

Debela Berta

Mija Dropuljić

...

Prelazeći preko moje hladnim gelom namazane lijeve dojke, ginekologinja izgovara jednu riječ. Jedna riječ zbog koje mi u tom trenu sto misli prolazi kroz glavu. Sto misli, a ipak prazna glava. Tumor. Iznenadujuće velik tumor. Zasigurno dobroćudan.

Dišem duboko. Jesam to dobro čula? Da, čula sam, već se nešto spominje operacija. Pod nož. Odstraniti. Iščupati. Riješiti se toga. Ne uzgajati to. Kao da je riječ o korovu u nekom vrtu.

Izlazim sa slikom ultrazvuka i dijagnozom. Samo nemoj plakati. Gdje ćeš plakati u ordinaciji punoj ljudi. Moram na zrak. Medicinska sestra pita je li sve u redu.

“Ne, nije”, odgovaram hladno i nabijam kapu na glavu, što bliže očima. Ponijela sam je za slučaj da dobijem nešto ovakvo. Tumorno.

Gledam u sliku. Imam tumor. Imam tumor na dojci s 22 godine. Na zvuk zatvorenih vrata ordinacije suze mi naviru na oči. Imam tumor, ponavljam si u mislima. Jedna jedina riječ, a tako teška i nesnošljiva.

Potrebno je napraviti punkciju. Izvaditi dio tkiva da se sto posto ustanovi je li malo bolje naravi. Je li dobar. Je li prikladno reći da tumor može biti dobar?! Iglom se to radi. A zahvat? Pa lokalna anestezija, dvije igle, ubod i iščupaju taj korov, po mogućnosti s korijenjem. Nije tako strašno, ne boli. Doduše ostane ožiljak. Velik ožiljak. Zato se mladim djevojkama to ne radi ljeti, ono znate. Da, da, kako da ne. To je tako svakodnevna stvar.

U kompleksu klinike nalazi se kafić „Virus“. Kako je prikladnog naziva, treba čestitati vlasniku na originalnosti i osjećaju za taktičnost. Nema što, surova istina je najbolje servirana hladna.

Tri potpuno dotučene spodobe na kraju kafića. Mami i meni se puši. To je ionako jedina aktivnost koju prakticiramo zadnjih dana. Prilazi nam konobar. Prenosi li on kakav virusić? Mama kupuje cigarete kako bi se mogle trovati te naručuje martini prije nego ode do WC-a. Tugu je najbolje utopiti u alkoholu. Meni je dovoljno dimiti u prazno stoga naručujem kavu. Tata je toliko van sebe da tugaljivo gleda u kutiju cigara. Uočavam kako pogledom prati moje prste koji vade cigaretu i prislanjaju je usnama.

“Ne tata, da nisi ni pomislio ponovno pušiti, ne nakon toliko godina, čak ni jednu. Tumor nije vrijedan toga”, gledam ga i ironično se smijem.

“Ma ne, nisam ni pomislio, šta ti je, samo ono...”, izusti izgubljeno uhvaćen na djelu.

Mama se vraća. Vidim malo se umila, barem izgleda sada manje natečeno. Prilazi joj konobar.

“Nažalost gospođo nemamo martini, želite nešto drugo popiti?”

Mama podiže pogled i samo izusti.

“Oh bože, pa zar nemate ništa što se dimi?!”, u šoku gleda u konobara.

“Mama, kupila si cigare!”

Konobar je gleda zbunjeno, ništa mu nije jasno. Dragi moj, nije ni nama. Na kraju je završila na dva sherryja koja su je lagano lupila, tata na svojoj kavi, a ja dimeći i dalje u prazno. Tri spodobе na kraju kafića. Kafića koji se zove „Virus“.

...

Misli pozitivno. Nemoj se ništa brinuti. Što te ne ubije, to te ojača. Budi snažna. Sve to prođe. Bit ćeš samo jača. Možeš ti to. Pa još si mlada. Nije to ništa...

Fraze, fraze, samo puste fraze danima slušam od ljudi. Nakon što pitaju kako sam, obavezno slijedi doza optimizma. Jedini je problem što ja taj optimizam niti osjećam, niti o njemu želim slušati.

Gasim mobitel. Dosta mi je dušobrižnih glasova satkanih od optimističnih fraza. Svi znamo kako su izrecitirane s 56. stranice nekog psihološkog priručnika koji se štancaju po određenim pravilima. I onda se prodaju na kiosku pod 39,99 kn. Cijena čak nije na akciji. Život ne teče po pravilima. Moj tumor je dovoljan dokaz da ništa nije pravilno.

Na telefon se ne javljam nikome. To prepuštam roditeljima da odrade. Neka se njih puni optimizmom koji mi se počinje lagano, ali sigurno gaditi. Sada nije vrijeme da gledam u budućnost. Sada je vrijeme da se suočim sa svime, ovdje i sada, u surovij sadašnjosti. Koja je iglama, gazama, noževima i koncima udaljena od pozitivne budućnosti.

Stanite. Stanite da malo odahnem. Da se isplačem. Dopustite mi da si dovoljno dugo ponavljam da imam tumor kako bih napokon shvatila da će me rezati, da će mi izvaditi dio dojke, da će mi ostati ožiljak na početku 20-ih. I tko zna što se još nalazi oko tog korova. Ako ništa zbog toga mi je dopušteno misliti negativno?

Ili? Ili je sve to kao vaditi zub? Da, i to je netko spomenuo. Vaditi zub. Pa da, slično je to, vaditi zub i vršiti operaciju nad dojkom. One se diraju, miluju, ljube i ližu. Eventualno se mogu grickati. Ali bosti, rezati, otvarati, prčkati, ulaziti spravama u nju, vaditi nešto, šavovima je ponovno zatvarati. Ona je moja. Ona je nešto lijepo. A više neće biti.

...

U stanu se osjeća napetost. Svi glume neku opuštenost i veselje, no duboko iznutra znamo da je sve to varka. Samu sebe uvjeravam da nalaz nipošto ne može ispasti loš. I dvije doktorice su procijenile da se moj tumor miče po dojci, a zloćudni to ne čine. Dobro raspoloženi tumori plešu među tkivom. Disko tumor.

Ipak, uvijek postoji crvić sumnje koji izjeda. Polako, ali gramzivo. Ne samo mene.

Sati se čine poput dana, mrtvo ležim u krevetu buljeći u humoristične serije čeličnog lica. Roditelji me tlače da idemo kupiti bor za Božić. Svake godine je ista tradicija. Svi troje smo prisutni kada se kupuje onaj savršeni bor koji ne smije biti ni prevelik, ni prežgoljav, ne smije imati rupe ni s koje strane, i ono najvažnije ne smije opadati. Savršenost na prodaji. Naravno, treba se uklopiti do 200 kn. Ukratko svaka božićna kupnja bora se oduži na pokoji sat.

Volim tu tradiciju. No, ove godine bi radije buljila u jednu točku na plafonu. Tužan pogled na maminom licu ipak me tjera da se odjenem i sjednem u auto. Odlučila je ove godine kupiti godinama priželjkivanu, ali skupu jelu. Kaže da se opterećuje materijalnim stvarima pola svog života, a kada ti se nešto ovako dogodi, shvatiš kako sve ostalo nije bitno.

“Jebeš ti tih 300 kuna, moja obitelj će ovog Božića kititi jelu!”

Kako je rekla, tako je i napravila. Nitko ne prigovara mojoj mami, osim možda tumora. On prigovara svima.

...

Badnjak. Obiteljski blagdan. Blagdan pun ljubavi. Sklad kojeg živimo barem taj jedan dan. Ostale jurimo za kapitalističkim ciljevima. Zaboravljamo ono bitno. Taj dan se sjetimo. I svi se okupimo.

Moja mala obitelj sjedi za ukrašenim i bogatim stolom. Pršut, francuska salata, skupi sir, svinjetina, kolači, alkohol. Ovogodišnji bor je raskošan, a i treba biti za tu cijenu. Crveno žute kuglice svjetlucaju. Tata je studiozno namještao šest paketa svjećica. Niti jedna strana bora nije smjela ostati neosvijetljena. Mama i ja smo dva sata punile svaku njegovu rupu, učinile ga savršenim.

Dok sjedim na kauču preko puta svojih roditelja, koji u muku prate izlizane filmove o Djedu Božićnjaku, sve mi to djeluje pomalo izopačeno. Jer ovaj Božić nismo sami. Tumor ove godine blagdan čini potpunim.

Tata pijucka svoje zasluženno ohlađeno pivo, a mama i ja čokoladni liker. Postale smo ovih dana ovisne o njemu. Mama si ga nikada prije nije priuštila. Bio je to luksuz koji se u njenoj pomno složenoj financijskoj računici nije uklapao. Kao ni skupa jela. Ali što joj trenutno predstavljaju materijalne stvari? Ionako svi znamo da ta računica oduvijek ima rupa.

U kuhinji već dvije boce stoje ispijene. Večeras je svaka cugnula po tri čaše. Ja sam kriomice na putu do kupaonice nagnula bocu još malo. Paše mi njegov okus – gorkasto sladak. Kao i život. Nekad je tako sladak, no uvijek se pobrine da taj okus u grlu barem malo zagorča. Odgovara trenutku, nema što.

“Kako nam je ove godine bor savršen”, komentira mama dok ispuhuje dim cigarete.

“Nadmašili smo se, moram priznati”, odgovara joj tata.

Pravi božićni ugođaj. Poput onog na ekranu televizora.

Mamina donja usna se trese dok prislanja čašu čokoladnog likera. Čikajući cigaretu promašuje pepeljaru. Bijeli slavljenički stolnjak je probušen. Slika sretne obitelji za božićnim stolom je u jednom tren uništena. Pogledi nam se susreću, njene oči su ispunjene suzama. I ona osjeća izopačenost.

Mama se cijeli moj život trudila zaštititi me od svih vanjskih zala ovog svijeta. A u njenoj mašti ih ima poprilično. Do sada je uspijevala u tome. Mada je mene zbog toga često gušila. Možda je razlog njene konstantne briga činjenica što nema više djece. To joj mnogi govore. “Brineš se zato jer imaš samo nju, vidjela bih ti da ih imaš još dvoje, koliko bih ti energije ostalo.” Ali ona je jednostavno takva. Brine se za mene, brine se za tatu, brine se za mačku. Brine se za sve, a ponajmanje za sebe.

Cijelo djetinjstvo je bila uz mene. Nikad nisam bila prljava, musava, nikad nisam imala ogrebotine po tijelu, a kamoli da sam nešto slomila.

Naša nekadašnja kuća u Bosni bila je pored velikog parka u kojem su se djeca iz kvarta svakodnevno igrala. Ja nisam smjela. Bojala se da mi se nešto dogodi kada me nema na vidiku. Tako sam se ja igrala u svom dvorištu, daleko od druge djece. Ponekad bi tata podmićivao djecu čokoladicama kako bi došla u naš vrt. Uvijek se znao snaći, za nas i za sebe.

Kada smo prvi put išli na ljetovanje, pročitala je sve moguće knjige o tome kako djecu uz što manje trauma prilagoditi moru. Veliki pothvat, nema što. Kada sam prvi put ugledala more, odmah sam se bacila u vodu. Nepotrebno je potrošila novac. Ali čim bi valovi počeli, trčala bi po mene. Tko zna, može se dijete utopiti. Je li to pročitala u jednoj od tih pustih knjiga?

Nisam se smjela penjati po drveću. Dijete može pasti i slomiti vrat. Kod nje je uvijek najgora opcija. Nema tu modrica ili ogrebotina, odmah je u pitanju slomljena kičma. Neke strahove je prenijela i na mene. I kada nije gledala i kada sam uspjela pobjeći iz njenog vidika, nikad se nisam probala popeti na obližnju granu. To je bilo visoko i nedostižno za mene tako malenu. A i poslije, rijetko kada sam bila sklona nekim fizičkim egzibicijama. U meni bi proradio mamin crveni alarm i počeo kreirati najgore scenarije. Skakanje s visoke hridi u more? Pa mogla bih glavom lupiti o stijenu na dnu morske površine. Nikad ne znaš koliko je plitko. Preskakanje opasnih ograda? Mogla bih zapeti i ostati visjeti na metalnoj žici. Kampiranje usred šume? Mogao bih naletjeti neki mrki medvjed i sve nas pojesti. Spuštati se nizbrdicom u rolama najvećom brzinom? Razlomila bih se po asfaltu i dobila potres mozga.

Tata je realniji, uvijek je govorio pusti dijete da se malo zabavlja. Zimi bi me vodio da se sanjkamo niz snježne padine. Jurili bi najvećom brzinom. Vrišteći bi padali na dnu spusta. Ponekad bi umjesto sanjki koristili lim, letjeli bi puno brže. Ali to samo ponekad. Kada je mama bila avanturistički raspoložena. Ili kada nije išla s nama.

U kući bi nastala opća panika kada bih se razboljela. Sjećam se neprospavanih noći kada sam dobila ospice. Svako dijete ih ima. Ali za moju majku sam bila bolesna jedino ja. Tih dana nitko nije spavao, a ponajmanje ona. Nezaobilazan dio djetinjstva.

Onda se dogodio rat. Vanjsko zlo koje je došlo munjevito i za samo par dana je uništilo naše živote. Činilo se i našu obitelj. Majka i ja smo bježale iz mog rodnog grada. Sjećam se tog odlaska, svog malog dječjeg kofera u ruci, tatinog čvrstog zagrljaja i mamine hladne, ali skliske ruke koja me nije puštala. Uvijek kada bi putovali moje mjesto je bilo uz prozor. Voljela sam promatrati prirodu, zavoje i proučavati prometne znakove. Glumila bih vozača. Taj put nisam smjela sjediti uz prozor. Mama te mora zaštititi, bilo je jedino objašnjenje koje sam dobila.

Osjećala sam da nešto nije u redu. Nisam se bunila. Pokunjeno sam sjedila na svom mjestu, glumeći da u rukama držim volan. Bilo je teško taj dan upravljati autobusom, nisam imala put ispred sebe. Prije par godina mi je objasnila da je to bilo zbog metaka. Znali su zalutati. Ili namjerno pogoditi autobus pun civila. Ona je bila i ostala moj obrambeni štit.

Tata je ostao braniti naš dom. Vjerovao je da rat neće dugo trajati i da će njegova obitelj biti ponovno na okupu podno njegove omiljene trešnje. Jer pravi muškarci to rade. Ne bježe podvijena repa. Bore se za svoje voljene. To je lijepo zvučalo u teoriji, međutim u praksi se nikad nije realiziralo. Tata više nikad nije sjeo ispod trešnje, a ja nikad nisam dobila priliku zaigrati se u velikom parku s drugom djecom. Rodni grad više nikad nisam vidjela.

Pobjegle smo u Srbiju, kod maminih roditelja. Nana kao da je jedva čekala da izusti "Zar ti nisam rekla! Draga moja, ne idi nikad u Bosnu!". Nije vjerovala u tu nestabilnu državu. Jer i ona je bježala zbog jednog rata. Povijest se ponavljala.

Mama je vjerovala tati, nadala se da će život uskoro vratiti u normalu. Ja sam crtala autobuse s odredištem "Bugojno". Mamu nasmijanu. Čak pomalo i bezbrižnu. Tatu kako nas čeka. Uz njega smeđeg rudlavog psa kojeg mi je poklonio samo tjedan dana prije našeg naprasitog odlaska. Više mu se ni imena ne sjećam.

Ali nekadašnji, nama jedini do tada poznati život se nije planirao tako brzo vratiti u normalu. Taj novi strani život prijetio je zatvaranjem granica, novo vanjsko zlo koje je htjelo razdvojiti našu obitelj. Ubrzo je uslijedio prekid telefonskih veza.

Ali tata se nije predao, pronašao je radijske amatere i uspio stupiti s nama u kontakt. Odlučio je doći po nas na mađarsku granicu. Spojiti ponovno ono što se ne smije silom razdvajati. Deda i nana su bili izvan sebe. Nisu htjeli pustiti svoje dijete i unuku u neizvjesnost Hrvatske u kojoj je također buktio rat. Prijetili su mojoj mami. Svađa, dreka, suze. I pakiranje ono malo stvari koje su nam pripadale. Ponovno sam u ruci držala svoj dječji kofer. Mada okovana strahovima, moja majka se nikad nije predala u borbi za ljubav. Uvijek je pronalazila hrabrosti da se bori za svoju obitelj. Da se bori za mene.

Bio je to sparan dan, smrad znoja ispunio je autobus koji nas je vozio prema granici. Kiseli smrad straha. Mogao se osjetiti na svakom koraku. Ali ja sam bila sretna. Napokon ću vidjeti svog tatu. Satima smo same stajale na granici. Nigdje nije bilo nikoga. Samo se čulo zujanje cvrčaka, po zraku su letjele velike crvene bube. Tate nije bilo nigdje. Stajale smo i čekale. Stiskala sam svoj kofer sve jače, a mama moju ruku. Dok se sunce nije spustilo, dok nije shvatila da on neće doći. Od njega nije bilo

ni traga ni glasa. Iako je umirala od brige, meni to nije pokazala. Samo je rekla da će tata doći jedan drugi dan po nas. Da nas nije zaboravio. On to nikad ne bi učinio.

I nije. Nakon par dana ponovno se javio. Nije uspio doći, morao je biti na ratištu. Dogovoren je drugi dan. Opet svađa, dreka, suze. Mama me snažno uzela u naručje i prenijela me preko granice u ruke mog tate. Već sljedeći dan smo bile na sigurnom.

Sigurno u posve fizičkom smislu. Za moju majku to je bio period života koji bi htjela zaboraviti. Mala sredina gdje caruju prave Hrvatine. Kuća puna djece i još više odraslih osoba. Potpuna besparica. Muž na ratištu. Idealni recept za potpuni nervni slom. Ali se nikad nije pokajala što je ostavila siguran i poznat dom iza sebe. Čak i u toj kaljuži se trudila pružiti mi onoliko koliko je bilo u njenoj mogućnosti. Mada se to često sastojalo od par skrivenih banana i pokojeg sirnog namaza. Vodila me je i na more. Kod naših prijatelja, također izbjeglica, koji su kraj rata čekali po brojnim hotelima diljem jadranske obale.

Tu je i čula vijest da je Bugojno palo. Da se ne zna za hrvatske vojnike. Da se ne zna za tatu. Dane iščekivanja provodila je sa mnom na plaži. Gdje nije bilo nikoga. Samo nas dvije. I nije plakala. Nije se predala. Ja se samo sjećam mirnog plavog mora. Koje je bilo mirno kao i ja. Jer ja sam bila sretna. Osjećala sam se sigurno. Osjećala sam se voljenom. A ni pojma nisam imala kroz što sve mama prolazi.

Tata i tada nije zaboravio na nas. Jednog dana se samo pojavio. Odveo nas u Njemačku daleko od balkanskih zala. Mržnje. Nacionalnih predrasuda. Kako bi ponovno bili skupa. Kako bi ponovno živjeli kao obitelj.

Život se lagano počeo vraćati u normalu. Normala je bila u obliku starog berlinskog stana koji se nalazio iznad javne kuće. Gdje smo živjeli s gazdom koji je bio glazbenik. A bio je i narkoman. Imali smo svoje dvije male sobe. Kuhinju i kupaonicu smo dijelili s njim. Počeli smo se lagano kućiti. Mama je prvo kupila džezvu kako bi nakon skoro dvije godine mogla popiti kavu u miru. Unutar svoja četiri zida.

Novi život smo započeli prije točno 15 godina. Isto je bio Božić. Imali smo mali bor od pola metra. Sjećam se da je bio u lončanici i stavljen pored prozora koji je gledao na ono manje prljavo vanjsko stubište. Mama ga je vjerojatno tamo stavila jer je tu donekle bilo vanjskog svjetla. Drugi prozor, onaj u spavaćoj sobi, je gledao na zidovima omeđen međuprostor zgrada. I sav je bio zasran. Goluba je bilo posvuda.

Tata se brzo snašao. Pronašao je posao i počeo zarađivati. Mama se brinula za mene. Trudila se da ne dolazim u kontakt s Krisom. Tako se, naime, zvao naš gazda. Tijekom dana je većinom spavao urokan. Ili ga nije bilo. Navečer se družio sa svakojakim ljudima. Također drogašima. Barem je mama tako govorila.

Ubrzo smo stekli nešto novca i preselili se u kuću na rubu Berlina. Moji nisu htjeli da odrastem u hotelima i domovima koji su preuređeni kao privremeni smještaj za nas jadne Balkance. Tamo su u skućenim sobama s jedva dva kreveta živjele izbjegličke obitelji. Hrvati, Srbi, Bošnjaci, svi na jednom mjestu. Sobe možda nisu dijelili, ali su zato dijelili zajedničku kupaonicu. I imali zajedničku kuhinju. Često su znali dijeliti kavu i cigare, ovisno tko je koji dan imao više.

Uskoro sam krenula u osnovnu školu, u drugo polugodište drugog razreda. Bila sam jedina strankinja u čistoj njemačkoj školi koju su većinom pohađala djeca iz obližnjih sela. U sela se ne doseljavaju ubogi Balkanci. Zbog toga sam im bila egzotična. Prodrimala sam njihova predvidljiva seoska života. Prihvatili su me, potpuno i bez ikakve zadržke. Onako kako samo mogu neokaljana i nevina djeca. To mi je omogućilo da se brzo uklopim i naučim jezik. Postala sam najbolja učenica. Vodila sam čak i priredbe. Na tečnom njemački njemačkim. Ne auslenderskim njemačkim.

Borili su se godinama u tuđini. No, više nisu imali snage. Htjeli su mi omogućiti stabilan i siguran život. Onaj predvidljiv. Gdje ću imati jednake mogućnosti kao svi ostali. Gdje neću biti obilježena. Tako smo se ponovno vratili u Hrvatsku. Bez ijedne novčanice uštedene. Marke su otišle na najam kuće. Otišle na moj tečni njemački njemački.

I evo nas tu. Tri spodobе za blagdanskim stolom. Stolnjak s malom rupom. Savršeno normalno izopačen Božić.

Toliko godina su se trudili. Toliko godina se borili. Čuvali me od svih vanjskih zala. Svim svojim silama. Svim svojim mogućnostima. I evo nas tu. Mama, tata, tumor i ja. Unutarnje zlo koje je naraslo u meni. Uzgojilo se u tumor. Koji je možda zloćudan. Možda i nije. Tko zna.

Zlo od kojeg me mama nije mogla zaštititi. Bitka koju ne može voditi moj tata. Koliko se osjećaju bespomoćni, ne mogu ni pojmiti. U jednom trenu sav njihov trud pao je u vodu. Jer ovaj put je njihova voljena kći prepuštena sebi.

“Bar nam je bor savršen, kad je ovaj Božić ionako sav usran”, izusti u tom trenu moj otac.

Gleda u mene i mamu. Počinjemo se smijati.

Nikad nismo znali glumiti. Nikad nismo znali biti savršena obitelj. Gorko slatki život nam to nije omogućio. Ali upravo zato ih volim. Savršeni u svojoj nesavršenosti.

...

Nakon kratkog predaha u obliku Božića vrijeme je za latiti se posla. Vrijeme je okopati zemlju kako bi se korov mogao lakše iščupati vani. Stigao je dan drugog koraka uljepšavanja grudnog vrta. Stigao je dan punkcije.

Večer uoči prve fizičke intervencije stojim pred ogledalom. Promatram se. U ogledalu vidim svoje bezizražajno lice. Baby face. Na njemu nema smješka, prazan pogled. Raspuštam svoju poludugu crvenu kosu. Puštam da mi pramenovi padaju preko lica. Da prekriju hladan izraz od kojeg mi jeza prolazi niz kralježnicu.

Otkopčavam svoju zelenu košulju, dugme po dugme. Skidam traperice. Stvari bacam na krevet. Stojim ispred ogledala u gaćicama i crnom grudnjaku. Push up grudnjak je lijepo podigao moje mlade grudi koji prpošno stvaraju lažni dekolte. Otkopčavam ga. Skidam gaćice. Stojim gola ispred ogledala. Ruke mi beživotno vise niz tijelo. Promatram svoje male grudi. Promatram njihov oblik. Promatram njihov profil. Pokušavam zamisliti taj korov. Njegov korijen koji se uhvatio o moje zdravo tkivo. Toplom rukom dodirujem lijevu dojku. Pod prstima osjećam tumor. Osjećam kako se pomiče. Kažiprstom prolazim preko njene lijeve strane i zamišljam gdje će me sutra ubosti. Je li se osjeća tanka hladna igla? Koliko duboko prodire?

Promatram je tako prirodnu, tako mladu i tako defektnu. Više nikad neće izgledati kao večeras. Više nikad neću stati ispred ogledala i vidjeti je u ovom stanju. Ruke mi se počinju znojiti. Na brzinu navlačim gaćice i pidžamu preko glave. Bolje da mi se ova slike previše ne ureže u pamćenje. Tko zna što će mi nakon svega ostati?

U tom trenu mi zvoni mobitel. Petar. Trebala bih podići slušalicu. Trebala bih odgovoriti na poziv. Otkako sam otkrila o kojem je točno korovu riječ, rijetko kada odgovaram na pozive. Povremeno pošaljem poruku, čisto kako bi se znalo da sam još tu. Da egzistiram. Ili bolje rečeno vegetiram.

“Draga, kako si mi? Htio sam te čuti prije spavanja, da vidim je li sve u redu”, blagim glasom izgovara.

“Više-manje. Večeras je. Ne znam što će biti sutra”, odgovaram mu iskreno.

“Znam da te tlačim s pozivima i porukama, ali brinem se. Znaš nije ni meni lako. Pogotovo jer ne mogu biti uz tebe.”

“Jednostavno mi nije do neke priče.”

“Javi mi se ujutro čim sve završi. Uz tebe sam, bez obzira što te ne mogu držati za ruku. Pokušaj barem malo spavati. Pusa.”

Bolje i da nije tu. Bolje da me ni ne može držati za ruku. Ponajmanje bih htjela da on bude dio cijelog tog procesa. Barem ne još. Koliko sam uvijek do sada imala potrebu s njim podijeliti sve, trenutno nisam u stanju pričati o svojim emocijama, o svojim mislima, o svom raspoloženju. Nisam sposobna komunicirati s drugim ljudima jer ne znam kako to više činiti. Ne znam što reći, kako udahnuti, kako naglasiti riječi, kako postaviti pitanje. Čak nisam sposobna to činiti ni s njim.

Ne znam kako komunicirati jer ni nisam u stanju sve oblikovati u smislenu cjelinu. U tijelu mi vlada kaos. U glavi mi vlada kaos. Previše za par rečenica. Koje ne znam ni kako trebam naglasiti. Koje emocije pustiti na vidjelo. Jednostavno ih je trenutno previše.

...

“Lezite, opustite se, neće boljeti, samo dok ne probijemo kožu”, govori doktorica pomalo euforičnim glasom.

Dok priča skakuće joj gusti rep plave kose. Stavljam ruke preko očiju, uopće ne želim vidjeti tu iglu koja će se ubrzo naći u mojoj dojci. Doktorica Euforija je s lijeve strane, dok se s druge strane zlokobno približava sestra s vatom. Počinje mazati pogrešnu stranu dojke.

“Nemojte me slučajno krivo ubosti!” vičem istoga trena bez razmišljanja.

Euforija se čudi. Odakle mi valjda pravo da im se tako obraćam. Njoj koja ima doktorat. Ja imam samo tumor.

“Mladi kažu što im je na pameti, stari pričaju iza leđa kada izađu iz ordinacije”, smije se sestra. Smije se Euforija.

I meni je do smijeha. Zar ne vidite kako umirem od smijeha?

Osjećam iglu, oštra bol koja ne prestaje. Osjećam kako se probija lagano kroz moju kožu, kako prodire sve dublje. Osjećam kako mi se izvlači nešto, poput laganog pritiska. Kratko traje, ali boli. I sigurno nije kao vađenje krv. Znala sam da lažu. Sestra mi drži vatu na ubodu. Gigo me lagano počinje boljeti.

Tumor sam odlučila nazvati Gigo. Lakše je reći imam Gigu, Gigu osjećam, Gigu ću odstraniti, nego imam tumor, tumor osjećam, tumor ću odstraniti. Ovako je nekako više ja. Pa da, Gigo i ja, sretan skladan par. Još neko vrijeme. Dobivam malo gaze na dojku. Bacam pogled pri oblačenju na nju. Gleda me tužno, obilježeno, sa zavojem. Draga moja, ti i ja od sada više nikad nećemo biti iste.

“Hoćemo na kavu?” pita tata pri izlasku s odjela bolnice.

Vidim da mu je teško. Mama je na poslu, tako da smo nas dvoje išli na pregled. Ne samo da mu je jedinica bolesna, nego je u pitanju ženska bolest u koju se on baš ne razumije. Što prikladno može muškarac reći na to?

On uvijek gleda naprijed. Za njega nema stajanja. Nema žaljenja za događajima koji su se zbili. Sve se dogodilo s razlogom kojeg možda mi ne shvaćamo. Ali trebamo izvući najbolje moguće iz postojeće situacije. I puno ne razbijati glavu. On to nikad ne čini. Već na pola dana razmišlja što se treba obaviti ujutro. Emocije ostavlja po strani. Jer one samo koče. Čine nas krhkim. Čine nas nesposobnim. Ali isto tako ih ne zna pokazati kada su itekako potrebne. U trenutku se izgubi i postane zbunjen. Traži

način kako se izmigoljiti iz tog stanja. Kada grli, čini to iz formalnosti. Poljubi u prolazu. Ne mogu reći da je hladan. Ne mogu reći da se pored njega ne osjećam voljenom. Jednostavno sam navikla na njegov način iskazivanja emocija. Kroz šalu, kroz smijeh, kroz hranu, kroz poklone, kroz popravljavanje stvar. Kroz bezuvjetnu potporu.

“Želim samo doma”, izgovaram tiho.

U autu palim radio. Vozeći se kroz grad promatram ljude na cesti. Lijepo je vrijeme, sunce se napokon pokazalo. Pravi dan za uživanje. Uživaju li svi ti ljudi? Jesu li svjesni koliko su sretni?

Već pri ulasku u kuću naviru mi suze. Odlazim u krevet, u svojim kratkim hlačicama, smeđim tajicama i novim modnim detaljem - zavojem. Plačem, gušim se od suza.

“Trebalo li ti nešto?” pita tata.

Život bez tumora, ako imate na sniženju?

“Ostavi me samu, samo me ostavi samu. Idi na posao!”, istog trenu mi je žao što ga guram tako grubo od sebe.

Stoji na vratima snužden. Oči su mu suzne. Trenutak slabosti. Nepoznata situacija za njega. Jer on nikad nije slab. Vjerovao je da ga je život očeličio. Učinio ga toliko čvrstim da više nikad neće činiti kobne greške. Da neće biti slabić. Stoji na vratima i ne odlazi. Samo me tužno gleda.

Život ga međutim nije naučio kako vladati suzama koje nekontrolirano naviru. Potaknute strahom od gubitka. Potaknute potpunoj nemoći. Grčevito drži kvaku u ruci. Želi nešto reći. Ne zna kako. Jer više nema mjesta za šale, za smijeh. Gledamo se. Rukom briše oči. Ne dopušta suzama da poteknu.

“Ako ti bude bilo što trebalo, samo me nazovi”, vraća se praktičnim stvarima.

Zatvara vrata. Odlazi na posao.

S ubodom te ogavne igle postala sam svjesna Gige, vlastitoga stanja i onoga što me tek čeka. Osjetila sam svu težinu problema, strah mi je navro iz dubine želuca preko leđa, ostavljajući za sobom hladne trnce. Dojka mi bubri, osjećam kako pati. Kako plače skupa sa mnom. I ona je svjesna što nas tek čeka. Razmišljanja je li Gigo dobro raspoložen ili nije.. Razmišljanja o operaciji... Razmišljanja o šavovima... Razmišljanja o ožiljku. I jedno jedino pitanje – zašto ja?!

Cijeli dan iz polusna me budi zvonjava mobitela. Svako malo trgne me zvuk poruka na kojima uvijek piše isto pitanje – kako je bilo? Kako se osjećaš?

Pobogu, kako ću se osjećati? Super sam. Imam tumor. Zabili su mi iglu u dojku. Hvala na pitanju. Dođe mi biti brutalno iskrena. Možda tako uspijem u svom naumu. Da otjeram ljude od sebe.

Nisam u stanju odgovarati svijetu na pitanja o vlastitoj psihi. Niti je ona spremna iznova i iznova slušati isprazne i nimalo utješne fraze o boljitku pomoću tog usranog pozitivnog razmišljanja. Ona nije trenutno u stanju proizvoditi ništa pozitivno. Neću se pretvarati da sam jaka kada samo želim da me mama pomno nadzire i tata čuva. Neću se pretvarati da se držim kada danima plačem. Neću se pretvarati da na sve ovo gledam kao na nešto što će me ojačati kada se osjećam poput kukavice koja želi pobjeći daleko od svega. Kao izbjeglice u Njemačku.

Osobe koje su ostavljene od ljubavnog partnera imaju dopuštenje tugu pretočiti u negativna razmišljanja o nikad više pronađenoj ljubavi. Negativa na polju samopoštovanja, negativa u cijelome životu. Ostavljenima je dopušteno plakati. Kada netko otkrije tumor, treba istoga trena frcati iskrama pozitivizma. Treba biti jak i snažan. Čak nema vremena ni za prejedanja u sladoledu. Ogorčena sam.

Prespavala sam cijeli dan, sanjajući igle, dojke i doktore u bijelim kutama. I neizvjesnost nalaza.

...

Satima ležim u krevetu razmišljajući samo o jednoj jedinoj riječi – RAK. Što će se dogoditi ako nalaz kaže da je riječ o zloćudnom tumoru? Je li moguće da cure mojih godina mogu dobiti rak dojke?

Grize me savjest. Zašto se nikada nisam pregledavala? Uvijek sam mislila da su tumori u dojkama rezervirani samo za starije žene. Briga mladih djevojaka je da se zaštite od trudnoće i spolno prenosivih bolesti. Nitko nikada nije spomenuo zlokobne izrasline u našim prekrasnim sisama.

Jer dojke su prekrasne dok su mlade. Dok ih gravitacija nije spustila do pupka. Dok još nemaju strije. Dok još nemaju tumore i ožiljke. Divne su, zdrave i netaknute.

Nikada se nitko nije obratio nama. Jer mi smo mlade, lijepe i prije svega zdrave. Naša jedina briga je neželjena trudnoća. Ako ništa barem bi ginekolog, uz dečka, trebao pipkati naše sise. Naše sise se pipkaju jedino za vrijeme predigre i seksa. 20-e su rezervirane za seksualno trošenje. A kada navršite 40 godina, jedini tko će vas trošiti, ako ste te nesreće, je rak.

Da sam ranije stala pred zrcalo, digla ruku u zrak i jednom se taknula, možda ne bih sad ovo proživljavala. Možda bi postojala druga opcija. Ja trenutno imam samo jednu – operacija. Sada je kasno.

Glavom mi prolaze scenariji po kojima bi se odvijao moj život kada bih imala rak. Odrezali bi mi dojku? To se uvijek događa ženama u popodnevnim serijama. Uvijek je prekasno da se išta spasi, uvijek se sve reže van.

Išla bih na kemoterapiju? Strašno, ispala bi mi sva kosa. Imam preveliku glavu da bih bila ćelava. Izgledala bih poput vanzemaljca. Ne ljupka poput Alfa, nego kao da sam izletjela iz X filesa. Morala bih si kupiti par vlasulja. Jednu bih napravila od svoje prirodne kose. Nosila bih je kada bih bila u raspoloženju vlastitog ja.

Umrta bih? To bi mene najmanje pogodilo. Ionako ne bih bila svjesna toga stanja. Morile bi me druge briga. Kako se očistiti u čistilištu, ne izgorjeti u paklu, naučiti letjeti... Ovisno o tome kako Bog gleda na mene. Rodila bih se ponovno kao princeza u dvorcu u Velikoj Britaniji, siročić u Africi, pingvin na vječnome ledu. Ili bih doživjela nirvanu?

Ljudi koje bih ostavila iza sebe doživjeli bi jedino životnu traumu. Ma ne, to se neće dogoditi, pa nisam ja u jeftinoj seriji. Ili?

Razmišljam o Biljani, maminoj i tatinoj prijateljici koja je prije par godina umrla od raka dojke. Dok je bila trudna, našli su joj tumor. No, bilo je prekasno. Proširio se na pluća. Proširio se na kosti. Proširio se po

cijelome tijelu. Izjedena iznutra. Za par mjeseci je umrla. Je li se ona pregledavala? Je li se i ona pitala zašto to prije nije uočila? Je li i nju grizla savjest?

Biba, kako su je svi od milja zvali, je najupečatljivija osoba mog djetinjstva. Puna života, puna veselja, uvijek nasmijana, uvijek spontana. Živjela je punim plućima. Koja su tada još bila zdrava. Kao dijete sam obožavala njezine nestašluke.

Na jednom dočeku Nove Godine, uzela me je za ruku i odvukla do jaslica koje su bile ispod plastičnog bora u sivom holu socijalističkog hotela negdje na jadranskoj obali. Te jaslice sam to jutro promatrala. I željela imati figurice Tri kralja. Samo ih je uzela i meni dala u ruku. Potrebno je uzeti sve što ti život nudi. Posebno one stvari koje ti se nalaze ispred očiju. Poput tih figurica. Danima sam ih promatrala.

Za nju je bila dovoljna tek jedna želja. Koju uz malo hrabrosti skoro uvijek možeš ostvariti. Za nju je život bio ostvarena želja. Svaki trenutak ispunjen osjećajima. Bez razmišljanja o budućnosti. Za nju nisu postojale posljedice. Je li do kraja ostala vjerna sebi ili se ipak zapitala bi li sve krenulo drukčije da je jednom prije otišla na pregled? Je li počela razmišljati što rak nosi sa sobom? Za nju i njenu obitelj? Za sina koji je se neće sjećati?

Koliko god svi trabunjali da je bitna psiha i pozitivno razmišljanje, ipak se umire. Biba je ostala vjerna sebi do samog kraja. Bila je snažna. Ali nije uspjela. Rak je bio jači od njene želje za životom. Ako ona nije uspjela, kako ću ja?

...

Mama je odlučila odvesti me u shopping kako bih barem malo došla na druge misli. Gledat ću samo vruće hlačiće, kratke suknjice, haljine uskog struka, hlače koje dobro stoje na guzi. Bolje mi je da se ne fokusiram na gornji dio. Ionako je još ovakav koji tjedan, onda neće biti za pokazati. Pa je najisplativije ne trošiti novu na neke zavodljive majice. Vjerujem da se s tim ožiljkom neću osjećati nimalo seksi.

Sudbina je uistinu grozna. Nikada nisam imala prave sise, one za ponosno izložiti u duboki dekolte. Moje su male, dobro izgledaju u kamuflirane grudnjakom. I sada će se još te male sise i rezati. Ionako nemam puno, pa još i po tom prčkati, stvarno nije pravedno. Možda bih mogla, da iskoristim riječ doktorice, uzgojiti Gigu pa bih imala veće sise. Ali to ne bi bilo moguće, onda bi mi samo jedna sisa bila veća. Kako god okrenem, nikako izvući to nešto pozitivno iz cijele situacije.

Po dućanima mi se ništa ne sviđa. Pušeci cigaretu u kafiću počinjem se loše osjećati jer nisam pronašla nešto što bi me razveselilo. Ipak je bit shoppinga da djeluje poput droge, omamljeni osjećaj traje svega koji satak dok stojimo ispred ogledala, ponosno se šepureći u novoj, u većini slučajeva, nepotrebnoj odjeći. Sretni, zadovoljni, izgubljeni u tom trenutku. Umjesto da u potrazi za novim komadom osjetim ushićenje, žensku zanesenost za policama napunjenima robom na sniženju, ja razmišljam o sisama. Gledam u mamu. Glumim da uživam u shoppingu. Doma se vraćamo s rukama punih vrećica. Financijska računica joj je uvijek bila stabilna.

Nakon kojeg sata, pri skidanju svoje nove odjeće, u ogledalu vidim dojku sa zalijepljenom gazom. Gleda me tužno jer ipak surova stvarnost je i dalje tu, bez obzira na to što je dočekujem u novim sivim hlačama i slatkoj rozjoj majici. Dođe mi da tu stvar, taj izrod nepotrebnog tkiva, istrgam i bacim daleko od sebe.

Nažalost, kao i prije, ono što sam si zacrtala ne ide po planu. Uvijek se ubaci nešto iz vanjskog svijeta što poremeti moj unaprijed dobro smišljen plan.

Umjesto opuštenog Božića u krugu obitelji, lude i nezaboravne Nove Godine i prvog mjeseca ispunjenog učenjem za ispite, ja hodam po bolnicama, bodu me, a ubrzo će me i rezati. A možda se tu negdje ubaci i rak.

...

Trebala bih učiti. No, jedino što vidim kada sjedim nad knjigom je hrpa slova koju nikako da povežem u suvislu cjelinu. Od zbrkanih misli koncentracija nikako da pronađe svoj put. Osjećam kako gubim kontrolu, a to mi se nimalo ne sviđa.

Mama me tješi, govori da faks trenutno nije bitan pa i ako padnem ispit da je to najmanji problem. Da, faks nije bitan. Kao ni moj nekadašnji život. Svi govore da ne smijem dopustiti Gigi da upravlja s njim. No, koliko se god trudila, on pronalazi način da me vrati u surovu realnost. Da me podsjeti na operaciju. I kako pod takvim uvjetima učiti? Ne želim se predati. Pomutiti rutinu. Ona mi nekako ulijeva sigurnost. Sve je po starom, ti si onaj isti studentski knjiški moljac. Trenutno mi najviše odgovara ovo moljac. Dođe mi da se sakrijem negdje duboko u ormar, među stare prnje i zaboravim se.

Mada mogu reći da sam donekle prihvatila cijelu situaciju, ipak mi bude nelagodno kada netko novi dozna za moj tumor u dojci. Nekako me te tri riječi asociraju na srednovječnu ženu debelih zdepastih nogu, ogromne guzice i visećih sisa imenom Berta. Ženu koja je cijeli život provela u učmalosti svog malog svijeta.

Kako sam licemjerna, znam. No, ta slika profila „tumora na dojci“ odgovara slici žene koju ja ne poznajem, koja ne postoji u mojoj okolini. Taj učmali smrdljivi svijet je daleko. To se ne događa ljudima oko mene, to se događa tamo u tom drugom svijetu. To se pogotovo ne događa meni.

Kada netko novi dozna za tumorsnu dijagnozu, taj svijet je sve opipljiviji. Sve više ljudi imaju taj teleći pogled kad me vide, zbunjenost u komunikaciji ne znajući što reći. Postajem ta daleka debela Berta zdepastih nogu, ogromne guzice i visećih sisa. Osjećam da smrdim. Zahvatila me učmalost. I svi me gledaju s ljigavim sažaljenjem. Ili pak glume doktore koji bi mi trebali otvoriti oči vlastite sudbine. Netko mi je čak mrtvo ozbiljnim tonom rekao da je njegova poznanica imala istu dijagnozu kao ja. Išla na istu operaciju. Na kojoj su joj odstranili cijelu dojku. Poslali na kemoterapiju. I? Što očekujete da bih trebala reći na to? Taktičnost vam je jača strana. Odlično, još jedna dodatna briga prije operacije. Možda mi odstrane cijelu sisu. Izvrsno.

Još gore je kada nešto takvo ne izvale ispred vas, nego vama iza leđa osobi za koju ne želite da zna takve stvari. Pogotovo kada je ta osoba vaš dečko i prenosi vam takve informacije preko telefona.

“Bio sam danas na faksu, svi te pozdravljaju i pitaju gdje si ti”, brižno hoda po jajima.

“Lijepo od njih.”

“Izletjelo mi je da si u Splitu zbog pretraga i operacije.”

“Jesi rekao kakve operacije?”

“Sorry. Ne ljutiš se valjda?”. On nikad nije znao lagati.

“Ma dobro, nije bitno.”

Pored mene stoji sredovječna žena debelih zdepastih nogu, trese svojom ogromnom guzicom i visećim sisama. Nije se kupala danima. Smrdi. Ili to ja smrdim?

“Ana je rekla da je njena dobra frendica imala nešto tako slično i išla je na operaciju.”

“Aha.”

Debela Berta leti na metli kroz moju kuhinju. Zapinje za luster, ostaje visjeti.

“Kaže da joj se sisa smanjila, ono da se vidi skroz razlika.”

“Baš super.”

Debela Berta pada s lustera i počinje vrištati. Ili to ja vrištim?

“Jesi ok?”

“Ok sam.”

Možda ipak ne izvučem deblji kraj, neće mi odstraniti cijelu dojku, samo će je smanjiti za dvije košarice. Ironija sudbine, ja imam samo dvije košarice. Zaključak je da, kako god okreneš, ostajem bez sise. Debela Berta se na to samo smije i mijesi svoje D košarice.

...

Osjećam nelagodu pri ulasku u bolnicu. U maloj prostoriji koja bi trebala biti čekaonica, okupila se hrpa ljudi, prije svega žena. Pitam se imaju li i one isti problem poput mene, motaju li se i njima iste misli kroz glavu. Razmišljaju li o smrti dok svi ukućani spavaju. Nekako sve djeluju opušteno, kao da čekaju red za podići svoj dobitak s lota. Gužva je tolika da se nema gdje sjesti. Kada dublje udahnem osjetim da nema ni zraka. Ima li ičega u ovoj bolnici osim gomile pacijenata i mnoštvo bolesnih sisa? Možda neki dobitni listić?

Kod doktora se uvijek osjećam kao uljez. Većinom u redu čekaju penzioneri koji te prijeporno gledaju vjerujući u sebi da se samo stariji mogu razboljeti. Jednostavno rečeno krademo im red. Umjesto da suosjećaju s mlađima, koji se barem prije 40-ih ne bi trebali vucarati po bolnicama, oni te režu mrzovoljnim pogledima. Takvim pogledom me je počastila i bakica koja sjedi preko puta mene.

Na sebi ima pletenu vestu sive isprane boje, a na glavi se šepuri zastarjela pletenica ovijena u punđu. Gleda me kao da sam došla odjevena u kratku suknju, mrežaste čarape, duboko dekoltiranu majicu i ofucanu kožnu jaknu. Samo što mi igla ne viri iz žile. Jer nama mladima ne može biti zlo. Ne možemo biti bolesni. A ako i jesmo bolesni to je zato jer se drogiramo. Dođe mi da joj uperim srednji prst i kažem joj *“Goni se baba! Ionako si jednom nogom već u grobu.”*

Tata je uspio pronaći vezu, jednu medicinsku sestru kojoj je radio pločice i očito je toliko šarmirao da nam je bez razmišljanja odlučila pomoći. U našem si zdravstvu izgubljen ako nemaš nekoga tko će te progurati. Grozim se nad tim sistemom, no možeš birati hoćeš li čekati mjesecima da napokon doznaš što ti fali ili ćeš igrati po prljavim pravilima. Danas mi je svejedno, što prljavije, to bolje. Baba, imaš ti možda vezu?

Tata poput predatora vreba po odjelu. Doznao je u kojoj je ordinaciji veza. Skrušeno kuca na vrata. Izlazi sestra, niskog rasta kratke crvene kose i upadljivih modernih naočala za vid. Smiješi se tati, meni daje ruku.

“Mihaela, jesi dobro? Ništa se ne moraš ti brinuti, sve će biti dobro.”

“Bolje sam ja nego njih dvoje.”

Stišće mi ruku snažno i samouvjereno, počinjem čak i vjerovati da će sve proći dobro. Uzima moje papire u ruku te ulazi u kiruršku ambulantu. Rekla je da će me prozvati.

Snažna žena. Super žena. I mora biti. Prije par godina izgubila je sina na bizaran način kojeg se ni Tarantino ne bi sjetio za svoj novi film. Sin joj je bio zaljubljenik u motore, vozio je utrke, živio za i na ta dva kotača. Jednom se s otoka vraćao s utrke. Gurao je motor u trajekt, skinuo kacigu, nije mu više bila potrebna. Okliznuo se i glavom lupio o

nešto metalno na podu. Ostao mrtav na licu mjesta. Živio za motor, poginuo pored njega. Iako je preživjela takvu tragediju, djeluje snažno na svojim nogama. Za razliku od mene, kojoj se pred običnim pregledom noge otapaju poput maslaca. Mogu li i ja biti tako jaka kao Super Sestra?

Vraćam se na svoje staro mjesto. Bakica u svojoj vesti ne skida pogled s mene. Ne, neću joj uperiti prst. Smijati ću joj se bezobrazno u facu kada me prozove Super Sestra kroz mikrofon. Ha, gdje je sad mjesto u redu?!

“Puljić Mihaela, Puljić Mihaela, kabina dva!”, čuje se iz mikrofona.

Baba me totalno smela s uma. Gdje je sada ta prokleta kabina? Ali nije ju teško predvidjeti, toliko se žena okupilo ispred kao da se unutra dijeli nešto besplatno. Rak? Stojim ispred dvojna vrata na kojima piše kabina dva. Tek sad mi ništa nije jasno. Netko se iz gužve nakupljenih žena dere da su vrata s moje desne strane. Očito neki veteran odjela. Ona baba sigurno ne, ta mi ne bi pomogla i da negativan nalaz ovisi o tome.

Pitam se hoće li mene pregledati markantni kirurg o kojem sam čula zadivljene priče žena koje su svoje sise posvetile njegovoj svetoj ruci. Navodno ima četvero djece s tri različite žene. Je li koju upoznao pipajući joj sisu na bolničkom stolu?

Moja veza me srdačno pozdravlja i objašnjava da se u tom malom hodniku trebam skinuti do pasa. Robotski vješam majicu na kukicu i ulazim u prozračnu prostoriju. Trebam leći na stol. I tu se nada mnom nadvije markantni doktor. Nije ga teško prepoznati. Visoki bijelokutaš s kraja 40-ih s prosijedom, tri dana starom bradom i toplim rukama. Šarm je neizostavan, duboki glas mu daje seksi štih, a lakoća kojom komunicira pomaže u zaboravljanju neugodne situacije u kojoj se nalazim. Odjednom sam na plaži, sunčam se u toplesu, a zgodni tip do mene mi umasira kremu za sunčanje na dekolte koji je u mašti puno prpošniji nego u stvarnosti. I bez Gige naravno.

“E, da vidimo Mihaela, koji je problem. Ovo smo uzgajali ili? To mora naravno van, bez dodatne priče”, smješka se doktor Markantni, dok me pipka za lijevu sisu. Ima tople ruke.

“Koje smo godište Mihaela?”

“1985.”, odgovaram automatski.

“Ah, znači tu smo istih godina”, smješka se i dalje doktor Markantni.

“Rano ste onda uspjeli završiti medicinu i raditi kao kirurg”, prihvaćam igru.

“Ma nisam ja još diplomirao, ovdje sam na praksi”, zbija šale dok mu je lijeva šaka i dalje na mojoj napaćenoj dojci.

“Onda sam u sigurnim rukama!”, olakšavajući zaključak.

“A, kada smo ovo dolje dobili?”, upita doktor Markantni dok prstima pokazuje na moj pupak, u kojem stoji piercing na zvijezdu za koju je jednom netko rekao da izgleda kao ona komunistička.

“Odavno”, za razliku od tog ne ponosnog čuda u cici, pomislim u sebi.

Pregled je završio, došao je trenutak da zakažemo termin odstranjivanja neželjenog Gige. Kao da zakazujem termin kod frizera, a ne termin rezanja moje dojke.

“Ako može negdje krajem ovog ili početkom sljedećeg mjeseca, imam neke obveze na fakultetu”, stojim pored Markantnog držeći ruke prekrížene preko dojki, dok u sobu ulaze i izlaze mlade medicinske sestre.

Imam osjećaj kao da svi bulje u moje sise. Znam, to nije istina. Vidjeli su oni puno manjih, kvrgavijih i bolesnijih od mojih.

“Evo staviti ćemo 1. veljače. A što studirate Mihaela?”, uperi doktor pogled s kalendara u mene.

Postaje mi sve neugodnije i neugodnije. Osjećam kako mi znoj lagano klizi s golih pazuha. Lako je još bilo pričati o Gigi, terminu i svemu vezanom za moj slučaj, ali polugola pričati o svom stvarnom životu, onom nebolesnom, u prostoriji punoj nepoznatih bolničkih ljudi je druga stvar.

“Studiram novinarstvo”, pokušavam zvučati nonšalantno. Inače polugola vodim ovakvu vrstu razgovora.

“Jao, novinarka, vi uvijek pišete ružno o nama”, hini kolutanje očiju i coktanje jezika.

Još mi samo to treba. Ne sviđam mu se. Pa da me razreže na sred stola. Izvadi pola sise i napravi neki gadan ožiljak u obliku kukastog križa.

“E, pa onda morate paziti sa mnom, da ne bih pisala nešto loše”, uzvraćam udarac. Ovo je dobro, moć je ponovno u mojim rukama. Barem to, kad će moja sisa uskoro biti u njegovim.

Ulazim ponovno u mali hodnik, gledam u papir koji sam dobila. Ništa ne razumijem osim datuma. Znači to je taj dan. Dan kada će Gigo nestati iz mog života. Predstoji mi nešto više o mjesec dana da ga upoznam i zamrzim kako bi taj petak bio sretan dan, dan kad ću odstraniti taj korov.

...

Potrebna je tek jedna riječ. Samo jedna riječ koja skрати sve muke. Koja briše sve noćne more, moguće crne scenarije i sate plakanja. A nakon što je čujete težina svih dana iščekivanja svali se na tijelo. Umorni ste. Bole vas svi mišići. I ne možete prestati plakati. Ali iz olakšanja.

Nalaz punkcije je pokazao da je Gigo dobro raspoložen. Da je dobroćudan. Rak više nije u orbiti. Jednom riječju odletio je daleko od mene. Vratio se u učmali svijet gdje i pripada. Debela Berta je i dalje tu, no više ne smrdi toliko i ne pada sa stropa. Tek trese svojom masnom guzicom i visećim sisama.

Mama me grli u suzama. Suze radosnice. Danima nije plakala. Trudila se biti snažna. Naravno, odavale su je ruke koje su se tresle. Odavala ju je donja usna koja je na bilo koju spomen Gige titrala. Odavale su je prekomjerne cigare i čokoladni liker. Skupa jela koja krasi naš dnevni boravak. Ali trudila se biti snažna. Zbog mene.

Tata me grli dugo i toplo. Ne pušta me iz snažnog stiska. On ne plače. Njegov trenutak slabosti je prošao. Mada je trajao kratko, odao ga je. Ipak je i on emotivno biće.

A ja? Ja nisam bila ja. Prava ja je ostala zalijepljena na gel kojim je ginekologica namazala moju defektnu dojku. Onda ga je obrisala maramicom. Ja sam ostala na toj maramici, bačenoj u kantu za smeće. Dani i dani su prošli. Bez vlastitoga ja. Izgubljena u vremenu, izgubljena u vlastitom životu. Sve se činilo nevažnim. Kada nestane sve ono što si 22 godine gradio, izgubiš kompas. Dobroćudan. Jednom riječju moje ja je pronašlo put iz ordinacije do mene doma. Pomalo je shrvano. Izmoreno. No, barem je opet moje.

Moja dojka nije teško bolesna. Moja dojka je tek malo defektna. Ipak mora pod nož. Ali barem ne moram izrađivati perike, razmišljati o životu poslije smrti. Za to ima vremena. Za odabir pjesme koja će mi svirati na pogrebu imam još godina ispred sebe. A možda uspijem zaslužiti i nirvanu u međuvremenu.

Ohrabrila sam se. Opet se javljam na telefon, ne gasim mobitel, odgovaram na poruke. Vraćam se u društveni život. Gutam fraze, uzimam doze optimizma, koje proserem svaki dan na WC-u. Ne zadržava se. Imam optimistični proljev. Za njega ne postoje tablete. Možda se s vremenom ustali moja optimistična stolica.

...

Odlučila sam za Novu Godinu ipak otići u Zagreb. Zabaviti se, dočekati je kako treba. Pokušati previše ne razmišljati o svemu tome. Roditelji nisu baš oduševljeni idejom, nadali su se da ću se odlučno suočiti sa svojom sudbinom i spremno skočiti u krvavi ring. Da ću odmah nakon Nove pod nož. Nažalost, nisam spremna. Lakše je bježati, to kukavice rade. A ja jesam kukavica. Bježim 380 km od problema. Jedina je kvaka u svemu tome što je taj isti problem sa mnom bez obzira gdje se nalazila. I to ne samo u mojim mislima nego doslovno u meni.

To me ne sprječava da si misli pomutim alkoholom. Ofucana terapija, ali barem pruža utjehu na koji sat. Ujutro samo glavobolju. Ali i to je dobro. Operacija nigdje neće pobjeći, a Gigo pogotovo. Tako da se moji nemaju čemu brinuti. Nož mi ionako ne gine.

A kada više ne bude alkohola jedina osoba koja mi može pomoći da dođem na druge misli je Petar. Drago mu je što sam ponovno tu, što me opet može grliti. On je sve proživio preko telefona. Tješio preko poruka, tješio svojim glasom. Od njega je potrebna samo jedna jedina riječ. U jednu ruku mi je drago što me nije vidio u onom luđački-depresivno-rakonja raspoloženju. Ako ništa sad sam tek luđački-depresivno raspoložena.

Pored njega sam i otkrila kvrgu. I to isti dan nakon što smo se vratili sa zajedničkog dugo planiranog putovanja. Šest dana Nizozemske, samo nas dvoje, dva fotoaparata, jedan debeli vodič i kesa puna mesnih odrezaka, salame i paštete. Da se nađe za svaki slučaj. I u većini trenutaka je i bio jedini raspoloživi slučaj. Problemi su bili daleko od nas, otpuhani u dimu.

Sudbini se ne sviđa opuštenost i dim, tako da uvijek pronade način da te vrati u stvarnost. Moja surova stvarnost je bila u obliku velike kvрге u lijevoj dojci. U jednom jedinom trenutku je cijeli prošli tjedan bio zaboravljen. Često gledam slike, no nikako da vratim kozmopolitski osjećaj koji nas je obuzeo ispred kuće Anne Frank, na Damu, u Rijks muzeju... Jednostavno je nestao. Meni je ostala samo gorčina. On se trudi zasladiti je. Nekad uspijeva bolje i od čokoladnog likera.

Nikad neću zaboraviti izraz na njegovom licu kada sam mu te večeri rekla da sam nešto napipala. Možda razlog njegove zatečenosti je bio mir u mom glasu. Kao da sam pronašla davno izgubljenu majicu na dnu ormara. A ne kvrgu u dojci. Njegove zelene oči u trenutku su izgubile sjaj, hladna jeza pretvorila je njegov topli pogled u hladan tuš realnosti. Stisnuo je pune usne u jednu tanku crtu. Uhvatio me za ruku i samo pitao jesam li sigurna. Tada sam shvatila da je stvar ozbiljna. Da ipak nije riječ o izgubljenoj majici. Da je riječ o mom životu. Počela sam se

tresti. Samo me je uzeo u zagrljaj. Ne znam koliko smo stajali u tom položaju. On je znao. Znao koliko mi je potrebno da se ponovno priberem.

Nakon što sam došla k sebi, smogla sam hrabrosti i skinula majicu. Htio je i on opipati moju lijevu dojku. Za svaki slučaj. Jer ipak ih češće pipka, ljubi, gnječi i miluje nego ja. Možda mi se to dojka osvećuje? Možda sam joj trebala pokloniti više ljubavi i pažnje?

Sekunde se čine poput vječnosti. Nadala sam se da će reći da sam se zabunila. Da je sve na svom mjestu. Na svom starom mjestu. Da tu ništa nije zalutalo.

“Ne mogu vjerovati da to nisam prije osjetio. Kako to nisam prije osjetio?”, mrgodno komentira.

Povratka nije bilo. Samo nekoliko sati prije sve je bilo normalno. Sve je bilo savršeno. A sada. Sjedim i gledam u svog dečka. Vidim mu krivnju u očima. Krivnju što ni on nije ništa napipao.

“Ne mora značiti da je to nešto strašno. Možda je prolazno. Šta znaš. Ali trebala bi ići to provjeriti što prije”, trgnuo me iz crnih razmišljanja. “Moraš svojim javiti, Mihaela. Mislim da trebaju znati.”

Još teži trenutak je bio saopćiti roditeljima da sam nešto napipala u dojci. Kako se to može reći, a da zvuči manje stravično. Postoji li neki rječnik za uljepšavanje zdravstvenih problema?

Ubrzo nakon toga napustila sam Zagreb, iza sebe ostavila svoj oslonac i prepustila se u ruke doktora. Upravo zato mi je doček Nove Godine s Petrom toliko važan. Potrebna mi je doza hrabrosti. Oči u koje mogu pogledati i pronaći nadu. Ali prije svega u kojima mogu pronaći bijeg.

Doček nije bio ispunjen alkoholom. Nije bio potreban da zaboravim trenutno stanje. Pored njega se uvijek mogu osjećati sretno, pa makar i s tumorom.

Ujutro me je ipak čekalo triježnjenje, bez povraćanja, ali ne zato manje mučno.

“Znaš da će sve ovo brzo proći”, uzima me u naručje kako bi pridobio jedan moj osmijeh.

“Ne čini mi se tako. Jednostavno nisam ni za što. Cijelo vrijeme mi se mota ta operacija kroz glavu, pomisao na taj veliki ožiljak.

Osjećam se loše. Osjećam se ne žensko.”

“Ma daj, o čemu to pričaš. Ma ti si meni uvijek seksi pa makar imala ogroman ožiljak”, hvata me strastveno za lijevu sisu.

Već vidim svoju malu jednu dojku s neproporcionalno velikim crvenim ožiljkom. Kada on to izgovara zvuči puno gore. I što je najgore realnije. To izgovara osoba koju volite i za koju želite izgledati privlačno. Ožiljak nije privlačan, pogotovo kad je na seksualnom objektu. Ruka mu

je i dalje na mojoj sisi, počinje me ljubiti po vratu, osjećam kako mi gnječi guzicu.

“Stvarno nisam raspoložena za to. U kurcu sam”, odvlačim ga od sebe.

“Ja ću te oraspoložiti”, nastavlja me dirati.

“Nije mi do seksa. Kada nisam raspoložena, neće me ni seks oraspoložiti”, pokušavam mu uhvatiti pogled.

“Ma kako neće”, navaljuje on ni ne primijetivši da lagano gubim strpljenje.

Diže pogled. Vidi da je vrag odnio šalu. Ruke povlači k sebi, gleda me zbunjeno.

“Pa rekao sam ti da meni to sve ne smeta, previše se zamaraš tim. Znaš da ja tebe volim bez obzira na sve.”

Ožiljak, ožiljak, tumor, tumor, meni samo odzvanja u glavi. Pored Petra svojim ekstremitetima mrda Debela Berta. Pri tome mi se ceri u facu.

“Ne znaš kakav će biti ožiljak, možda bude ogroman, preko cijele sise.”

“Pa kakav god bude, meni nije bitno.”

“Oprosti, jednostavno se ne osjećam seksi. Nije mi do seksa. Shvaćaš to?”

“Pa ne baš”, iskren kao i uvijek, “Mislim koliko će to trajati? Kad zbrojim otkako si saznala, sada, i onda dolazi tek operacija, pa oporavak?”

“Tebi smeta to što se ja ne želim seksati? Meni je otkriven tumor, moram na operaciju, a tebi smeta to što mi se ne seksa?”

“Nisam tako mislio. Ne smeta mi, nego pitam. Čisto upitna rečenica.”

“Kod tebe nema nikad čisto upitnih rečenica.”

“Što želiš time reći?”

“Da bi me mogao podupirati. Da bi mogao biti uz mene, bez obzira da li mi je do seksa ili ne.”

Čim sam to izgovorila, ugrizla sam se za usnicu. To što to ne čini na tipično ženski način, ne znači da nije tu. Tu je, pored mene, uz mene. Kako ne vidim sve sate tijekom kojih me je pokušao nasmijati, biti podrška. On ne želi o tome raspravljati. On je jednostavno tu. Kako sam glupa.

Problem nije u njemu. Muškarci se putem seksa oraspolože, žene pak moraju biti u raspoloženju za seks. Rijetko kad se baš nađu na istoj valnoj dužini, ali eto uspiju.

On nudi njemu najbolji lijek za dobro raspoloženje. Bez skrivenog značenja, jednostavno iz ljubavi. Zbog mene, a ne zbog sebe. I vjerujem da njemu neće smetati i da ožiljak bude od jedne sise do druge pa opet natrag istom rutom. On me vidi na neki posve drugačiji način, na onaj

koji ja sebe nikad neću uspjeti vidjeti – na onaj savršeni. Gdje su i mane dio savršenstva. Ja to još nisam naučila.

...

Nedostajale su mi kave s prijateljicama, ugodni sati bezbrižnog pretucanja po muškim postupcima, osjećajnim labirintima i vlastitim pogreškama. Nisam ih vidjela od dijagnoze. Čule smo se samo preko telefona, gdje su i one potpale pod utjecaj sve više širećeg sindroma dušobrižnika. Teška sam, priznajem. Iskreno, ni ne znam što bi netko trebao reći, a da meni trenutno ne smeta. Jednostavno sam iscrpljena od razvlačenja svih tih fraza. Od sve te energije i snage koju očito imaju svi drugi osim mene. A možda samo i glume.

Čekala sam ih pola večeri, Iva nikad ne može doći na vrijeme. Kada se god s njom dogovoriš, moraš joj dodati barem pola sata. Ona će zakasnuti i na vlastiti pogreb. Stan je bio pretih, potrebne su mi dvije brbljavice da ispune tišinu i okrenu moje misli u drugi smjer. Samo se nadam da se razgovor neće svoditi na ulijevanje pozitivne energije iz turske kave.

“Jao, draga moja, oprosti što kasnimo. Nije namjerno, nisam stigle prije”, ulazi Iva ispričavajući se istog trena za već poznati scenarij.

“Ma nema veze”, odgovaram ja po uhodanoj šemi.

“Kako si mi?” pita Izabela. Gledam je u oči, nema teleći pogled.

Pitanje je postavljeno tek reda radi. Obožavam pitanja „Kako si?“ postavljena tek iz dobrog odgoja. Da ih je samo više takvih ovih dana, disala bih lakše.

“Nadam se da imaš nešto slatko, pao mi je šećer. Cijeli dan sam na nogama”, baca se elegantno Iva na svoje mjesto, ugodnu vreću za sjedenje. Očito više nije na dijete.

“Kupila sam posebno za tebe keksiće. Kava?”

“Naravno!”, odgovaraju jednoglasno.

“I kakva je bila Nova Godina?”, sumnjam da mogu nadmašiti moj doček u troje – dečko, Gigo i ja.

“Stara moja, dobro je moja mama govorila, gdje ćeš Iva u Tursku. Ako sljedeći put budem išla na taj istok, idem jedino s muškarcem od dva metra i s dugom crnom bradom.”

“Šta ipak nisi ponijela maramu?”, smije se Izabela.

“Vidjela bih ja kako bi se ti smijala da si bila na mom mjestu. Svaki Turčin te tamo gleda kao europsku kurvu koja je stigla s razvratnog zapada. Nikad me u životu nije bilo strah pa ni kad mi je onaj tip upao u stan da me opljačka. Ali u Istanbulu poslije osam navečer. To nije izlet za dvije cure. A tek Nova! Otrovala sam se hranom, sumnjam u kebab koji sam taj dan jela. Cijelu večer sam povraćala u WC-u nekog irskog puba.”

“Odabrale ste mjesto gdje ćete dočekati Novu u Istanbulu, u irskom pubu”, guši se Izabela od smijeha.

“I to s neka dva glupa Amerikanca. Izašla sam minutu prije ponoći smrdljiva iz WC-a, čestitala svima Novu i otišla u hotel gdje sam nastavila povraćati. Baš me zanima kakva bi mi onda trebala biti cijela ova godina, otrovna?”, koluta Iva očima ubijajući gnjev u višku šećera.

Nevjerojatno je kako ta cura uvijek zapadne u neke filmske dogodovštine. Poput magneta navlači nevolje. Povremeno ih i sama uzrokuje.

“Nisam ni ja bolje prošla. Bila sam na tulumu tamo neke ekipe od one moje susjede s kojom znam izlaziti”, objašnjava jasno Izabela provlačeći prste kroz svoju dugu crnu kosu.

“Ajde, recimo da sam pohvatala”, zbunjeno zbrajam dva i dva.

Nemam pojma koja susjeda je u pitanju. Ako je pitam, bude pola sata objašnjavala njihovu vezu. Bolje da šutim. Zanimaju me pikanterije.

“Uglavnom oni su kao glazbenici, jedan je DJ i on je bio zadužen za atmosferu. Nas pet skockane, ja u svojoj novoj crnoj baby doll haljinici, glitter ugođaj i sve to skupa. Znae kako to ide na Novoj. Kad odjednom ugledam kako boca piva leti u zraku. Ta, tako ultra cool dobra ekipa se potukla, DJ je bacio opremu na pod, a drugi su se gađali staklenim bocama preko naših glava”, uživljeno prepričava zveckajući nanizanim narukvicama.

“Glamurozno, nema šta. Ja sam onda još dobro prošla”, Gigo je ipak bio mirniji.

“Ali ima nešto u svemu tome, kako dočekaš tu prokletu Novu, takva ti i bude. Treba razbiti toga tko je to izrekao. Meni je sve krenulo po zlu. Onaj debil zvan mister *Ja sam u vezi žena* mi neprestano prigovara da sam hladna i da se ne obazirem na njegove osjećaje, da mu ne šaljem poruke, da me nije briga što on to proživljava. Umara me. Osjećam se iscrpljeno. Ono, guši me, evo nemam ni sada zraka. Čim ga se sjetim, ono, sjetim se, eto, onog otrovnog kebaba. On je savršena lepinja, a ja to pokvareno meso koje pada loše na želudac”, odmahuje Iva glavom elegantno pali novu cigaretu.

Kao što poput magneta navlači na sebe filmske događaje, isto tako privlači i muškarce koji sa sobom donose nevolje. Povremeno su emocionalno nestabilni. Nekad financijski nesituirani i potpuno izgubljeni. A nekad čak i psihički nenormalni. Ona ih prihvaća. Ne trudi se promijeniti ih. Trudi se naučiti voljeti i živjeti s njihovim manama. Jer kad voli, voli do kraja. Ironija u cijeloj stvari je što ti isti muškarci nju žele promijeniti. Njene mane ne prihvaćaju. Istina je jednostavna. Iva želi muškarca koji će je voljeti zbog nje same. Pored kojeg se ne mora pretvarati. Pored kojeg su i mane bitan dio osobe. A i njih voliš. U dosadašnjim vezama uvijek je gubila sebe.

“Uvijek prigovaraš kako su ti tipovi bezosjećajni, a sada dođe Srcedrapajući i ti tako”, analizira Izabela.

“Ali nisam ja tako loša. Dapače, trudim se, zovem, otvaram mu se. Jednostavno u vezi muškarac treba biti muškarac, a žena treba biti ta koja sve analizira i daje mu drugo značenje. Sad sam zbunjena. Tko je tu tko?”, živčano pali novu cigaretu.

“Ti si pokvareno meso koje izaziva povraćanje!”, izgovaram kroz smijeh.

“Ma to je još dobro. Ja nikako da prekinem sve svoje diplomatske odnose sa Zoranom”, uzdiše Izabela.

“Mislim da to ipak nisu samo diplomatski odnosi. Možda u tvojoj politici, kod mene ne. Kod mene se to zove prijatelj s posebnim povlasticama”, podučava Iva.

“Nije uopće bitno kako se to naziva. Jedino što znam je da nisam ni vamo ni tamo. Gdje sam uopće?”, prstima prolazi kroz savršeno ravni pramen svoje raskošne kose.

Povremeni seks s nekim koji se zove tvoj prijatelj, a u biti te iskorištava, ne uklapa se u Izabelino viđenje ljubavnih odnosa. Ona se uvijek bori za sebe. Zna što hoće i zna kako do toga doći. Je li u pitanju fakultet ili posao. Obitelj ili prijatelji. Snalažljiva i sposobna uvijek pronađe pravi put. Jedini je problem što u trenutnoj ljubavnoj situaciji nikako ne nalazi izlaz. Neuhvatljivi se zakačio za njeno srce. I ne pušta. Ona ga se grčevito pokušava riješiti. Ali uvijek nekako se sve priče svode na njega. I uvijek nekako se ona pronađe na samom početku. Gdje treba odlučiti on ili ona. Jer uz njega nastrada. Ako ništa, toga je barem svjesna. Obje su se zagledale u moj kvrgavi strop. Uzdišu.

“A ja imam tumor na dojci i moram na operaciju”, izgovaram ironičnim glasom kako bih ih oraspoločila.

“I to je sve što imaš za prezentirati. Da, da”, odmahuje Iva.

“Ti si imaš svoju ljubav. Mi nemamo. A to tvoje drugo čudo će se brzo riješiti. Ma koga varaš. Mi smo u većoj banani”, smije se Izabela.

Volim ih. Volim ih zato što ne izgovaraju dušebrižne fraze od kojih se meni diže želudac. Što ne dopuštaju da se Gigo uvuče u naše razgovore.

Ostatak tjedna provodim na kauču ispred televizora. Bila sam dosadna samoj sebi. Nisam se nikako mogla natjerati na bilo što. Otkazivala sam dogovorene kave bez razloga, lagajući ljudima da imam menstrualne tegobe. Žena se ako ništa može uvijek na to osloniti. Nisko, ali što se može. Iz kuće me nije izmamilo ni neočekivano sunce koje je otopilo i zadnji snijeg. Ubrzo će se početi buditi i priroda. A ja se osjećam istrošeno. A nisam ni na pola puta.

Petar je dolazio s hrpom filmova koje smo gledali duboko u noć. On mi je bio jedini doticaj s vanjskim svijetom. Ako ne računam starog prodavača lokalnog dućana koji mi nikad ne želi prodati cigarete. Možda bih trebala složiti tužnu facu i priopćiti mu da imam tumor. Možda bi mi tada dao i besplatnu kutiju. Vrijeme je da mijenjam taktiku. A tko mi može

uzeti za zlo. Sjedim danima u svojoj vreći i dimim. Povremeno se i javim na telefon.

“Bože Mihaela, pa gdje si ti? Progutala te zemlja? Ne odgovaraš na poruke, danima te zovem, nitko se ne javlja”, zabrinuto me napada Izabela kada sam se napokon udostojila javiti.

Trebala sam ostati u krevetu.

“Tu sam. Nigdje ne idem. Najdraži prijatelj mi je kauč.”

“Kauč? Zamijenila si me kaučom?”

“Privremeno.”

“Izvršno. Kada ideš doma?”

“Za dva dana pakiram kofer. U biti mi ni ne trebaju koferi, dovoljna mi je jedna pidžama. Kao da ću igdje i ići osim do bolnice.”

“Aha, u fazi smo samosažaljenja”, otpuhuje u slušalicu.

“Nije to samosažaljenje, to je realnost”, mudrujem.

“Daleko si ti od realnosti, draga moja. Ne može to tako. Sutra idemo van, nas tri. Prvo kod mene, malo se zagrijati, a onda na neku guzomrdajuću glazbu da malo dođeš sebi.”

“Ne znam Izabela. Ne osjećam se guzomrdajuće. Mislim da ću ipak ostati doma, treba se spremati.”

“Sad si rekla da nemaš što spremati, tako da nema izvlačenja. Ako ništa doći ćeš do mene. Ne možeš biti cijelo vrijeme u stanu.”

“Pa nisam baš cijelo vrijeme u stanu”, pokušavam se izvući.

“A gdje si to u zadnje vrijeme bila? Na faksu te ne vidamo, po kavama pogotovo, a mogu reći da te i ne čujemo baš. Duguješ nam to. Jesi čula?”

“Dobro, svratit ću na koje piće, ali ništa ne obećavam.”

“Ma vidjet ćeš ti da ćeš na kraju htjeti plesati po stolu.”

Da, plesati po stolu. Najvjerojatnije po operacijskom stolu. Pod drogama.

Najgora stvar koju možete napraviti je zatvoriti se u sebe. Te savjete uvijek čitaš po ženskim časopisima. I primjenjivi su za sve situacije. Jeste li financijski propali, uništili vlastitu vezu, uhvatili dečka da ševi drugu, vi bili uhvaćeni da ševite drugog, ili otkrili da imate tumor? Sve je to isto. Lijek je druženje. Samo nekako ne vidim kako to može biti dobro, kada ni ja samu sebe trenutno ne želim za društvo. A kamoli ljudi oko mene. Što ću im pričati? Kako svaki dan kada se probudim, kada se tuširam, presvlačim, jedem i serem diram svoju dojku i imam osjećaj da je tumor samo veći. Da samo više boli. Kako proporcionalno s rastom Gige raste i moj kukavičluk. To su izuzetno zanimljive vijesti. A tek kako sanjam noževе, bijele kute i sobu poprskanu krvlju. Sočna priča.

Odlučila sam spremati stvari par dana prije odlaska u Split. Kako bi bila pripravna. U kofer sam ubacila svoju najdražu pidžamu u kojoj se

osjećam djevojački nevino. Četiri knjige koje mi trebaju učiniti oporavak lakšim. Jedna od njih je *Povijest pornografije*. Barem seks na papiru kada ga već uživo nemam. Taj dio mene je presahnuo. Nema ga. Nigdje. Ni u snovima, ni u maštanjima, ni u razmišljanjima. A posebno me straši to što mi ni pogled na Petra ne budi tračak uzbuđenosti. Gigo je upio u sebe svu svoju seksualnu energiju i sada bubri. Možda i od toga raste? Odustajem od spremanja. Nisam sposobna razmišljati unaprijed. Zatvaram prazan kofer.

Počinjem se spremati za izlazak s curama. Prvo otvaram ladicu s rubljem, gdje mi se smješkaju tangice i čipkane bokse na jednoj i vrećaste bijele gaćice za mjesečnicu s druge strane. Automatski biram bapska jedra. Široke crne hlače s visećim džepovima sa strane, crnu košulju. Da je otkopčam barem malo? Ne želim da itko gleda u moje defektne sise. Zakopčavam je do grla. Ako ništa outfit mi dobro odgovara raspoloženju.

Stojim pred Izabelinih vrata. Unutra se čuju vrckasti ženski glasovi, lagana glazba. Osjećam kako mi raste nelagoda. Kao da idem na prvi spoj. Osjećaj kao da se neću prilagoditi. Osjećaj kao da tu ne pripadam. Taman kad sam se spremala otići natrag doma, otvaraju se vrata.

“I mislim da sam nešto čula. Ulazi, smrznut ćeš se tu vani. Što ćeš piti?”, pita me Izabela.

Na sebi ima kratku minicu i nove čizme. Crna dekoltirana košulja i lančić koji joj nestaje u dekolteu. Kako ima lijepe sise! Kako ima zdrave sise! Možda sam ipak trebala odjenuti one tangice i sivu usku suknju?

“Bambus?”, zapita ponovno.

“Ma može, meni je ionako svejedno”, skidam pogled s dekoltea.

Cure sjede oko stola punog alkohola u dimu cigareta. Na stolu je mirisna svijeća koja je cijeli dnevni boravak ispunila mirisom vanilije. Kod Izabele stan, koliko god se pušilo, uvijek miriše na vaniliju. Kako joj to uspijeva?

“Gdje si ti krenula, na pogreb?”, smije se Iva. “Cigaru?”

“Dobro bi mi došla.

“Sva si mi blijeda. Brže malo Izabela, natoči bolesnici cugu da joj se vrati malo boja”, zapovijeda Iva.

Ona je u finoj maslinasto zelenoj haljini, također dubokog dekoltea.

Nakon par minuta u stan ulazi Izabelina cimerica. Odjednom je soba ispunjena velikim lijepim sisama. Ja sam i dalje zakopčana do grla. Pozvana sam na večer štovanja sisa. Nazdravimo na to!

Sa svakom novom čašom vina sve se više gnijezdim u kauču.

Lagano nestajem. Osluškujem razgovore, gledam u sise koje svako malo poskakuju, kao da se pokušavaju osloboditi stiska grudnjaka,

“Kakva sam ja budala ispala. Onaj tip s kojim sam prošli vikend brijala ima curu. A što je najgore u svemu tome, on je rekao da je slobodan kao ptičica. I ja sam mu povjerovala!”, jada se Izabelina cimerica.

“Pa nisi mogla znati, šta?!”, govori Iva ispijajući bambus.

“Izađem sinoć u isti klub, u nadi da ću ga vidjeti. I vidim ga ja, samo u naručju druge cure, njegove cure. Nikad nisam htjela biti jedna od tih djevojaka koja uništava tuđu vezu. Mogu misliti kako bi se jadnica osjećala da zna što joj dečko radi iza leđa.”

“Pa nisi ti kriva, nisi znala. Da ti je rekao da je zauzet, ne bi bila s njim”, nadovezuje se Izabela.

Svi se priključuju novonastaloj raspravi da li se možeš pravdati što si ljubavnica. Jer, eto, nisi znala. Ne čini te to lošom curom. Čini li te tumor lošom curom? Možeš li se pravdati time da nisi prije napipao? Umanjuje li to krivnju? Ni u jednom, ni u drugom slučaju zbog toga se ne osjećaš bolje.

“Da kažem za prevaru toj curi?”, pita cimerica.

“Nisi luda, zašto bi joj rekla? Još će te optužiti da joj razaraš vezu”, mudro zaključuje Izabela.

“Vjerojatno ona to i osjeća. Mislim da je vara. Ti si tu najmanje bitna”, nadovezuje se Iva.

Ispijam bambus. Hoće li doktor osjetiti da se nisam do sada pregledavala? Da sam zbog toga zločesta cura? Trebam li mu to reći?

“Šta ti misliš Ela?”, okreće se Izabela prema meni.

“Ma ne. Zašto bi ona trebala znati da si bila zločesta djevojka. Pa nisi pregledavala, mislim provjeravala, dal’ ima curu.”

“Sve u svemu ja uvijek naletim na preljubnika, neradnika, starijeg ili totalnog kretena. Nikako na nekog normalnog, na kojega se mogu osloniti.”

“Teško je to danas naći. Nekoga tko će te shvatiti u gotovo svakoj situaciji. Uvijek se nađe neka mana. I onda ti prigovara. Eto, ja sam ispala bezosjećajna”, po istom udara Iva. “Mislim da ću prekinuti. Sve je to postala trakavica. Zašto me netko ne može vidjeti u pravom svjetlu?”

“Koje bi to svjetlo bilo?”, pita Izabela otpuhujući dim cigarete prema plafonu.

“Samo ne ono na kojem se vide sve moje pore, koje naglašava celulit. Koje naglašava sve moje mane.”

Gledam u svijeću. Baca prigušeno svjetlo na sve nas. U sjeni naglašava Izabelinu bujnu dugu kosu, daje lagani odsjaj u Ivinim velikim očima. Osjećam jaki miris vanilije. Dima kao da nema. Romantično. Nježno.

“Cure ipak mislim da ja neću ići s vama van”, izgovaram u tom trenu.

“Ma daj Mihaela, zašto?”, tugaljivo gleda u mene Izabela.

“Nisam baš za društvo. Nadam se da shvaćate.”

“Naravno da shvaćamo. Ako ti bilo što treba, znaš da smo uz tebe”, govori Iva.

“Uvijek”, priključuje se Izabela.

“Znam cure. I hvala vam na tome. Ali ja trenutno pripadam negdje drugdje.”

Pri izlazu iz Izabelinog stana zovem Petra na mobitel. Može li doći k meni. Ništa ne pita. Ni zašto i kako tako kasno. Jednostavno govori da stiže.

Nazdravljat ću ja u čast sisama kada dođe trenutak za to. Kada budem imala razloga da slavim. Kada sve završi. Trenutno nemam snage za to. Trenutno trebam biti samo u snažnim rukama. Uz prigušeno svjetlo. Gdje se ne vide mane. Tu večer mi nije smetala njegova ruka na cici.

...

Iritantan zvuk mobitela probudio me rano ujutro. Danima se nisam budila prije podne. Zašto bih se i dizala rano kad ionako ništa po cijele dane ne radim. Dignuti se u ranu zoru kako bi nastavila svoj mizeran život, koji se sastoji od buljenja u televizor i igranja online igrice, produbio bi samo agoniju. Agoniju čekanja operacije. Kao da je ona granica. Prije nje sve je jadno i čemerno. Poslije nje sve će biti bolje. Petar se mrmljajući okreće na drugu stranu. Sjećanje na prošlu večer izmamilo mi je osmijeh. Lijepo, osmijeh nakon dugo vremena. Bože, kako sam patetična.

“Mihaela, hitna kava. Kod mene za sat vremena”, izustila je Izabela uzbuđeno.

“Čekaj malo nisam još došla sebi. Koliko je sati uopće?”

“Devet. U deset da si se nacrtala kod mene. Iva nas treba”, samo je izustila i poklopila slušalicu.

Mrzim hitne slučajeve. Pogotovo one bez ikakvog objašnjenja. Sad ću sat vremena pretucati po mislima što se moglo dogoditi. Jer hitne kave kod nas su uistinu hitne. Znače da nema otkazivanja i da se odmah spremaš. Znače da se dogodilo nešto loše. Moj Gigo je bio hitna kava. Mada nismo o njemu pričali, njihova prisutnost je bila dovoljna da se osjećam barem malo bolje. Hitne kave su prekidi. Prevare. Sranja na poslu. Sranja na faksu. Što li je od toga?

Mrzovoljno buljim u svoj ormar. Ne znam što ću odjenuti. Kao da idem negdje. U totalnoj sam banani. Kada ne znam što ću odjenuti. Na što sam spala. Ako ništa uvijek imam styling u glavi spreman. Ma, koga briga, navlačim obične traperice.

“Uđi mala, Iva još nije stigla. Jesi za kavu?”, odmah Izabela na vratima pita.

“Uvijek sam za kavu. Što se dogodilo? Pa sinoć je sve bilo u redu.”

“Kada si ti otišla nazvao je Marko. Posvađali su se. Ali tada je djelovala ok. Ne znam ni ja što se dogodilo. Doznat ćemo.”

“Kako vam je bilo vani?”

“Ništa posebno”, okrenula je leđa kako bi napravila kavu. “Izlazak kao svaki drugi”, pomalo suzdržanog glasa je rekla.

“Izlazak kao svaki drugi. Nije baš tvoja rečenica. Nešto se još dogodilo?”

“Ma nije, što bi se dogodilo.”

“Izabela, pogledaj me!”

Uvijek po njenom pogledu znam je li mi laže. Tada brzo skrene pogled u stranu. Izabela uvijek gleda sugovornika direktno u oči. Bez obzira na temu. Ali jedna je posebna. Jedna je osjetljiva. Zove se Zoran.

“Ma bilo je u biti dosadno”, kratko izusti i spusti pogled kako bi napravila kavu. Proljeva vruću vodu po stolu. Odaje ju nervoza.

“Ajđ nemoj mi sada tu nešto glumatati. Znam da se nešto dogodilo.”

“Dobro je. Ali glupo mi je o tome pričati. Doći će Iva koja stvarno ima problema, a ja ono. Šta ja znam. I ti imaš većih problema nego moj kvazi postojeći/nepostojeći ljubavni život.”

“Daj Izabela molim te. Prvo nemoj mi se izvlačiti na tumor i ta sranja. Ne moraš mi pričati detalje. Želim samo znati što se dogodilo”, umirala sam od znatiželje.

Priče o nekim ljubavnim dogodovštinama me razvedravaju. Zvuči bezobzirno. Ali nije da me zabavljaju. Jednostavno me tjeraju na druga razmišljanja. Tjeraju me da dijelim savjete. Razmišljam. Razmišljam o nečemu što nema veze s Gigom. Nešto što ima veze s tim normalnim životom.

“Paaa, vidjela sam vani Zorana”, sramežljivo je rekla.

“Dobro i?”, mrzim to izvlačenje riječi iz nje.

Škrta je uvijek na riječima kada je učinila nešto za što zna da ne odobrava. Ona, ne mi. Nešto što se kosi s njenim principima i pravilima. A najgore je kada prekršiš svoje. Sram te.

“Pa recimo da smo završili skupa. Malo. Dobro ‘ajđ malo više. Kod mene, jel’”, prstima nervozno prolazi kroz kosu.

Gledam ju dugo. Znam da joj je teško to priznati. Da je teško priznati da je ponovno pokleknula. Nije potrebno da išta kažem kad ona ionako sve dobro zna. Zna da to nije pametno. Zna da ju ne osuđujem, ali zna da se bojim. I ona se boji. Da ponovno ne uleti u začarani krug zvan Zoran. On traje već par godina. Jedino što se mijenja je intenzitet njihovog odnosa. Nažalost, njene emocije ne. Uvijek su prisutne. Ponekad zavladaju u potpunosti. U većini slučajeva su duboko potisnuti u krajnje kutove srca. Ali zapravo je s onim što je duboko zakopano u nama puno teže se nositi. Tko je na površini srca, taj je prolazan.

Zoran nikad nije bio prolazan. I kada je bio samo prijatelj, imao je posebno mjesto u njenom srcu. Izabela, vječna igračica na sigurno, suzdržavala se od bilo kakvog dubljeg odnosa. Bojala se da ne pokvari prijateljstvo. Ali dobro je znala da to nije samo prijateljstvo. Znao je i on. Izabela je prvi put riskirala kada je prešla granicu prijateljstva. Za nju je to bila velika stvar jer ona do tada nikad nije gubila kontrolu. Drugi put je riskirala kada mu je prepustila srce. Uvijek ga je držala čvrsto u vlastitim rukama. Život ju je naučio da se prvo pobrine za sebe. Ti i tvoje srce trebate biti na sigurnome. Međutim kontrolu koju smo godinama stekli i smatrali da smo je usavršili tako lako se gubi. Gubi kada nekoga volimo. I Izabela se prepustila.

On nije bio voljan otvoriti svoje srce samo tako. Mada ju je volio i sigurno još uvijek voli, bio je nesposoban za to. Emocionalni bogalj.

Kojemu treba godina da stekne zrelost i otvori se. Bude u mogućnosti pričati o svojim emocijama. Bude na jednakoj emocionalnoj razini kao ona. Stvari koje je Izabela podrazumijevala da idu uz imenicu ljubav nisu tako lako stizale s njegove strane. Ali ona je borac. Uvijek bila. Tako je čekala. Čekala. I polagano čekajući gubila sebe. Za ljubav je potrebno mnogo više. To je uzajamni odnos davanja i primanja. Bitka se ne može voditi samo s jednim borcem. Jedan borac uvijek je jednak žrtvenom janjetu.

Pretvorila se u ljubomorno i cinično čudovište. Ono što nikad nije bila. Ali najgore u svemu tome je bilo što je taj monstrum napadao samo nju.

Bilo joj je ispod časti reći mu neke stvari. To bi onda bio dokaz da je u potpunosti izgubila kontrolu. A to bi bio za nju značio najveći poraz. Riskirala je treći put kada se počela miriti s nekim stvarima koje pokazuju koliko netko nema poštovanja prema tebi. Tada je počela gubiti doticaj sa starom Izabelom. I tu je stala.

Prekinula je. Jednom. Dva put. Tri put. Četiri puta. Prestali smo brojati. Nije to bilo tako teško. Vrijeme poslije svakog prekida je bilo puno gore. Jer joj je pokazalo koliko se uvukao u srce. Koliko je prodro u temelje. Počela ga je gurati sve dublje i dublje. Da ga barem ne osjeća na površini.

No, Zoran se vraćao. Svaki malo. Prvo neprimjetno i elegantno. Poslije malo izravnije. Ponekad su išli na kave. Ponekad su išli vani. Ponekad su se ljubili. A ponekad i seksali. Izabela je svaki put iznova vjerovala da se nešto promijenilo. Da je on napokon spremati riskirati poput nje. Povremeno bi. Ali to su bile mrvice naspram njenim komadima ljubavi.

Svaki put iznova rekla bi neću više. Jer svaki put je bilo teže ponovno stati na noge. Mada to ne želi priznati odavno je izgubila kontrolu. Svjesna je toga. Da nije ne bi skrenula pogled. Ne bi nervozno provlačila prste kroz kosu. Ne bi prolila vruću vodu. Organizirana i stabilna Izabela to ne radi. Ona vlada situacijom.

“Takav sam jeben klišej da to ne mogu vjerovati”, uzdahnula je. “Nisam smjela. To znam.”

“Je li se javio poslije?”, jedino suvislo što sam mogla reći na sve.

“On, ma kakvi. Barem ne još. Znaš da se odmah ne javlja.”

“Kako si ti?”

“Ne znam. Ne znam imam li snage više. Iscrpljena sam. Oh, koliko si ovo puta čula”, zapalila je drhtavih ruku cigaretu.

U tom trenutku zazvonilo je. Bila je Iva. Upala je energično u stan. Bacila velika torbu na stranu. Zapalila odmah cigaretu.

“On ide raditi u jebenu Ameriku! On ide godinu dana u faking Ameriku! Njega neće biti”, ljutito je izustila.

“Kakva Amerika?”, upitala sam iznenađeno. Nikad nije pričala da Marko ima ambicija raditi na drugom kontinentu.

“Prijavio se za posao i prihvaćen je. Mislim, nije to toliko velika stvar. Nije godinu dana puno. Ali ono. Meni sere o nekim stvarima, o obvezama i odgovornosti, a on sad bježi. Bježi na drugi jebeni kontinent.”

“Pa gdje ide?”, pribrala se Izabela.

“Šta ja znam, mislim da je spomenuo Chicago. Mislim, nije glavni problem što on ide. Ne bih mu nikad rekla da ostane zbog mene. Niti bih htjela da on to traži od mene. Ali koliko je tuvio meni neke stvari, sad radi puno goru stvar nego što sam ja ikad napravila”, ponovno pali cigaretu.

“Pa jeste prekinuli ili?”, ništa mi nije bilo jasno.

“Ma ne znam. Ne ide odmah. Za dva mjeseca. Ali me razočarao. Nisam mu ja na to sve ništa rekla. A on je napravio scenu što smo bili sinoć vani, a ja poslije nisam došla kod njega kao što smo se dogovorili. Bila sam tako umorna da sam samo htjela leći u svoj krevet. I onda se posvađamo. Tako da nisam ni spavala.”

“Nije ni Izabela baš puno, ha?”, pokušala sam ju malo nasmijati. Izabela me prostrijelila pogledom.

“Šta se tebi dogodilo?”, Iva je odmah upitala.

“Moram li ti stvarno reći?”, odbrusila je Izabela. “Vidjela si s kim sam bila u klubu.”

“Da, jesam. I? Ahaaa, sad mi jasno. Ne znam što da ti kažem”, sa svojim prepoznatljivo ironičnim osmijehom rekla je Iva.

“Ne znam ni ja šta tebi.”

“Dobro nisam ni ja baš spavala”, uključila sam se.

“A je li? Fino da se i ti baviš ponovno nekim stvarima”, izustila je Iva.

Otišla je do kupaone i umila se. Vratila se kao nova. Iva uvijek stane na noge. Možda je to gluma. Možda ne. Možda je za razliku od mene sposobna vladati emocijama.

“Kada malo bolje promislim, ovo je najbolji scenarij koji se mogao dogoditi. Kod mene se uvijek nešto dogodi. Jedan završi na psihijatriji, a drugi bježi na drugi kraj svijeta. Nevjerojatno gdje ih sve nađem.”

To je dobro rekla. Nevjerojatno gdje ih samo pronalazi. Ne znam je li Iva ikad imala staloženog tipa. Većina njenih frajera su bili na prvi pogled samouvjereni. Oni koji vladaju svijetom i društvom. Najglasniji i najprodorniji. No, kada se svjetla pozornice ugase ostane tek iskompleksirani muškarac koji traže dlaku u jajetu. Uvijek kod nje. Nikad nije dovoljno dobra. Svi smo svjesni da nitko nije savršen. No, prihvaćamo nečije mane. Možemo se potruditi ukazati nekome na veće pogreške. Ali

ne možemo se truditi promijeniti cijelu osobu. Ironično je da to pokušavaju činiti oni koji su daleko od savršenstva.

Ivina prva prava ljubav dogodila se u krajem srednje škole. Na jednom partiju upoznala je Umjetnika. Stariji od nje, samostalan, živi sam, otkaćen i posve svoj. Kad si mlad padaš na lude frajere. Netko od nas padne malo žešće. Iva je bila s njim pune tri godine. On je bio za sve tu osim za nju. A ona je njega držala kao malo vode na dlanu. Bilo je to teško. Jer on je bio teška osoba. Nestabilna. Bez konkretnih ciljeva u životu. Sve se svodilo na sate izolacije u njegovom studiju gdje je danima slikao odsječen od svijeta i nje. Svodilo se i na drogu. Na lude provode. Ali Iva ga je prihvaćala. On međutim nije imao tu sposobnost. Pokušavao ju je promijeniti. Kada više nije znao kako je poniziti pričao joj je da želi ševiti njenu najbolju prijateljicu. Jedne večeri se ispred nje i ljubio drugom curom. Ona je prešla i preko toga. No, njena ljubav je nakon nekog vremena ipak bila iscrpljena. Prekinula je. Prekid nije bio težak. Oporavka nije bilo. Jer su osjećaji ostali izgubljeni u svim problemima njegove ličnosti. U svim razočaranjima. On to nije shvaćao. Opsjedao ju je.

Nakon godinu dana čula je da je završio u ludnici. Nakon par dana provedenih negdje vani, gdje je konzumirao sve i svašta, otišao je meditirati na otok. Očito je meditacija krenula u krivom smjeru. Smjeru Vrapče. Dijagnosticirana mu je podvojena ličnost. Ne zna da li je u međuvremenu izašao.

Onda je naletjela na Marka. Osoba koja se u svakom razgovoru trudi biti urnebesno zabavna. Njega je teško pratiti u stopu. Moglo bi se reći da je narcis. Nitko bolji od njega. Nitko tako savršen kao on. Pogotovo mu nije ravna Iva. Kemija je bila nevjerojatna. Iskrice su frcale na sve strane. Ali nakon prvotne strasti stigla je realnost. "Savršen" tip poput njega treba uza sebe "savršenu" curu. I trudio se ukazati joj na sve njene nepostojeće nedostatke. Iva je veoma emotivna. Veže se brzo. Daje srce naglo. Jer se nada onom najboljem u osobi. Često to najbolje ne postoji. Netko završi u ludari, a netko na drugom kraju svijeta. Ona ostaje ovdje. Ona je tu. Ponovno razočarana.

"Najbolje bi bilo da sve tri u ovako šugavom raspoloženju izađemo ovaj vikend vani i napijemo se. Zabavimo. Daleko od svih ovih jebenih problema", moje misli prekinula je Iva.

"Joj mislim da mi to tako treba. Ali Mihaela ovaj put ne smiješ otkazati. Duguješ nam to. Trebaš se pošteno opiti prije odlaska u Split", dodala je Izabela.

"Dogovoreno."

Dugujem i njima i sebi. Možda me ponese njihova želja za provodom. Za gubljenjem u trenutku. Za bezbrižnošću. Ima vremena za stvaran život. Ima vremena za probleme. Ima i previše.

...

Obećala jesam da ćemo izaći vani, ali kako su dani odmicali prema vikendu to mi se sve manje dalo. Počela sam bezvoljno spremati stvari za odlazak u Split. Inače uvijek smišljam kombinacije koje ću odjenuti tijekom dana provedenih kod roditelja. I mada se svaki put trudim ne tegliti previše stvari, na kraju pola ni ne odjenem. Jedino čemu se prilagođavam je vrijeme. Ako je torba premala, uzmem jednostavnu veću. Ipak moraju stati sve moje haljine, majice, hlače, veste, šeširi i svi drugi modni dodaci. No, ovaj put sam buljila u ormar. Nisam znala što strpati u kofer. Znam se prilagoditi vremenu, ali operaciji. Koliko ću se dugo oporavljati? Što mogu očekivati?

Ne volim kad se ne mogu pripremiti. Volim imati sve organizirano. Sve po planu. Ironično da se ovakve stvari upravo meni događaju. Istinita je ona poslovice – život je kurva. Kako te samo zajebe, ono hladno i po brzom postupku.

Trebam li više pidžama? Da nosim uopće grudnjake? Trebaju li mi štikle? Što će mi štikle? Kao da ću negdje izlaziti vani? Zar ću stvarno biti prikovana uz krevet? Hoće me jako boljeti? Samo da sve prođe. Valjda ću se znati prilagoditi. Možda dobijem koju tabletu za smirenje. Pa pretvorim oporavak u dobar trip. Najbolje da spremanje ostavim za zadnji dan. Možda pod pritiskom budem bolje radila.

Odlučile smo otići u naš najdraži klub. Gdje znamo ljude. Gdje nam je uvijek dobro. U međuvremenu se Iva pomirila. Kao. Mada to sve stoji na veoma klimavim nogama. Izabeli se Zoran javio preko Facebooka. Neka neutralno prodorna poruka. Nevjerojatno koliko muškarci znaju biti mutavi. I nevjerojatno kako nas tako povremeno iznenade lukavom igrom riječi. On je tu, i ona je tu. Ali konkretno jesu li su skupa, e pa to nije rečeno. Gubim se u njihovim ljubavnim transputicama. Mislim da i one nisu baš sigurne gdje se nalaze.

Ako ništa za večeras znamo gdje se nalazimo. Ovaj put sam se odjenula seksi. Ako se već ne osjećam tako, možda me odjeća potakne. Mala pripijena crna haljina s čipkastim volanima. Moj dragulj s božićnog sniženja. Nisam ju do sada ni odjenula nigdje. Nisam bila u raspoloženju za malu crnu haljinu. Taj odjevni predmet traži određeno raspoloženje. Inače je debakl programiran. No, ovaj put sam se odvažila. Mada je raspoloženje na nuli, ako ne i ispod ničice, crna haljina je tu.

Naravno, čekala sam Ivu pola sata. Spremna, našminkana i u štiklama sam zujala po stanu. I raspoloženje je sve više opadalo. Već sam se krenula vratiti u svoju pidžamu „mrzim sebe i svijet oko sebe“, kada je Iva stigla.

“Upadaj koke. Spremna za plesanje? Opa što večeras izgledamo dobro!”, pozdravila me Iva.

“Ajd šta pričaš, pa ona uvijek dobro izgleda. Mada one crne hlače od prošlog puta i nisu bile baš pogodak”, zaderala se Izabela sa stražnjeg sica.

“Moramo se požuriti, da stignemo dok još vrijedi popis.”

“A kao ja sam kasnila”, malo mrzovoljno izustim dok ulazim u auto.

“Dobro, dobro, znam ja sam kriva. Ma stignemo. To ja samo ovako.”

Klub je već bio pun kada smo stigle. Nesnošljiva gužva subotnjeg izlaska. Miris znoja, parfema i alkohola je zaželio dobrodošlicu. Stale smo uz šank, kako bi se i mi odmah pridružile opijanju. Trebala mi je jedna dobra tekila. Haljina mi se cijelo vrijeme podizala. Iritantno. Cipele su me nabijale. Naporno. Barmen nas ne doživljava. Frustrirajuće. Kao da poslužuje sve, osim nas. Večer je odlično započela. Ili to ja širim negativne vibracije? Moram prestati. Moram početi piti.

Izabela je pak oko sebe širila seksualnu energiju. Ljubičasta haljina s dubokim dekolteom, vrtoglave štikle i njena predivna crna kosa. Vragolasti osmijeh. Nečemu se nadala. Bila mi je sumnjiva. Cijelo vrijeme se okretala uokolo kao da vreba. Umirila se tek kada smo dobili željeno piće.

“Je li ti nekoga možda tražiš ili se meni to samo čini?”, nisam mogla izdržati, a da ju ne pitam.

“Nije sad baš da nekoga čekam. Ali ovdje je par Zoranovih prijatelja, možda je i on negdje u blizini. Pa ono samo gledam, za svaki slučaj”, nasmijala se.

“Da budeš pripravna. Bez brige, odlično izgledaš”, znala sam što joj treba.

“Hvala mila. Nazdravljamo, na tvoj brzi oporavak. I ponovno ludovanje bez problema.”

“Slažem se. I ja tomu nazdravljam”, ispile smo na eks tekilu.

Palila sam cigaretu za cigaretom. U nelagodnim trenucima ona je jedini spas. Smiješno. Jedna tako mala stvar koju držiš između dva prsta posjeduje sposobnost pružanja osjećaja sigurnost. Nekad više nego ljudi koji su oko tebe. Lakše je stajati u haljini koja se podiže držeći u jednoj ruci cigaretu, a u drugoj piće. Imam oslonac. Koji zdravi oslonci. Mama bi bila ponosna na mene. Ako ništa bila sam pametna i na glavu stavila crni šešir. Mogu ga spustiti nisko na oči. Imam svoj zaklon. Ovaj put sam vani izašla pripravna. Kao da idem u boj.

Iva je bila posve nedruštvena. Cijelo vrijeme je provjeravala u mobitel, tipkala poruke i samotno pila. I ona je nervozno zujila oko sebe. Nekako nam nije išlo kreiranje bezbrižne atmosfere. Pa smo udarile po još jednoj rundi. I još jednoj. Nakon par tekila popraćene s pola kutije

cigareta, dizanje haljine mi je manje smetalo. Prste na nogama sam ionako odavno prestala osjećati. Možda nešto bude od ove večeri.

Kada sam se ponadala da ćemo se ubrzo naći na podiju i otplesati sve brige, Iva je rekla da ide na kratko van. Mora se naći s Markom. Nešto hitno. Priča nam poslije. U zadnje vrijeme prečesto čujem tu riječ. Izabela i ja nismo htjele dopustiti da večer propadne. Uzele smo još jedno piće i uputile se do podija. Istog trena sam zapalila cigaretu. Ja, koja inače vladam podijem. Plešem do zadnjeg atoma energije. Počela sam se kretenski njihati s jedne strane na drugu. Odašiljala sam jasne signale – spasi me. Nije mi išao ples, ali mi je zato išao alkohol. Osjećala sam kako mi obrazi gore. Nastavila sam se tupasto njihati u ritmu. Ili sam se samo trudila pohvatati ritam. Izabela je bila u elementu. Možda se nadala da je netko u blizini. Da nekoga zadivi. U svakom slučaju zadivila je povelik broj tipova koji su bili oko nas. Zbog toga sam se osjećala još gore. Nisam ljubomorna. Nisam zavidna. Ali u cijeloj toj gomili zgodnih ljudi željnih provoda, osjećala sam se posve nevidljivo. Jadno. Ružno. Bolesno. Po prvi put sam se tako osjećala. Bolesno. Teško je to priznati. Nismo više zdravi kao što smo nekoć bili. Možemo postati. Ali za sad smo bolesni. I za zdravlje se tek moramo boriti. Palim novu cigaretu, spuštam prokletu crnu haljinu i skakućem s jedne odumrle noge na drugu.

Moje bolesne misli naprasno je prekinula jedna silueta. Na prvu nisam bila posve sigurna jer ipak sam u svoj organizam unijela popriličan broj tekila. Ali nije bilo sumnje. U gomili, iza Izabele, u zagrljaju druge cure plesao je Zoran. Zaledila sam se. Izabela je i dalje zanosno plesala. I dalje je odisala energijom, požudom, željom za nekim. Ne znajući da taj netko odiše istom energijom, ali za neku drugu djevojku. “Mala, ajmo malo do šanka. Nije mi baš dobro”, obratila sam se Izabeli. “Je li ti zlo? Puno si popila?”, zabrinuto je upitala. “Nije to jednostavno sam malo umorna. Vratimo se mi kasnije na podij. Samo malo da odmorim”, u grču sam izustila. Nadala sam se da nisam nimalo sumnjiva.

Otpuhujem spasonosni dim cigarete. Trebam li joj reći? Da šutim? Što je pametno? Ali prije svega što je ispravno?

Potrudila sam se da stojimo za šankom gdje nemamo pogled na podij. Treba mi još malo vremena da shvatim što ću zapravo učiniti. Bolesno je to sve. Bolesna ja. Bolesna situacija. A prije svega bolestan njihov odnos.

“Možda ne bih to trebala reći, ali nekako bih voljela vidjeti Zorana. Večeras se odlično osjećam. A i ona poruka što mi je poslao. Nije ništa direktno rekao u njoj, ali tko zna. Možda razmišlja o vezi. Možda i njemu ovaj usputni seks nije dovoljan”, izgovorila je to s prizvukom ponosa.

“To alkohol iz tebe progovara. Kad se otriježniš mislit ćeš drukčije. Znat ćeš da on nije za vezu. Da nije spreman pružiti ono što želiš”, navukla sam šešir bliže očima.

“Ali ljudi se mijenjaju. Tko zna, možda je shvatio sve ono što sam mu pričala.”

“Nekako sumnjam u to”, izustila sam promatrajući ga kako na podiju gura svoj jezik do samog grkljana toj jadnoj klinki.

“Ne znam, ali ima nešto u ovoj večeri. Nekako obećaje.”

“To sigurno”, ironično sam rekla.

“Vratim se odmah, idem samo do WC-a”, izustila je sretno.

Palim još jednu cigaretu. I naručujem novu rundu. Kao zadnji ološ stojim sama za šankom u prekratkoj haljini koja se neprestano diže uz bokove i u štiklama u kojima već dugo ne osjećam ništa od gležnja naniže. I pijem i pušim kao smuk. Čak i za šankom odišem jasnim signalima – jedna sam. Još jasnije sam se osjećala jer nisam znala trebam li Izabelu spustiti na zemlju. Lijepo je vidjeti ju sretnu. Ali grozno je kad znaš da je sve to laž. Zoran više nije bio na podiju. Nema ni one cure. Možda se ipak izvučem. Ako ga nema u blizini, mogu se pretvarati kao da sve to nisam vidjela. Ali ne smijem se pretvarati. K vragu i ta savjest.

Ubrzo nakon toga vraća se Izabela. Naručuje piće, duplu tekilu i pali cigaretu bez riječi. Hladan pogled u prazno odaje da ih je i ona vidjela. Šutim i ja. Znam da ju treba pustiti da se smiri. Tek onda će razgovarati, ako ima za to potrebu. Stojimo kao dvije spodobe za šankom i šutimo.

“Vidjela sam Zorana kako se ljubi s nekom drugom ženskom u separeu”, prekinula je šutnju.

Ja šutim i dalje.

“Ne znam čemu sam se nadala. Tako sam naivna. Tako prokleta naivna. Ali znaš što je tu ironično, ako ne i smiješno?”
Klimam glavom. Riječi su suviše.

“Što ga je ona tako naivno i zaljubljeno gledala. Onako kao što sam ja znala u samom početku. Izgledala je tako sretno. A pogledaj mene. Čemu se ja nadam? On želi svoju slobodu. I povremeni seks. Tužno je, što zbog svega što je on učinio meni, ja nikad neću biti sposobna gledati ga ponovno na taj način. Taj naivno zaljubljeni. To je stvar prošlosti. Mi smo stvar prošlosti.”

“Idemo doma”, samo sam izustila.

“Idemo doma. Vratimo se drugom prigodom na podij.”

“Podij nigdje neće pobjeći.”

...

Ujutro sam se doslovce osjećala bolesno. Tupa bol u sljepoočnicama, suha usta i mučnina u želucu. U zadnji tren sam uspjela zagrliti školjku. Kiseli sadržaj alkoholiziranog želuca ispunio je svojim smradom kupaonicu. Što je opet izazvalo muku i ponovno povraćanje. Nakon seanse rigoleta, umila sam se hladnom vodom. No, nikako nisam dolazila sebi. Jedini recept je bilo tuširanje ledenom vodom. Hladan tuš da me vrati u ovaj svijet. U kojem ne moram piti i povraćati kako bih bila bolesna. To već i jesam. I opet ista rečenica pri pogledu u blijedo lice s razmazanom šminkom – nikad više.

Potrebna je dobra kofeinska bomba da dođem malo sebi. Prazan frižider se ruga. Ovaj put me nije briga. Danas putujem doma. Kako bih skockala svoju sisu za novu proljetnu sezonu. Možda to postane moda – označene cice. Rez ovdje, rez tamo – i već si u trendu.

Kava je odvratnog okusa. Kao cijelo ovo jutro. Nema ni mlijeka da barem malo ublaži gorčinu. Kako je sve to ironično. Kako sve te stvari odražavaju moju trenutnu životnu situaciju. Ili to možda vidim samo ja?

Imam par sati do vlaka. A još kofer nisam spremila. To je kada stvari ne obavljaš na vrijeme. Kada ostavljaš za zadnji dan. U što sam se pretvorila? Muhu bez glave, kako bi moja mama rekla. Moram ubaciti neke stvari prije nego Petar dođe. Bilo bi dobro i kada bih se malo uredila. Da me ne vidi baš ovako raščupanu. S crnim tragovima sinoćnje šminke ispod očiju. Uvijek mi ja mama govorila da se nikad ne smijem opustiti. I da doma moram biti sređena. Jer sam cijelu srednju provela u pidžami. Nekako mi je davala osjećaj da nemam nikakve obveze. Laganini život. Ona pak je govorila da nikad ne znam kad će savršen dečko pokucati na moja vrata. Bila sam se trгла. I oblačila tajice.

Danas nemam volje za životom, a kamoli sređivanjem. Ironično, sve je tako ironično. Jer za koju minutu će pokucati savršen dečko na moja vrata, a ja izgledam kao strašilo. Ako ništa, više ne smrdim. Barem sam se istuširala. Ponovno mi se bljuje. Trčim do kupatila. Prokleta tekila. Čuje se zvono. Kako znam odabrati trenutak.

“Šta se događa? Zvonim i zvonim. Ne javljaš se ni na mobitel”, zabrinuto pita Petar kada sam se napokon dočepala vrata.

“Pa, iskreno malo sam povraćala”, govorim snuždeno u nadi da nisam musava od rigotine.

“Jesi dobro? Što se dogodilo?”

“Bez panike, samo sam se napila.”

“To ti je baš pametno. Da odem do pekare i kupim ti nešto za jesti?”

“Joj, stvarno mi nije do hrane. Mislim da bi se opet isprovraćala. Evo pijem kavu.”

”Kavu? Napravim ti ja neki čaj da ti smiri želudac.”

Kako sam ga uopće zaslužila? On meni ide raditi čaj, a ja ga dočekujem kao Frankensteinova mlada. Bolje da se malo dovedem u red. Prvo moram oprati ovaj odvratni okus iz usta. I spremiti stvari. I provjeriti gdje mi je karta. Zašto sam sve ostavila za zadnji dan?

“Znači bilo je dobro sinoć?”, pita donoseći čaj u sobu.

“Prije mogu reći da je bio totalni fijasko. I još ovaj šugavi mamurluk”, gundam dok hladim čaj.

“Dogodilo se nešto loše?”

“Ma je i nije. Komplicirano. Izabeline i Ivine ljubavne zavrzlake. A ja nisam bila za izlazak. Nisam u tom điru trenutno. Bolje da sam ostala doma s tobom. Barem mi ne bi bilo muka sada.”

“A dobro, dođem ja za koji dan u Split, pa možemo svaku večer chillati “, miluje me po licu.

“Chillat?”

“Vidjet ćeš, sve će biti dobro.”

Mrzim tu riječ. Tako je jebeno neutralna. Kad si dobro nisi ni sretan ni ispunjen. A nisi ni u kurcu. Taman si između. I trebaš biti s tim zadovoljan. Povlačim se iz njegova zagrljaja. Ne odgovara mi. Trenutno mi ništa ne odgovara. Osim WC školjke. Ponovno trčim povraćati.

Vrijeme je da idem doma. To sam shvatila. Možda su roditelji bili u pravu. Možda sam trebala ostati u Splitu. Trenutno nisam sposobna brinuti se za sebe. Nisam sposobna održavati normalne ljudske odnose. Nisam sposobna plesati na podiju do zadnjeg atoma snage. Nisam sposobna sređena čekati savršenog dečka na pragu. Jedino za što jesam sposobna je dotrčati do školjke prije nego ispodvraćam pola stana.

Rastanak je bio hladan. Barem s moje strane. On me čvrsto držao u naručju. Ljubio kao da se nećemo vidjeti godinu dana. Kao da idem u Ameriku. Držao me za ruke. Govorio da ćemo se ubrzo vidjeti. Da se javim čim dođem. Da budem hrabra. Da budem ja.

Ja sam pak labavih udova visjela u njegovom zagrljaju. Sve me je to boljelo. Srce je probadao osjećaj razočarenja. Razočarenja u samu sebe. Nisam vjerovala da sam takva kukavica. Da od svega bježim tako jadno. S mamurlukom. Praznim želucem. I šugavo spremljenim koferom.

Razočarenje da na peronu s hladnim poljupcem se opraštam od savršenog dečka. Kojeg sam čekala sve ove godine odjevena u tajice. Čekala da pokuca.

...

Vlak je poluprazan. Ako ništa, imam dva sjedala za sebe. Ne sjedi nikakva naporna baba pored mene, koja bi me utlačila do Splita. Odbijam ponuđenu kavu. Inače ju uvijek pijem. Vjerojatno jer se dijele besplatno.

Stavljam mp3 i raspaljujem glazbu. Kako bi me odvela u neki drugi svijet. Smirila misli, smirila želudac i mene. Ali razočarenje nije ostalo na peronu. Popelo se sa mnom u vlak. Sjedi tu na praznom sjedalu i pije besplatnu kavu.

Najgore je što sam svjesna svog asocijalnog ponašanja. Svjesna sam koliko sam naporna. Koliko moraš biti oprezan u mom društvu. Da slučajno nešto krivo ne kažeš. Ne učiniš nešto pogrešno. Ne pritisneš okidač „Mihaela gubi živce“.

Još gore od svega toga je što sam takva prema osobi koja me voli. I koja ne uzima za zlo moje rastreseno stanje. Koja tiho klimne glavom, uzme u zagrljaj i poljubi. Što kod mene izaziva osjećaj krivnje.

Sad mi je jasno zašto ljudi ostavljaju bolesne partnere. Zato što se pretvaraju u čudovišta. Postanu sušta suprotnost osobe koja su bila prije bolesti. Ja bih sebe ostavila. Ne bih imala živaca trpjeti vlastite ispade. Već me sada i živciraju. Da Petar dođe i kaže ostavljam te, ja bih to i shvatila. Trenutno najmanje volim sebe. Tko zna koliko još drugi ljudi imaju ljubavi za mene?

Ironično, ponovno je sve to ironično. Izabela i Iva žele frajera koji će biti tu za njih. Koji će ih jednostavno voljeti, bez drame, skrivenih namjera i prenesnog značenja. Bez želje za mijenjanjem ičega. Emocionalno dostupne osobe, koji izražavaju svoje osjećate bez srama. Bez prepreka. Ako i nalete na njih će ih preskočiti. A za mučninu jutro poslije će napraviti čaj. One čekaju da pokuca savršeni dečko. I one ga još čekaju u uskim tajicama.

Izabela se nada nastavku veze s osobom koja joj se nikad nije otvorila. Koja je sagradila prevelike prepreke oko svoje ličnosti, koje Izabela ni s motkom za skok u vis nije uspjela preskočiti. Nabavila si je ona i zrakoplov, no on je u međuvremenu sagradio cijelu kuću s tvrdim masivnim zidovima. Kada je došla s bagerom, on se ukopao duboko u zemlju. I ako povremeno proviri i da joj priliku da ga osjeti, onoliko da se ona opet uhvati u ralje njegove sebične ljubavi, brzo se vrati u svoju čahuru. Uzvratu joj ljubljajem druge cure ispred njenih očiju. Jer bolje ne poznaje.

Iva uletava iz jedne strastvene veze u drugu. Njeni tipovi su i previše emotivni. Ali na neki pomalo nastran način. Egotriperi satkani od niskog samopoštovanja. Kojeg pokušavaju izgraditi rušeći njen. Kiteći se svakom Ivinom suzom. Narastu veliki. A ona presuši.

A ja držim svoja vrata zatvorena. Petar nikad nije ništa krivo napravio. On je uvijek tu. Kada god ga trebam. Razlog je nebitan – da ide sa mnom u shopping, kino, na večeru, za poker, za seks, za pravljenje ručka, kupovinu namirnica. Bit će uz mene i nakon operacije. Kada budem unakažena. Čemerna. Kada više ne budem ona ista. Njega nije strah. Vjeruje da sam hrabra.

Zašto se ne mogu vidjeti njegovim očima? Zašto je tako teško voljeti samog sebe bez grižnje savjesti? Bez razočarenja?

Prije točno dvije godine situacija je bila drukčija. Ja sam bila zdrava, a Petar bolestan. Srušio se na fakultetu. Išao na brojne pretrage. Završio na zahvatu srca. Urođena mana. Mana u obliku žile viška koju su trebali spržiti. Njegov svijet se srušio. Bilo je pitanje hoće li moći raditi sve one stvari koje je radio prije. Pitanje hoće li moći živjeti mlado i ludo. Odjednom je bio na tabletama za srce koje su od njega učinile starca. Konstantni umor, crni podočnjaci, često i dugo spavanje. Ali ja sam bila tu. U niti jednom trenutku nisam pomislila da ga ostavim. U bolnici sam mu rezala hranu jer se nije smio naprezati. Hranila ga. I zavoljela ga još više. Unatoč grintanju, promjeni raspoloženja i tankih živaca. Unatoč tomu što je nakon izlaska prolazio drugi pubertet. Skoro svaki dan pio. Ujutro se budio uz mamurluk. Vjerovala sam u njega. Vjerovala da će stati na noge. I stao je. Za mene nikad nije bio unakažen. Nikad nije bio čemeran. I kada je izgledao loše u mojim očima je bio pobjednik. Ponosna sam na njega.

I evo mene sada. S mamurlukom putujem u Split. Bježim. Odbijam ga od sebe. Ali on je i dalje tu. Kao što sam ja bila uz njega. Nisam tražila ništa zauzvrat. Ne traži ni on. Za njega sam pobjednik. Nisam unakažena. Nisam čemerna.

Tako je lako iskreno voljeti druge. Istinski vjerovati u njih. A sebe? Sebe mrzimo kada nešto krene po zlu. Sebe krivimo. Sebe bi bez grižnje savjesti ostavili čak i u bolesti.

...

Put mi nikad nije duže trajao. Kako je zalazilo sunce, tako sam sve više vidjela svoj odraz u prozoru vlaka. Svoju izmučenu facu koja otkriva neprospavanu noć. Slike prirode jurile su ispred mene. Nisam ih vidjela. Vidjela sam samo svoj odraz. To je jedino što u zadnje vrijeme i vidim – sebe. Osjećaji za druge su nestali. Prolaze pored mene kao ove slike prirode. Ne doživljavam ih.

Što se više približavamo Splitu u meni raste nemir. Unutrašnji zidovi počinju mi se sužavati. Prignječit će me. Moram priznati da je bijeg od 380 km bio barem malo učinkovit. Fizička udaljenost doktora Markantnog je ublažila strah. No, kako jurimo prema Splitu, jurimo i prema bolnici. Prema operacijskom stolu.

Po prvi put mi je žao što nitko ne sjedi pored mene. Mogla bih pričati. Komunikacija bi paralizirala moje bolesničke misli. Pa makar pričala s nekom dosadnom babom. Ovako je jedini suputnik moj zbrkani um.

Kao i svaki put na peronu me čekaju roditelji. Pola sata prije počinju zivkati na mobitel, kako bi javili da su oni već stigli na kolodvor. Kao da ću tako brže stići. I onda čekaju. Bez obzira u koje godišnje doba dolazim. Oni čekaju i na suncu, na buri, na jugu i na kiši. Kao da osim mog dolaska ništa drugo ne postoji.

Izlazim iz vlaka noseći svoj mali kofer u ruci. Ovaj put je tako lagan. Jer nema puno stvari u njemu. Nema cipelica za izlazak, odjeće za casual i večernja izdanja. Nema šarenih kombinacija. Čak nema ni grudnjaka. Ponijela sam samo jedan – ovaj na sebi. Tko zna hoće li mi poslije operacije i pasati. Jer koliko sam izračunala mizerluk od mog broja grudnjaka sad, umanjen za opciju smanjena sise zbog vađenja Gige, proizlazi da mi ni ne treba grudnjak.

Mama mi trči u zagrljaj, ljubi me. Tata uzima torbu iz mojih ruku.

“Mikica moja, stigla si. Obuci tu jaknu, pa hladno je vani”, odmah započinje sa svojom brigom.

“Mama nije mi hladno.”

“Kako ti nije hladno. Pa zima je. Puše. Još ti samo treba da se razboliš”, navlači mi jaknu.

“Nemam više pet godina da ne znam procijeniti je li mi hladno ili nije. Vruće mi je. Ovdje je toplije nego u Zagrebu. Daj mi vremena da se prilagodim” kuham lagano u sebi. Postaje mi još toplije.

“Pusti je na miru”, miješa se tata.

“Dobro, kako ti kažeš. Jesi gladna? Radio je ti je tata najdraže šnicle.”

Sve samo ne hrana. Uopće mi nije do hrane. Kako da im objasnim da im je jedinica bila vani i ubila se od alkohola, a treba uskoro na

operaciju. Kako zrelo. Tijekom vožnje doma tata prepričava svoje nove dogodovštine s posla. Neke šale na račun specijalaca s kojima radi. Ne radi on s pravim specijalcima, onim koji su školovani da to budu. On radi s onim više prirodnim specijalcima. Mama se smije sa stražnjeg sjedala. Doduše malo usiljeno. Ja samo čekam doći doma i leći u krevet.

Mama je odmah servirala večeru od čijeg mirisa mi se ponovno počeo dizati želudac. Juhu sam još uspjela probaviti, ali pogled na te velike smeđe šnicle, uronjene u crveni umak od rajčice, mi po prvi put nije bio jestiv. Preturala sam s jedne strane tanjura na drugu. Kako bih malo kamuflirala manjak apetita. Ali naravno, kao i svaki put, mama je primijetila da ništa ne jedem.

“Jesi dobro? Nisi ništa takla od hrane”, zabrinuto pita.

“Nemam baš apetita.”

“Kako nemaš apetita? Pa ovo su tvoje najdraže šnicle. Tata je samo zbog njih došao ranije s posla kako bi ti ih napravio. Moraš jesti. Treba ti snage”, i tako je krenuo monolog o hrani.

“Mama, nemam apetita. Nije mi baš dobro”, čim sam to izgovorila bilo mi je jasno da sam pogriješila. Najgora izjava koju moja mama može čuti.

“Nisi dobro? Šta ti je? Loše se osjećaš? Boli te nešto?”, crni scenariji se počinju rojiti u njenoj zabrinutoj glavi.

Bilo mi je žao. Ne mogu joj lagati da patim od nekih sumnjivih bolova. Mada bi mogla u ovom stanju svašta prodati pod mamurluk.

“Napila sam se sinoć”, kratko sam objasnila.

“Napila si se? Gdje si bila jučer?”

Sjetila sam se da joj uopće nisam prijavila sinoćnji izlazak. Kako se ne bi brinula. Kako me ne bi davila nekim uputama o ponašanju „Kako izaći vani s tumorom u dojci i preživjeti“. Trebala sam šutjeti. Sad je kasno.

“Bila sam vani sa Izabelom i Ivom. I šta, malo sam popila. Zato nemam apetita.”

“Bila si vani? Ti si sinoć išla van i još si se napila? Jesi ti svjesna što ti se moglo dogoditi? Ne želim ni razmišljati što ti se sve moglo desiti u toj gužvi, mogao te netko lupiti, mogla si pasti”, krenulo je njeno nabranje. Uvijek sam se divila njenoj sposobnosti da u milisekundi već na popisu ima par smrtonosnim slučajeva.

“I što bi mi se dogodilo da me netko lupio, povećao bi mi se tumor? Kao da bi to išta promijenilo.”

“Budi sretna što nema apetita zbog alkohola, a ne nečeg drugog”, posve smireno režući drugu šniclu izjavi tata, naš vječni glas razuma.

Njegova sposobnost da mamine smrtonosne scenarije pretvori u fantaziju oduvijek me fascinirala. Često je samo jednom prostom

rečenicom smiri. Ali što su stariji, to njihove sposobnosti neproporcionalno rastu. Tata je sve manje u pravu, a mama sve češće na rubu zvanja policije, hitne i vatrogasca.

“Dobro, imaš pravo. Hoćeš nešto drugo da ti napravim? Čaj ili tako nešto?”, ohladila se mama. Očito je primijetila da je zadnje što mi treba prodika.

“Može čaj”, pokunjeno izgovaram.

“Nije problem što si bila vani. Trebala si samo reći. Znaš da ne volim kada mi nešto prešutiš. Još sve ovo što se događa. Normalno je da ću poludjeti.”

“Normalno je. Ali nemoj se sada izvlačiti, kad je tebi trebao povod?”, šali se tata.

...

Mama je odlučila poduzeti sve potrebne i nepotrebne mjere kako bi popravila moje imunološko stanje. Ili bolje rečeno kako bi pripremila moje tijelo na operaciju i postoperativni oporavak. Ali nekako ljepše zvuči imunitet. Zvuči blaže, manje ozbiljno. Ne zvuči bolesno.

Prvo što je napravila, dok sam ja još bila u Zagrebu, je bio termin za cijepljenje protiv gripe. Nije ju uspjela uvjeriti ni doktorica da to nije potrebno. Jer se cijepljenje obavlja u listopadu. Gripa već hara, a cjepivu je potrebno vremena za djelovanje. Ne, nju ne može zaustaviti ni liječnik. U njenog glavi to je potrebno mom organizmu. I tako sam otišla po još jedno pikanje. U ordinaciju je sa mnom ušla i mama. Htjela je pitati doktoricu za njeno mišljenje o mojoj operaciji.

“Ma nije vam to težak zahvat. To se obavlja rutinski. Ne boli, nije ništa strašno. Vidjet ćeš, mila, na kraju će sve to djelovati smiješno”, uvjeravala me je liječnica, dok sam ja podizala rukav kako bih oslobodila ruku za cijepljenje.

Počinje mi se povraćati. Ovaj put ne od alkohola, nego od svih tih ohrabljujućih fraza. I to od ljudi koji nikad nisu bili na sličnom zahvatu. Tko je rekao da operacija ne boli? Netko koga su rezali na operacijskom stolu? Ili liječnik koji je u ruci držao skalpel? Meni nekako sad sve djeluje smiješno. Mogu se smijati? Svima vama u facu?

Ubod igle me vratio u stvarnost. Mama i liječnica su stigli na temu imuniteta. I gripe. I, naravno, moje operacije. Tupo gledam u pod i pritišćem vatu na ubod.

Sljedeći mamim korak je bio pobrinuti se za moju prehranu. Kupila mi je matičnu mliječi. Prah koji čini čuda. Mrtve diže iz groba. Sada svako jutro prije doručka ispod jezika stavljam taj odvratani prah i čekam da se otopi. Da gnjusani okus ispuni moja usta. Navečer mi daje još jednu vrećicu. Pojačana doza. Za one lošeg imuniteta. Ili točnije rečeno zdravlja. Ali, ono bolje zvuči pad imuniteta, nego tumor u dojci.

Osim čudnovatog praha, cijedi mi naranče i limun. Svaki dan. Za svaki doručak. Trudi se kuhati raznoliko. Uvaljivati mi povrće koje mrzim. Povremeno ga i pojedem. Čisto zbog nje. Kada se već toliko trudi. To je njen način da se nosi sa svim. Ovako ima osjećaj da nečemu pridonosi. Da mi nekako pomaže. Ja bih bila sretna kada bi mi dala neki čudotvorni prah za liječenje psihe. Prah koji podiže raspoloženje. Diže iz mrtvih.

Zašto nam liječnici ne prepisuju i tablete za smirenje? Kada se već kljukamo raznoraznim sranjima, kao da bi jedna išta promijenila. Mirnije bih spavala. Mogu biti zadovoljna što se barem netko brine za moje tijelo. Kada to ne činim ja. Meni je trenutno sve svejedno. Jedino što bih htjela je čudnovati prah. Tada bi mi operacija djelovala manje prijeteće. A život vedriji.

...

Kako bih donekle popravila vlastito psihičko stanje sate i sate provodim na suncu ispijajući kave s Lovrom, „mojom najboljom prijateljicom“, kako ga od milja zovem. Znamo se punih 11 godina. On mi je poput brata kojeg nikad nisam imala. Uvijek je bio uz mene. Tijekom osnovne škole kada sam patila za susjedom koji je svaki put bježao kada bi me ugledao. Tada mi nije bilo baš jasno zašto to radi, ali danas znam da je pametno bježati od stalkera. Kada sam crnim tušem bojala stranice dnevnika uplakana jer nemam dečka. Bio je uz mene i tijekom srednje škole kada sam se tražila u štiklama, martama, teniscama, kravatama, šarenim bojama cijelog duginog spektra. Kada sam prvi put na plaži povraćala jeftino vino. Znao je svaku moju misao. Kao što sam i ja znala svaku sitnicu koja mu se dogodila.

Kada smo ušli u pubertet naš odnos se produbio. Što su mnogi protumačili kao ljubavnu vezu. Mi smo to uvijek poricali, no nekako su ljudi oko nas vjerovali da to nije istina. Prvo su kolali tračevi po kvartu. Očito je bilo nezamislivo da provodiš skoro svaki dan sa osobom suprotnog spola, a da pritom ne želiš nešto više. Nakon tračeva počeli su i naše obitelji vjerovati u tajnu vezu. Njima je to odgovaralo. Moji roditelji su u njemu vidjeli idealnu osobu koja mi može pružiti sigurnost. Njegovi pak inteligentnu djevojku koja će ga poticati na učenje. Njegova baba je bila tu više staromodna. „Lipo zbori Lovro, ima i bokove“ bio je njen komentar. Bokovi, koji su meni uvijek smetali, za nju su bili znak plodnosti. Ideal prave seljanke koja će mužu roditi mnogo zdrave djece. Mi smo se svemu tome smijali. Pomisao na ljubavnu vezu za nas je bila ravno incestu. Godine su prolazile i napokon su ljudi oko nas shvatili da tu ipak nema ništa više od prijateljstva. Kada te u pubertetu pucaju hormoni bilo je super imati prijatelja. Koji ti uvijek u krizi može srediti nekog svog iz razreda, iz ekipa. To smo i činili. Sređivali si partnere. Moje prijateljice su za Lovru govorile da je zgodan. Pravi komad. Meni je bilo nemoguće gledati ga na taj način. On je Lovro, uvijek bio i uvijek će ostati. Jedna od najvažniji osoba u mom životu.

Vrijeme je prošlo. Odrasli smo. On je ostao u Splitu. Odustao od fakulteta, zaposlio se. Ja sam otišla u Zagreb na studij. Mada se više ne vidimo i ne čujemo svaki dan, ostali smo povezani. Kada sam ga nazvala tog dana u glasu je odmah znao da nešto ne štima. Kada sam mu rekla da su mi pronašli tumor, zašutio je. On koji inače uvijek blebeće. Nakon što je došao sebi samo je izustio “Jebote!”.

U tom trenutku, unatoč suzama, mi je izmamio osmijeh. To je jednostavno bila prirodna reakcija. Bez fraza, bez utjehe. Jebote!

Tu završava svaka rasprava oko tumora. Nema priča o operaciji, nema priča o pozitivnim mislima, o budućnosti. Tu smo nas dvoje, pijemo

kavu, seremo po svakodnevnim stvarima. O tupilu koje vlada gradom. O monotoniji koja zahvaća našu generaciju. O nemogućnosti pronalaska normalnog partnera. Što je u Lovrinom slučaju iznimno teška misija. Ili cura ima previše dlaka po rukama, madež na nezgodnom mjestu, ili ne zna plesati, ili je preobična, nezanimljiva, nezgodna, glupa... Kod Lovre uvijek postoji neka mana. Kao prijatelj je nekompliciran, posve jednostavan. Prihvaća sve tvoje mane i još na njih gleda pozitivno. Uvijek je tu, uvijek je brižan. Kao dečko je zamršen. Kopa preduboko i prerano. Traži previše na samom početku.

Mada on poriče, takvog ga je učinila Nina. Njegova prva prava ljubav. Bili su zajedno pune tri godine. Prvi dublji osjećaji, prvi seks, prva povezanost. Pričao je o njoj zaneseno. Slijepo. Za njega je bila savršena. Za druge dvolična i nestabilna. Nikad je nisam prihvatila u potpunosti. Trudila sam se družiti se s njom. Trudila sam se prikriti mišljenje koje sam stekla. Za mene je ona bila sve samo ne savršena cura za Lovru. On je bio fasciniran njenim izgledom koji je bio prosječan. Fasciniran njenim šalama koje i nisu bile toliko smiješne. Fasciniran njenim pričama koje su djelovale isforsirano. Fasciniran njenim oblačenjem koje se prilagođavalo situacijama. Ako smo pili u jednom od parkova, ona je dolazila odjevena poput pankerice. Mada nije slušala tu glazbu. Povremeno bi stizala u Blade izdanju, s dugim crnim kožnim kaputom, crnim čizmama do gležnja, crnom šminkom. Meni je uvijek nedostajalo kolac da bude kompletna. Kada bi pak s njim izlazila u kafić upicanila bi se do kraja. Vrtoglave štikle, duboki dekolte i šminkerska jakna, ona s ofucanim krznenim ovratnikom. Za njega je to tada bilo ludo i otkačeno. Cura ima svoj stil, bio je njegov komentar.

Veza je djelovala savršena. Od seksa, preko razgovora, Nina jednostavno nije imala mana. Nitko iz društva mu nije rekao da je blago rečeno ne podnosi. Njegov tupasti zaljubljeni pogled svaki put bi spriječio bilo kakav negativan komentar. Nije bilo na nama da mu otvorimo oči. Jer stvarni razlog našeg stava nije postojao. Glumica, kako sam ju nazivala, pretvorila je Lovru u slijepog potrkala. Meni je tu uvijek nešto smrdjelo. Dvolična, bilo je moje glavno mišljenje. Ženska intuicija? Možda. Jer problemi su postojali. Mada su bili dobro skriveni. Trn u oku cijeloj vezi bio je Ninin bivši s kojim je ostala u dobrom odnosu. Lovro je taj odnos pravdao činjenicom da je to ipak njena prva ljubav. I da nije na njemu da joj išta brani. Kako bi i mogao braniti išta tako savršenoj curi. Tako otkačenoj curi. Ne možeš nju držati na lancu. Mali trn se ubrzo pretvorio u ogromni kaktus. Koji je počeo razarati vezu. Par mjeseci prije prekida Lovro je počeo primjećivati Ninine nedostatke. U početku su to bile fizičke mane. Kraj sljepoće se počeo nadzirati kada je komentirao Ninin veliki madež na trbuhu. Iz kojeg je rasla velika crna dlaka. Za Lovru je bila duga par centimetara. Ta dlaka mu se počela gaditi. Jedna dlaka

se pretvorila u dlakavosti cijelog tijela. Odjednom se Nina pretvorila u vukodlaka kojeg je nemoguće obrijati. Jer kad se obrije postane kaktus. A onda bode. A to je još manje seksi od dlaka. Počele su mu smetati loše počupane obrve. Nedefiniran stil koji ovisi o situaciji. Njena otkačenosti u vidu promjene raspoloženja. Duboko u sebi je znao istinu. Ali bilo je lakše optužiti dlake i odjevne predmete, nego pomisliti na prevaru. Prevaru sa žgoljavim i prištavim bivšim koji je za glavu manji od Lovre. Kojeg su u životu jedino zanimali konobarenje i auti. Koji se ni po čemu nije mogao mjeriti s njim. U Nininim očima očito je. Prekid se dogodio putem dugog pisma kojeg joj je Lovro uručio. Nije bio u stanju reći joj sve u lice. Izdaja je bila prebolna. Njegovo srce je bilo slomljeno. Još gore je bilo činjenica što je doznao da ga je prevarila s tim bivšim nakon što su bili svega tri mjeseca zajedno. Dok se ona smucala s običnom ljigom, moj najbolji prijatelj ju je dizao u nebesa. Nitko nije bio ravan Nini. Nažalost, do dan danas nitko nije ni bio. Jer nije dobio priliku.

Prva ljubav osakatila ga je emocionalno. Prvotno sljepilo i idealiziranje, pretvorilo se u se u većini slučajeva u bezrazložno odbijanje. Tijekom godina Lovro je iza sebe ostavio brojne avanturice i kvazi veze koje su pucale zbog glupih i nerazumljivih razloga. Kako mi nismo shvaćali što je vidio u Nini, tako danas ne shvaćamo što ne vidi u drugim djevojkama. Svaka ima manu. Koju on poput radara vidi nakon kratkog vremena provedenog s tom osobom.

Lošu brijadžicu upoznao je na jednom partiju. Oboje su bili pijani, idealan recept za slijepo hvatanje suprotnog spola. Kada su se počeli ljubiti, Lovro je zaključio da nisu na istoj razini barenja. Tempo im se nije poklapao. Jezici nekako nisu skladno funkcionirali. Jer ipak prvi poljubac mora biti savršen.

Manekenku koja loše pleše uočio je jednog dana kada me je čekao ispred škole. Sredila sam mu broj. Djevojka je jebozovno izgledala. Par puta su izašli skupa. Sve je djelovalo normalno. Dok se jedne večeri nisu uputili plesati u klub. Jadna cura se trudila cijelu večer zavodnički plesati oko njega. No, to je više izgledao na razbacivanje udova na sve strane. Bokovi su se micali sami od sebe bez imalo ritma. Tužno je to bilo za gledati. A kamoli glumiti da je napaljujuće. Ni ona nije dugo trajala.

Čudna Marija nije ni do toliko dogurala. Mada nije s njom ni izašao zaključio je da je na njoj nešto naprosto čudno. Što? Nikad nije uspio objasniti.

Loše obrijanu je odbio jer taj dan nije bila dobro obrijana ispod pazuha. Što god njemu to značilo. Jer sam i ja taj dan bila s njima. Cura je imala normalno obrijan pazuh. Očito nedovoljno gladak za njegov ukus.

S Idealnom curom iz susjedstva izašao je par puta. Sve je nekako bilo na mjestu s njom. Ali malo previše za njegov ukus. Nije imala nikakav zanimljiv hobi.

Svingerka pak je imala previše zanimljiv hobi. Jednog dana mu je predložila da svrate u svingerski klub za koji je čula da postoji u gradu. To je posljednji razgovor koji je vodila s njim.

Ako ništa, uvijek me iznova uspije nasmijati novim ljubavnim avanturama.

“Ne mogu virovat kako to nisan prije vidiš. U početku mi je cura bila jebena, totalno zgodna. I onda odjednom dođe na kavu totalno raskravljen. Ogromna, kažen ti!”, uživljeno gestikulira Lovro čikajući cigaretom posvuda.

“Ma daj. Kao nisi primijetio prije na što izgleda cura! Pa nije se udebljala u tjedan dana. Uvijek pretjeruješ”, pokušavam ga razuvjeriti.

“Ma kad ti kažen. Virujen da je na prvom izlasku imala na sebi neki stezник. I to neki za cilo tilo.”

“Lovro, to ne postoji”, smijem se.

“Ma mora postojat. Razlika je prevelika.”

“Ili se tebi u dva dana pogoršao vid. I šta sad? Opet ništa?”, provjeravam ponavlja li se isti scenarij.

“Već san ja to prekinija”, ponosno iznosi.

“Pa kad si to stigao?”

“Posla san joj poruku.”

“Ma daj, nisi valjda?”, iznenađeno pitam.

“Jesan.”

“Pa to je kao u srednjoj. Zar nisi nimalo odrastao? To je jadno.”

“Znan da je jadno. Jebiga. Događa se”, s uzdahom završava rečenicu.

“Da, sranja se događaju”, priključujem se s uzdahom.

“Jebote!”, izgovaramo u isti glas gledajući u more.

...

Kao da svi oko mene samo pričaju o raku dojke. Kao da se sve serije, bile humoristične, kriminalističke ili pak parodije, bave samo tom temom. Kao da sve zvijezde i zvjezdice daju potresne intervjue o svom psihofizičkom stanju. Svi o tome žele pričati. Ja samo želim šutjeti. Ne razmišljati. Operacija je sve bliže. A menstruacija čini mi se sve dalje. Kasni. Što je sranje jer smijem na zahvat samo tijekom određenih dana u ciklusu. Ne mogu se sjetiti kojih.

Za jutarnjom kavom otvorim novine i vidim lice poznate novinarku. Ispod njene slike naslov o najvećoj borbi njenog života – protiv raka dojke. Zatvaram novine. Odlazim na internet gdje je jedna od glavnih vijesti kako australska pjevačka zvijezda napokon kreće na turneju. Pobijedila je rak dojke. Izgleda bolje nego ikad. Puštam svoju najdražu seriju i taman nabasam na epizode kada jedna od junakinja kreće na kemoterapiju. Okrećem se, već na rubu živaca televiziji, kada prikladno za moje stanje, u sapunici za mlade, jedna od srednjoškolki otkriva da ima dobroćudan tumor na dojci. Zar se cijeli svijet vrti oko jebenih sisa? Ne želim ničiju ispovijed, ne želim tumorne serije. Vlastite misli me dovoljno ubijaju u pojam. Ne mora i ostatak svijeta.

Par dana pred operaciju, napokon se nešto crveni u mojim gaćicama. Zar je moguće? Zar je to mjesečnica napokon stigla? Odlično. Što je ono doktor Markantni rekao, da ne smijem biti rezana krvava? Poludjet ću ako se operacija mora otkazati. Ako moram opet čekati na termin. Ponovno nemirno spavati, sanjati kojekakve izrasline. Truditi se donekle psihički pripremiti na seansu uljepšavanja moje dojke. Čekanje me pretvara u čangrizavu babuskaru kojoj smeta cijeli svijet. U kojem su svi protiv nje. Krenuvši od države koja ne osigurava dovoljno sredstva za zdravstvo, preko susjeda koji dave s raznim pitanjima, do rodbine i prijatelja koji suzave u razgovoru. Babuskara kojoj je i u vlastitom svijetu sve protiv nje. Ne volim ovo stanje. Ako se operacija odgodi to će samo potrajati. Postati gore. Možda u međuvremenu dobijem i staračke pjege.

...

Živjela veza kojoj se možeš obratiti u svakom trenutku. Živjela Super Sestra. Bez nje bismo bili izgubljeni u moru pacijenata, uputnica, zagušljivosti raznoraznih boleština, a tebi je previše i tvoja vlastita.

Ne smijem krvariti prirodnim procesom u potocima. Znači ne smijem biti rezana prvih dana menstruacije. Ostalo je prihvatljivo. Znači termin je ipak samo moj. Rezervacija stola i dalje je aktivna. Možda, ako zatražim, mi posluže i jastoga. Neku mrcinu, da se osjećam posebno.

Kako se termin sve više približava, tako se ja udaljavam od svijeta oko sebe. Ne mogu više slušati ni Lovru niti piti kave s roditeljima. Promatrati ljude po cesti kako se bezbrižno šetkaju u novim bijelim starkama i s novim RayBan cvikama. Sve mi djeluje namješteno. Životno nepovezano. Svi su nekako lepršavi. A ja teška kao tona cementa. Sve više i više samu sebe povlačim prema dnu. Ipak panika i dalje nije prisutna. Određena doza straha je naravno tu. Ali ne u onolikoj dozi kao što sam vjerovala da će biti. Mori me samo jedno pitanje. Jedan osjećaj. Rezanje kože. Kakav će biti osjećaj kada se hladni metal prisloni na moju dojku, na mjesto gdje je koža veoma osjetljiva? Kakav je osjećaj biti otvoren, a biti toga svjestan? Bila bih zadovoljna i s operacijom bez slasnog jastoga kada bi me uspavali. Ali to ne rade mladim curama. Mi smo dovoljno hrabre. Mi imamo muda. Samo ne znam tko je došao do tog zaključka. Tko je odlučio da se mlade cure seciraju u stanju svijesti, netom zašivene šalju doma, neka crkavaju u mukama što dalje? Mene nitko nije pitao. Predlažem rokanje s plinom za smijanje. Tako bi operacija bila vesela. I nasmijana. Ili hipnoza? Moja svijest bila bi u Parizu na Eiffelovom tornju, moje tijelo na operacijskom stolu. Ovako će svijest kreirati najgore scenarije. Ipak sam mamino dijete. I tijelo će biti priključeno na defektnog upravitelja. Bila bih sigurnija kad bih znala da ću barem jedan dan ostati u bolnici.

Mrzim je. Mrzim njene duge hladne hodnike. Zvuk klompa. Jecaje. Plač. Vriskove. Mrzim miris lijekova. Ali ipak je bolnica u žiži događanja. Ako mi se štogod dogodi poslije operacije, osuđena sam na čekanje reda u hitnoj službi. Koja je sve samo ne hitna. Inficira mi se cijela dojka. Upali mi se pola organizma. Gnoj mi počne curiti. A ja to ni ne uočim. Jer mislim da je normalno da me sve boli. I onda dođem na prvi pregled i kažu mi da mi pola udova moraju amputirati. Lovri se dogodilo da mu se šav od operacije slijepog crijeva zagnojio. On je bio doma. Vjerovao je da je normalno da ga boli pola abdomena. I onda su mu istiskivali šav. Pao je u nesvijest.

Treba biti spreman na sve. A nekako mi se čini da to nitko nije. Posebno ne ja koja danima preživam na krevetu. Milujem svoju tužnu dojku. Preskačem njenu lijevu stranu, jer ne mogu taknuti Gigu. Dovoljno je tek

prisoniti ruku na njega. Odmah se osjeti. Ne prirodno. Nesimetrično. Ružno. Strahotno. Svaki put mi trnci prijeđu cijelim tijelom. Zamišljam kako izgleda. Pitam se zašto je izrastao.

Nitko nema odgovara. U današnje vrijeme se ništa ne zna. Rijetko što se može birati. Odlučuje sudbina. Odlučuje država. A ti si tek pijun koji se pomiče prema njihovim uputama. Nema jastoga. Nema hipnoze. Nema anestezije. Jedino što mi preostaje je suočavanje. S operacijom, s metalom, s vlastitom svijesti. A to je najteže.

...

Uzorno slijedeći upute doktora prije odlaska u bolnicu obilno doručkujem. Čudim se sama sebi odakle mi toliki apetit – najdraže pahuljice od cimeta, banana, šnita kruha namazana Nutellom. Kao da se spreman na izlet. Ako ništa, mama je zadovoljna. Potrebno je samo još odabrati prikladnu odjeću. Večer prije sam se dosjetila da je najbolja košulja kako bih se nakon zahvata mogla lako odjenuti. Tko zna kako ću izgledati nakon svega, hoće li mi staviti neki ogroman zavoj ili tek neku malu gazu? Pred ogledalom bacam posljednji pogled na svoju lijevu dojku. Još da nosim neki lunch paket izlet bi bio potpun.

Ali ne, ja idem na operaciju. Ne znam što mi je gore. Neprestano si ponavljati kako idem pod nož kako bih postala svjesnija cjelokupne situacije ili uopće o svemu tomu ne razmišljati. Je li me strah? Iskreno rečeno, potpuno sam smirena.

Za razliku od mame. Osjećam napetost u kuhinji. Tata baca svoje stare šale automatizirano iz rukava, mama se namješteno smiješi, ali odaje ju posezanje za normabelom. Dobila ga je davno od doktorice za smirenje. Tada je imala napade panike u autobusu na putu do posla. Jednostavno bi je oblio hladan znoj, počela se gušiti i nije više mogla izdržati u zatvorenom prostoru. Napadi su se počeli samo pogoršavati, tako da je na kraju bježala iz našeg auta, kino dvorana, kafića... Mama kaže da je to od svih trauma koje je imala u životu. Ubraja li se i ovo u jednu od tih trauma? Hoće li zbog svega ovoga ponovo dobiti napade panike od, recimo, grudnjaka? Možda bih i ja mogla kljuknuti jedan od tih normabelića. Da mi sve bude ravno. Tupa crta malodušja.

U autu palim radio, želim pronaći neku veselu glazbu, nešto što će me napuniti sa svim tim optimizmom. A ni ne želim pričati o nekim svakodnevnim glupostima na putu do bolnice. Ne želim slušati ni tatine prastare baze. Nije mi do smijeha, posebno ne od već poznatih šala.

Ispred bolnice kao i uvijek krkljanac. Kao da je cijeli grad bolestan, nitko ništa ne radi, nitko se ničemu ne raduje, svi mrkih lica kroče prema ulazu. Kao da je bolest posvuda. Na samom odjelu je gužva, nesnosna vrućina, zagušljiv zrak i smrad penzionerskog znoja pomiješanog s tipičnim mirisom bolnice. Trebali bi na ulazu dijeliti gas maske. Tolika je gužva da se nema gdje sjesti. Oko mene same žene, starije, ali i mlađe. Pitam se što je konkretno njima. Je li i njihov Gigo odjednom buknuo, imaju li neke od njih crnu dijagnozu raka, je li netko tu već domaći, hoće li nekome odstraniti cijelu dojku?

U čekaonici je djevojka mojih godina oko koje se skupila cijela svita. Pored nje stoji cura neukusno odjevena kao da je krenula u cirkus s drečavo crvenim usnama poput onih nesretnih klaunova, djevojčica koja cijelo vrijeme bulji u mene, bakica dugog plavog kaputa s punđom i dva

bezizražajna muškarca. Svi su oko nje, očito je ona jedna od današnjih sretnih kandidatkinja. Ne djeluje prestrašeno. Na nogama nosi čizme s visokom petom. Tko se još sređuje za operaciju? Zna li ona nešto zna što ja ne znam? Možda je unutra George Clooney, praksira za novu sezonu Hitne? Ja bih najradije da sam mogla doći u svojoj flanel pidžami s medvjedićima. Upravo tako sam raspoložena – za krevet.

Tu je mlada cura plahog lica, velikih punih usana i predivnih sisa. Sjedi sama. Ima tužan izraz na licu. Prestrašeno gleda u sat. I ona je izvukla jokera u obliku Gige. Prave smo sretnice.

Deset je sati ujutro, doktor je već unutra. Sestra proziva Djevojku sa štiklama. Ima ugodan glas i predivne velike smeđe oči. I ima natikače sa štiklom. Unutra mora da je netko od doktora iz Uvoda u anatomiju. Unutra je špica, a ja nisam imala pojma. Ja sam u bijeloj doktorskoj košulji, ravnim crnim čizmama i nesnosno se znojim.

Rekli su mi da taj rutinski zahvat traje oko 15 minuta. Ogroman sat na sred čekaonice pokazuje nešto posve drugo. Djevojka sa štiklama je unutra već punih pola sata. I ništa se ne događa. Ne izlazi van. Hvata me lagana nervoza. Baš sam naivna. Kao što punkcija uopće nije boljela, tako i ovo traje samo 15 minuta. Naslonjena sam na zid operacijske sale. Još mi samo fali prazna čaša kako bih je prislonila na zid i prislušivala. Tko zna što se unutra događa. Možda doktor odjednom izvadi pilu, krv šiklja na sve strane, pacijentica zavija od nesnošljive boli, a mi ništa ne čujemo jer su napravili dobru izolaciju prostorije. Istog trena kada sam već u glavi imala cjelokupni scenarij novog hit horora Doktor Pila, začuje se zavijanje iz prostorije kao ono što se čuje kada čekam red kod zubara. U trenutku ustuknem. Sve sretno kandidatkinje u strahu bacaju pogled prema vratima na kojima piše „Ne ulazi“. Pogled Plahe cure i mene se susreće. Jedna drugu tješimo i bez riječi. Razumijemo se.

“Šta to rade unutra? Ovo je jezivo zvučalo? Čovječe kao da je reže pilom!” pokušavam olakšati situaciju s malo crnog humora.

“Ajđ’ Mihaela nemoj se glupirati”, odmahuje mama.

“Ma daj ovo je strahotno. Možda joj siše cijelu sisu van.”

Tata koluta očima, Plaha cura se ironično smiješka. Djevojka za cirkus me sreže jednim jedinim pogledom.

“Pa valjda će cura izaći živa”, pokušavam smiriti situaciju.

Nakon dugih 40 minuta Cura sa štiklama napokon izlazi. Svi pogledi upereni su u nju. Sestra odmah proziva Plahu curu, zadnji put se gledamo prije ulaza. Sretno.

Cura sa štiklama ne izgleda baš najbolje. Jedva se gega u tim čizmama, svita se okuplja oko nje. Blijeda je i teško miče svoju lijevu ruku. Mama mi šapće “Vidiš živa je cura, i dobro izgleda. Nije to tako strašno”. Tješi žena na normabelu.

“Mama uopće ne izgleda dobro, pogledaj je, jedva stoji na nogama. Izgleda kao da će se srušiti. Možda je i jesu rezali pilom. Ono manjak sredstava za zdravstvo i to pa se služe svime što im dolazi pod ruke.”

“Bilo je strašno, užasno. Zamalo sam iskrvarila na stolu. Onaj doktor mi je prerezao žilu, počela sam krvariti. Zamalo nisam na odjelu završila”, priča u strahu Cura sa štiklama svojoj sviti. Svi su šokirani. Postajem i ja.

“I sve se vidi, cijelu svoju sisu vidiš. Kada je razrezao kožu uhvatio ju je rukama i onda povukao prema gore. Vidjela sam cijelu svoju sisu iznutra”, prepričava cura i dalje gestikulirajući s rukama, očito i još uvijek pod šusom adrenalina.

Osjećam kako mi se diže želudac, noge počinju klecati, nedostaje mi zraka. Zlo mi je. Mičem se što dalje od Horror cure sa štiklama do prozora gdje ima svježeg zraka. Hvata me panika. Nikako si iz glave ne mogu izbaciti sliku unutrašnjosti dojke. Krvavo, puno žila i nekih nakupina, slika je tako jasna kao da sam već jednom secirala sise. Nije mi dobro. Zlo mi je.

“Mikice, jesi dobro? Nemoj slušati tu curu. Komplikacije se događaju. Ne mora značiti da će i tebi biti isto. Sve će biti uredu”, prilazi mi mama.

“Nisi osposobljena za tješjenje. Ti si na drogama, a ja sam trijezna, i to je loše.”

Trebala sam uzeti taj prokleti normabel, sad bih otvorenih usta buljila u plafon.

Znam da sam bezobrazna, svjesna sam da mi mama želi samo pomoći, no ja sam pred živčanim slomom. Odakle se ta jebena cura pojavila i zašto baš prepričava sve te jezive scene? Dišem duboko.

Odjednom se pojavi njena Klaun prijateljica i stane pored mene pričajući na mobitel.

“I možeš misliti žilu su joj prerezali. Iskrvarila je zamalo. Na odjel su je htjeli poslati, ti doktori. Kaže da je strašno...”, uživljeno prepričava zamahivajući slobodnom rukom kao da je riječ o novom traču.

Doktor Pila postaje sve realniji, a treća žrtva će mu se ubrzo naći na stolu.

U rukama nervozno prevrćem Eustahija, plišani mali rakun velikih plavih očiju, poput mojih. Uzela sam ga prije Božića, par dana nakon što sam saznala dijagnozu. Nazvala sam ga Eustahije da me podsjeća na to da će sve ovo brzo proći. Po crtiću Eustahije Brzić. No, sjedeći u čekaonici s pogledom na satu, ne čini mi se da sve ovo brzo prolazi. Više mi djeluje da ide usporenim ritmom, a jedina stvar koja se užurbano kreće su moje misli.

Nakon pola sata čuje se zvuk otvaranja vrata. Srce mi počinje lupati sve brže pri pogledu na Plahu curu koja izlazi iz sale. Ona je završila. Sad sam ja na redu. Osjećam kako mi se ruke počinju lagano tresti. Zgodna sestra proziva moje ime. Na brzinu dajem mami Eustahija.

“Mihaela, pa rekla si da ćeš ga nositi unutra.”

“Imam osjećaj da je tebi više potreban, mogu ja bez njega. Neka te podsjeća da ću brzo izaći”, mltavim korakom idem prema sestri.

Lagala sam mami. Nisam sigurna da mogu bez ikoga unutra. Ali očito neke stvari u životu moraš obavljati sam.

“Jeste li obilježeni?”, obraća mi se Zgodna sestra nakon što je zatvorila vrata.

Više mi nema povratka.

“Molim?”, Obilježeni, kako misli obilježeni. Šta mi se na faci vidi da sam se usrala od straha?

“Da li ste obilježeni?”, pita me ponovno kao da je to normalno pitanje.

Dođe mi da joj kažem da sam obilježena, obilježena sudbinom, no nekako mi se čini da nije ni mjesto ni vrijeme za ironiju.

“Jesu li vam obilježili dojku?”, postaje preciznija.

Aha, dojku. Naravno, uvijek na televiziji vidiš kako žene koje idu na plastičnu operaciju budu obilježene markerima. Doktori crtaju kao po ploči.

“Ne, nisam”, počinjem se nervozno smiješiti.

“Mihaela, skinite se do pasa, a ovo stavite na noge”, uručuje mi u ruke šugave zelene vreće koje trebam staviti na čizme.

Baš me zanima je li Cura sa štiklama probila ove vreće, pa su joj onda oni zauzvrat probili žilu.

“Jao, crvenokosa, slab sam na crvenokose cure”, ulazi doktor Pila obraćajući mi se sa smiješkom dok ja stojim polugola sa zelenim vrećama navučenicim na čizme. Vjerujem da izgledam privlačno.

Doktor Pila nije onakav kakvog sam ga zamišljala. Mlad je, ima velike plave oči i izgleda plaho. Prosječne visine, prosječne težine, s tipičnom kopicom na glavi. Preprosječan da bi pilom rezao nedužne žrtve na operacijskom stolu. Dobra vijest je da nije obasut krvlju.

“Molim vas nalaze da vidimo o čemu je riječ”, sjeda pored mene i zainteresirano počinje proučavati sliku mog ultrazvuka.

Možda izgled vara, možda se iza te dobrodušne maske skriva krvoločan mučitelj koji unakazuje sise, reže žile, čupa tumore. Moja razmišljanja prekida Zgodna sestra koja me poziva da uđem u operacijsku salu i pripremim se za rezuckanje.

Sala je mala i zamračena, pomalo prohladna. Na sredini se nalazi uski operacijski stol, mjesto zločina. Okolo su medicinski ormari puni

kutija s lijekovima i priborom za rezanje. Pile nema nigdje. Ali zato na polici stoji radio iz kojeg se čuje vesela glazba.

“Mihaela, ležite na stol, lijevu ruku iznad glave, a desnu stavite ispod guze”, upućuje me doktor Pila. “Glavu lijepo u desnu stranu, nemojte gledati.”

Za svaki slučaj zadnji put provjeravam da nema nešto nepropisno u rukama. U rukama nema ništa, preko usta je stavio zaštitu, plave oči mu sada dolaze još više do izražaja.

“Cijeli ću vam postupak objasniti. Prvo ćemo sve lijepo očistiti, pa namazati tekućinom i onda vam dati anesteziju”, u ruke prima hvataljku koja drži spužvu namočenu onu smeđu tekućinu koju sam tisuću puta prije toga gledala u liječničkim serijama.

Dobro, priznajem, malo gledam. Prestajem čim u rukama ugledam špricu. To ne želim gledati.

“Ovo će malo boljeti, no poslije toga nećete ništa više osjećati”, sigurnim glasom me tješi Pila.

Oštra bol me presijeca na mjestu uboda. Osjećam kako se hladna tekućina širi kroz moju dojku peckajući iznutra. Stišćem zube.

“Eto, prošli smo ono najgore, odmah ćemo započeti sa zahvatom.”

“I više ništa neću osjećati?”, provjeravam prije svega.

“Nećete”, potvrđuje Zgodna sestra.

“AAAA, a zašto onda to osjećam, što to osjećam?”, počinje me ponovno boljeti.

“Mora vas boljeti dok režemo, ostalo neće”, uvjerava Pila.

Nekako sve manje počinjem vjerovati tim liječnicima. Sad ovo, sad ono. Dlanovi mi se počinju znojiti. Tresem se od hladnoće. Ne, to nije hladnoća, to je strah. Koji mi struji kroz cijelo tijelo. Dođe mi da se jednostavno preokrenem na desnu stranu, napravim gimnastički skok sa stola i prošuljam se poput vješte ninje do izlaza. Pobjeći glavom bez obzira. Kakve sam sreće zabila bih se u taj njegov nož koji vjerojatno sada već ima u rukama. Prisjećam se Cure sa štiklama i kroz glavu mi postruji slika otvorene sise. Takva je sad moja. U sredini stoji Gigo i zlokobno se cereka, jednom rukom držeći se za moje napaćeno tkivo, a s drugom pokazujući Pili srednji prst.

“Čime se bavimo Mihaela?”, priupita doktor kako bi mi skrenuo misli.

“Studiram novinarstvo u Zagrebu”, kažem drhtajućeg glasa.

“Onda moramo paziti što govorimo ovdje”, smije se on.

“Ma nećemo mi ništa ovdje govoriti, tko zna što može napisati”, šali se Zgodna sestra.

“Obećajem ništa neću pisati ako sve prođe kako treba.”

Odjednom počinjem osjećati bol. Kao da mi netko iglom probada bradavicu i trga je.

“Mene boli”, kažem posve smireno. Samu sebe sam iznenadila.

“Ma ne bi te trebalo boljeti”, još smirenije odgovara Zgodna sestra koja se nadvila iznad moje glave.

S prstima lijeve ruke lagano dotičem njenu dojku. Ima velike sise. A moja se sada reže.

“Kako me ne treba boljeti, pa boli me?! Boli, e, upravo to šta sada radite, to boli, trebalo ili ne trebalo!”, izgovaram s malo više panike u glasu kako bi me shvatili ozbiljno.

Zlo mi je. Imam osjećaj da ću povratiti po cijeloj operacijskoj sali. Baš mi se povraća. Dobro bi mi došlo isprovraćati se. Što više mislim o tome, to mi postaje sve mučnije i mučnije.

“Meni je malo zlo”, kažem smireno dok osjećam pola želuca u grkljanu.

“Hoćete još jednu anesteziju?”, pita ljubazno doktor.

Sad me shvaćaju ozbiljno. Je li on to spomenuo još jednu iglu? Želim li još jednu iglu? Prostruji mi bol uboda te igle i prodiranje tekućine kroz moju polumrtvu dojku. Ne, ne želim to ponovno osjetiti.

“Da napravimo malu pauzu Mihaela?”, trudi se Pila.

“Može, može pauza će mi dobro doći.”

Počinjem ponovno udisati zrak. Manje se tresem, no zato se sve više znojim. Dlanovi su mi skliski. U grču sam od zelenih vreća na stopalima do utrnute lijeve ruke. Opusti se Mihaela. Lako je to reći. Ne uspijevam, cijelo tijelo mi je u nekom jezivom grču kojeg ne mogu kontrolirati. Plače mi se. Plače mi se i zlo mi je. Plače mi se jer mi je zlo. A zlo mi je jer me režu. Zašto sam ja na tom prokletom stolu? Mogla sam biti negdje na kavi upijajući zrake sunce kao što trenutno radi većina ljudi mojih godina. Ja upijam samo umjetno svjetlo koje svjedoči da trenutno ništa nije dobro, a ponajmanje ja. Zašto nisam ponijela Eustahija? Jer vrijeme ne prolazi tako brzo. Zapela sam, ovdje na stolu.

“Možemo nastaviti Mihaela?”, vraća se doktor iznad mene.

Što ću mu reći, da ne može. Da sam plačljiva kukavica koja ne zna samu sebe utješiti i ohrabriti, nego joj za to treba plišani rakun plavih očiju!

“Mihaela, morate nam odgovarati. Morate nam se obraćati, kako ćemo znati da ste tu sa nama, da ste dobro. Jeste s nama?”, zabrinuto pita Pila.

“Naravno, tu sam, jesam tu sam, dobro sam”, pokušavam zvučati uvjerljivo

“Pogledajte samo tu divnu kosu. Ima predivnu kosu, crvena boja. Shvatio sam da padam na crvenokose žene”, obraća se Pila Zgodnoj. Blago meni kad sam zavodljiva i na operaciji.

“A te okice. Divne oči imaš”, srdačno govori Zgodna.

Nekako im vjerujem. Djeluju iskreno, ujedno i zabrinuto.

“Znate li da vaša prva pacijentica širi paniku među prvim redovima?”

“A je li, šta govori?”

“Priča da je zamalo iskrvarila na stolu, da ste joj žilu prerezali, da je trebala na odjel. Čak je pričala da je vidjela cijelu unutrašnjost svoje dojke, na što je meni pozlilo.”

“To je ona Sinjanka ili?”, pita Zgodna Pila.

“I što se dogodilo?”, ne mogu si pomoći.

“Nije istina da je iskrvarila i sama vidiš da nije tako strašno. Bila je problematičniji slučaj, imala je dva tumora. Došlo je do komplikacija. Ali, nitko joj nije rezao žilu ili bilo što slično. A najmanje je vidjela svoju unutrašnjost. Baš me izmorila ta cura”, objašnjava Pila ironičnim glasom.

Na radiju se čuju vijesti, novinarka obavještava kako je jedan luđak više puta prešao autom preko tijela ženinog ljubavnika, izmrcvario ga do samog kraja. Kad bi mene barem sada netko mogao dokrajčiti.

“Kako je to jezivo, što se sve danas događa u ovom svijetu. Tako se iživljavati nad čovjekom”, s uzdahom govori Zgodna sestra.

Iznad očiju mi osvane desna ruka Zgodne. Bijela rukavica joj je krvava. Na njoj je moja krv. Tko se nad kim iživljava u ovom trenu? Postaje mi ponovno zlo pri pogledu na tu crvenu tekućinu. To je dio mene na njoj. Jezivo.

Ništa više ne osjećam, ni bol, ni peckanje. Izluđuje me samo zvuk koji čujem, koji uspijeva nadglasati i radio i razgovor Zgodne i Pile. To je zasigurno rezanje Gige, para mi uši. Podsjeća me na kidanje papirnate maramice. Zzzp, zzzp, zzzp.... Kidanje tkiva.

“Ona crvenokosa sestra s odjela je zgodna, cijelo je vrijeme gledam.”

“Ma zezaš se. Sigurno se moraš zezati. Ma nije ona za tebe.”

Što bih ja sve dala da sada sjedim negdje sa svojim prijateljicama i raspravljam o tome tko je za koga, a tko nije. Liječnici se mogu lako isključiti iz svega ovoga. Oni to rade rutinski. Pa da, zato se to zove rutinski zahvat jer je njima rutinski. Njima je to kao ispijanje kavice uz dobar trač. Za mene je ovo mučenje.

“Mogli ste mi, kada ste me već tako otvorili, ubaciti koji silikon u sisu.”

“Ha ha, ta vam je dobra”, smije se Pila. “Evo Mihaela, vani je. Ubrzo smo gotovi, još vas trebamo samo zašiti.”

Ubrzo, koliko je ubrzo? Cijelo vrijeme pogled mi pada na veliki sat, koji svjedoči da sam unutra oko pola sata. Kazaljka se miče sporo. Moram maknuti pogled, ovo me izluđuje. Natpis o anti-šok terapiji stoji zalijepljen na zidu. Šteta što je premali za čitanje. Osjećam lagano povlačenje kože na dojci, tupa bol mi probada bradavicu. Grozan osjećaj mi struji kroz tijelo, kao da Pila svojim prstima namješta ono malo tkiva

što mi je ostalo u sisi. Mijesi i mijesi, želudac mi se vrti. Nakon vijesti na radiju se opet pušta glazba.

“Ne daj mene za nju. Zlato za prašinu, lala lala”, pjeva doktor Pila dok šiva moju dojku.

Još malo, još samo malo pa idem doma, pa je sve iza mene.

“Gotovi smo, nije bilo tako strašno. Danas svakih sat i pol, dva stavljajte led na dojku, a u srijedu vam je kontrola i previjanje. Do tada se nemojte tuširati, kako ne biste smočili zavoj”, objašnjava Pila.

“A ako me bude što boljelo, s čim se mogu kljukati?”

“Pijete što inače pijete za bolove, voltaren ili nešto slično.”

Čujem zvuk kliješta kako padaju u metalnu posudicu, skidanje gumenih rukavica. Doktor Pila ide prati ruke. Gotovo je. Gige više nema.

“Dušo ostani ležati još koju minutu pa ćemo te oprati i staviti zavoj“, toplog glasa mi govori Zgodna.

Izvlačim svoju desnu ruku, sva je crvena i utrnuta. Lijeva koja mi je bila iznad glave mi je odumrla. Zbog neprirodnog položaja, objašnjava sestra. Doktor je nestao.

Sestra me zalijeva hladnom tekućinom, okreće na desnu stranu, kao invalida. Pere mi leđa. Koliko tu ima krvi? Dobivam gazu na dojku, slijepljenu sa svih strana. Mogu se dignuti. Opet sam na svojim nogama, sada mogu i bježati ako hoću. Zgodna čisti stol za sljedeću žrtvu. Krvavu plahtu baca u kantu. Na njoj je moja krv. Prijava roba u velikoj kanti. Bacam pogled na dojku. Draga moja, kako si mi? Vlasnica je došla malo sebi, nadam se da ćeš mi i ti brzo. Bila si hrabra. Hrabrija nego ja.

Ulazim u drugu prostoriju gdje mi se nalaze stvari. Vidim svoj odraz u ogledalu, izgledam strašno. Kao da je netko autom više puta prešao preko mog tijela. Postaje mi opet zlo.

“Jesi dobro dušo?”, pita Zgodna sestra

“Pa ono, iskreno ne znam. Možete mi možda dati čašu vode ako nije teško.”

“Naravno, samo je problem što nemamo čašu. Čekaj, mislim da straga imam jednu plastičnu.”

Kako smo jadni, nemamo ni za plastičnu čašu viška u zdravstvu. Dobro sam ja prošla, mogli su me i motornom pilom rezati. Barem imaju za osnovne medicinske sprave. Uspijevam se odjenuti bez problema, malo me zateže sisa, ali ništa što ne mogu podnijeti. Glavno je da sam ja živa i da stojim na nogama.

“Malo ćeš vani još sjediti pa kada izađemo i pustimo te možeš ići doma. Malo sjedni i smiri se”, zadnje su riječi koje čujem od Zgodne dok izlazim iz sale van u čekaonicu.

Nikoga ne vidim osim roditelja, želim držati poznate ruke i stiskati ih snažno. Moji skaču sa sjedalica, ozarena lica odaju koliko su bili u brizi.

Kao da su mislili da živa neću sići s operacijskog stola. Nisam ni ja. Ali sad sam tu, ne brinite se.

“Jao Mikice, kako si? Kako je bilo?”, lagano me grli mama.

“Dobro sam, dobro je bilo”, nisam u stanju baš puno pričati.

Želim samo udisati svježeg zraka. Smiriti misli. Ispiti vodu. Doći k sebi.

...

Osjećam se pomalo izgubljeno. Svijet je nekako drukčiji. Sjedim još uvijek u čekaonici, uzimam novine koje se nalaze na stolu, listam ih dok čekam da me napokon otpuste. Listam, gledam u sve slike, tekst je mutan, ne povezujem ništa. Ravna crta. Napokon izlazi Zgodna i govori da mogu ići. Jesam li to čula doma? Spasonosna riječ. Pri oblačenju kaputa osjećam bol u dojci. Ne mogu se sama odjenuti. Teško i uz tatinu pomoć. Naravno da je svijet oko mene drukčiji, trenutno imam skrpanu sisu.

Vozeći se kvrgavim cestama do stana osjećam svaku rupu. Kako je ovaj jebeni grad demoliran! Rupa ovdje, moja sisa ondje, rupa tamo, moja sisa vamo. Boli.

Taman kad smo došli ispred zgrade, čujem poznati glas kako me doziva. To je Petar. Upravo je stigao s kolodvora. Kako bi bio uz mene ovih dana. Srce mi poskakuje. Osjećam kako mi se vraća snaga koju sam ostavila na operacijskom stolu. On je tu. Raste mi i sram. Ne želim da me vidi ovakvu - pregaženu, razrezanu, blijedu, izmorenu. Želim da je tu, ali i da nije. Želim da su svi ljudi oko mene, ali i da ih nema. Ima li to smisla? Strah me kako ću se ponašati prema svima. Strah me same sebe. Na što ću sve biti spremna kada popusti anestezija. Možda su me slučajno zarazili s bjesnoćom, pa odjednom počnem pjeniti i napadati ljude oko sebe. Ili se usred noći dok bude pun mjesec pretvorim u vukodlaka. U jedno sam sigurna – svima ću biti naporna, a ponajviše sebi. Oprezno mi prilazi, ljubi me, ne zna gdje će s rukama. Izgleda sretno.

Svi su oko mene odahnuli. Sjedimo u dnevnom boravku, pijuckamo kavu, tata nazdravlja s Petrom s pelinkovcem, sve je prošlo u redu. Ja nikako da odahnem. Trebala bih biti sretna što je sve iza mene. Trebala bi mi sad jedna anti-šok terapija.

“Najbolje je da sada legneš, doktor je rekao da moraš mirovati prvi dan. Obuci pidžamu, napravila sam ti krevet. Tata će na posao, a ja idem do dućana. Petar će biti tu, ako ti išta zatreba”, smireno govori mama.

Očito moje šokantno ponašanje ulijeva sigurnost. Preplavljuje me nagla euforija, željela bih sada šetati gradom, trčati po obali, ići van, piti, zabavljati se, plesati. Kao da nisam ni bila na operaciji.

“Ma ne trebam ja ležati. Ne boli me ništa. Dobro su rekli da je to rutinska operacija, da si brzo normalan.”

“Ajde barem se obuci pa ako budeš htjela leći da si u pidžami. Petre ti joj pomози.”

“Ma ne treba mi pomoć, nisam invalid.”

“Kako ti kažeš, brzo se vraćam”, popušta mama.

Bila sam veoma lukava kada sam odabrala košulju za današnju svečanu prigodu. Ostajem u donjoj majici. Vidi se nabreklina na lijevoj dojci.

“Jesi ga vidjela?”, znatiželjno pita Petar.

“Koga?”, gledam ga zbunjeno.

“Pa tumor!”

“Gdje bih ga trebala vidjeti?”

“Kad su ti ga izvadili. Rekla si da ćeš pitati da ti ga pokažu”, puca od radoznalosti.

“Vjeruj mi kad je sve završilo to mi je bilo zadnje na pameti. Nisam ni vidjela koliki su mi zavoj stavili.”

“Znači ne znaš ni kako ti izgleda sad sisa?”

“Zasigurno ružno, za to ne trebam ni gledati.”

“Ma daj, nemoj pretjerivati. Sve će to zarasti. Bitno je da si ti dobro.”

Jesam li dobro? Kao da sam izvan vlastitog tijela, to netko drugi za mene priča, to je netko drugi bio na operaciji. Gaza je ogromna, proteže se preko cijele lijeve strane dojke. Zalijepljena je ljepljivom trakom. Kako će ovo boljeti kad mi budu skidali!

“Ne izgleda strašno. Nigdje nema krvi. Šta misliš gdje je rez?”

“Čudno zvuči, no ja ništa ne osjećam. Kao da na lijevoj strani ne postoji dojka.”

Odumrla sam. Možda je sve ovo varka, možda zapravo ni nemam više lijeve sise, ostavili su kožu i napunili je novinskim papirom. Da se osvete jer ću biti novinarka.

“Najbolje je da se ti odmoriš. Ja se idem istuširati pa ću leći s tobom malo. Treba li ti šta?”

Nova sisa, prolazi mi kroz glavu.

“Ne, ne treba, slobodno se ti idi istuširati. Ja sam dobro.”

“Sigurna?”

“Sto posto.”

Trebala bih leći. Kako? Na lijevu stranu ne mogu, to nije teško za zaključiti. Smijem li ležati na leđima? To nije praktično, onda bih buljila u plafon. Ostaje samo desna strana. Hoću morati cijelo vrijeme ležati na toj strani? Sva ću se ukočiti.

Odjednom me prostruji jaka bol u dojci. Bradavica me svrbi, počinje peći, počinje boljeti, počinje vraški boljeti. Kao da je netko drži u kliještima. Stišće sve jače i jače. Rez bubri. Bubri cijela lijeva strana. Ne mogu se pomaknuti. Svaki pokret boli. Ne znam gdje ću s lijevom rukom. Viška mi je. Trebali su je odrezati na stolu kad su već znali da će postati suvišna. Ne mogu je nasloniti na krevet, dotičem zavoj i stišćem rez. Ne mogu je staviti preko leđa, vuče mi dojku u stranu. I to boli. A pogotovo je ne mogu držati u zraku. U biti ne mogu je baš ni micati. Najbolje je da se

dignem i odem u kuhinju po neku tabletu. Ne mogu se dignuti. Jaka bol mi struji kroz prsni koš. Kako se dignuti? Zašto sam otjerala sve ljude od sebe? Gdje ste sad? Trebam vas.

U stanu vlada potpuna tišina, čuje se samo voda iz kupaonice. Možda će me ako dovoljno jako vrištim Petar čuti. Voda i dalje žubori. Bol postaje sve jača. Tjera me u plač. Sva sam jadna. I čemerna. Počinjem jecati. Poput malog djeteta. Gdje je sada odrasla samouvjerena žena koja želi osvojiti cijeli svijet?

...

Nakon što sam napokon dobila nešto droge, bol je popustila. Opet nirvana. Dojke više nemam, ništa ne osjećam. Blaženo stanje. Jedini je problem što se ne mogu micati. Nakon par sati postaje mi neudobno, vrat mi se počinje kočiti. Svaka promjena stanja boli. Posebno kada se trebam dignuti. Nakon par pokušaja na bolniji način sam otkrila da je najbolje poduprijeti se laktom desne ruke pa dignuti lijevu stranu i tako sve usporenim ritmom. Kako se čovjek brzo prilagođava. Evolucija. Bio je Darwin u pravu. Samo oni najjači i hitri u prilagodbi preživljavaju.

Posebno boli kada hodam. Tek sad sam svjesna sile teže koja vuče moju izmučenu dojku ka sebi. Kao da je netko zakačio pet kila težak uteg na moju bradavicu i pustio ga tik iznad poda. Možda žene s većim sisama ovo stanje više boli nego nas s malim. Barem malo satisfakcije. Kad im već pola života zavidim.

Rola WC papira. Izazov. Treba otkinuti par listova. Kako to učiniti jednom rukom? Nikako. Trpim bol. Do sada nisam bila ni svjesna da za većinu fizičkih aktivnosti zatežemo prsne mišiće. A oni drže dojke. I miču ih. Mičem mišiće, mičem lijevu dojku, stvaram bol.

Tata je sretan što je sve dobro prošlo i uvijek kad je raspoložen kuha. Večeras je najavio da će praviti kinesko jelo iz svoje nove wok tave. Zbog mene. Ali i zbog Petra. Doći će i Lovro. Rekao je da me želi vidjeti. Iskreno ja nikoga ne želim vidjeti. Ni samu sebe. Miris se širi po cijeloj kuhinji. Svi nestrpljivo iščekuju večeru. Meni je zlo. Glava me počinje boljeti.

“Kako ovo dobro izgleda, čuva san se posebno za večeras, ništa nisan jea cili dan”, uživljeno trlja Lovro ruke nad praznim tanjurom.

Tata ponosno donosi punu wok tavu i oprezno, precizno poput doktora Pile, spušta gotovo jelo na stol.

“Nisam ni ja ništa jeo, tako da umirem od gladi”, slaže se Petar.

“Nemoj tako Petre, još će ti majka reći da te nismo hranili”, smije se mama.

“Ovo sam spremio posebno za svoju hrabru Elicu”, naglašava tata.

Tko je ovdje hrabar? Ja? To on misli na mene. Tupa bol se širi sljepoočnicama. Miris je prejak.

“Eto i ovo je prošlo. Dan je bio dug i naporan, ali svi smo ga preživjeli”, natuca mama.

Preživjeli smo ga? Jesam li živa? Dug i naporan. Dobro rečeno. Bol počinje nenasno pulsirati.

“Ne izgledaš loše. Držiš se izvrsno”, pokušava utješiti Lovro.

Tko, ja? Pokušavam jednom rukom dosegnuti tavu. Lijeva mrtvo leži u krilu. Već sam naučila da ju ne smijem nepotrebno izazivati. Prkosno uzvraća.

“Ja ću ti staviti u tanjur. Samo reci kad ti treba pomoć. Nemoj se naprezati”, uzima Petar moj tanjur, stavlja hranu u njega.

Gledam u hranu. Nije mi do jela. Mada ništa nisam jela cijeli dan. Obilan doručak od jutros odavno je probavljen. Možda je to i razlog zbog kojeg je doktor Markantni na prvom pregledu rekao da moram ujutro dobro jesti. Sve ćemo vam uzeti na operacijskom stolu – sisu, hrabrost i apetit. Veliki komadi mesa mi se smješaju. Kako ih izrezati jednom rukom? Kako išta raditi jednom rukom?

“Pusti, ja ću ti izrezati.”

Lijepo je imati snažnog muškarca pored sebe. Petar stijena. Mihaela rastopljeni maslac. Petar prkosi velikim komadima mesa. Mihaela bespomoćno gleda.

“Kupuješ i dalje auto Lovro?”, mljackajući pita tata. Kupus mu ispada iz usta.

“Gleda san par auta, mislin da ću uzet Twinga”, punih usta odgovara Lovro.

“To ti je pametna odluka”, mudro zaključuje tata koji nema apsolutno nikakvog pojma o autima.

“Blago tebi, i ja bih volio imati love za auto”, između dva zalogaja komentira Petar.

“Ma prika, dat ću ja tebi koji krug kad ga kupin”, smije se Lovro.

Smije se Petar. Kako su si dobri prijatelji. I svi mljackaju. Jedino što čujem je cuktajući zvuk nakupljene sline. Moj tanjur je i dalje pun. Glava me boli sve jače. Jedino što osjećam je jedan neprekidni puls koji skviči prodornim tonom. Mučnina se pojačava. Trijebim jelo, preturam s jedne strane na drugu, samo da izgleda kao da jedem. Ne mogu. Sve mi se gadi. Hrana, cijela večera, današnji dan, trenutni život. Ja.

“Oćemo malo prozujat gradom?”, pita Lovro. Gleda u mene. Rukom briše ostatke azijskog umaka.

“Idite vas dvojica. Nisam raspoložena.”

“Jesi sigurna?”, pita Petar. “Da ostanem s tobom?”

“Idi slobodno, zabavi se.”

Ne želim ga više zadržavati u četiri zida. Dovoljno je što znam da bi ostao da ga zamolim. Trenutno želim vegetirati u krevetu, baliti po jastuku. Sama oplakivati svoju sudbinu. S najboljim životnim suputnikom – tabletama za bolove.

Mučnina postaje sve gora, glava puca. Svi životni suputnici kad-tad zakažu. Ili imaju nuspojave. Nakon prenemaganja u krevetu tableta je napokon počela djelovati. Uspjela sam zaspati.

...

Nalazim se u nekadašnjem razredu svoje osnovne škole. Sjedim za klupom zelene boje ispisane ljubavnim porukama. Svi učenici su prisutni. Prostorija je mala.

Odjednom mi prilazi moja prva učiteljica, ona iz Berlina. Ima valovitu dugu plavu kosu, plave oči i izrazito je mršava. Prava Njemica. Ispred očiju mi drži neki popis. Počinje objašnjavati kako danima nisam bila prisutna na nastavi, nisam uspjela skupiti dovoljno bodova kako bih prošla razred. Govori da ne može vjerovati kako sam je razočarala, ja koja sam joj bila najdraža.

“Kako si mogla biti tako neodgovorna?”, postavlja posve jednostavno pitanje.

Ljuta sam. Na nastavi nisam bila prisutna jer sam imala operaciju i nisam bila u stanju. Kako to ne shvaća?

“Svi su uspjeli skupiti dovoljno bodova. Prosjek je 120, a ti nemaš ni 60. Trebaš se sramiti!”, dere se na mene.

Cijeli razred u muku promatra razvoj situacije.

“Ali rekla sam vam da će mi mama doći na informacije i sve će opravdati”, pokušavam je uvjeriti.

“Misliš da će mama sve srediti? Gospođice, ovaj put neće. Padaš godinu”, hladno odgovara.

“Ne možete mi to napraviti! Ode mi cijela budućnost. Gubim stipendiju, neću se moći dalje školovati!”, osjećam kako mi naviru suze.

“O tome si trebala prije razmišljati”, okreće mi leđa i vraća se natrag na svoje mjesto.

Uzimam ofucani ruksak i plaćući izlazim iz razreda. Bježim do WC-a koji se nalazi na kraju dugog hodnika. S desne strane su preplavljene i zaštopane WC školjke. Širi se užasan smrad. Prostorija nema stražnjeg zida, otvorena je prema moru. Put do strmih stijena pun je lokvi isparavajuće mokraće. More je valovito, smrdi na fekalije. Plačem. Uništila mi je cijelu budućnost. I to jednom kada uistinu nisam mogla biti odgovorna. Iznenada se nastavnica pojavljuje iza mene. Okrećem se i gledam je u oči. Ljuta je.

“Kako možeš tako izletjeti iz razreda? Ti nemaš nimalo poštovanja!”

“Tako ste me razočarali! Uvijek ste na strani onih loših učenika koji neprestano rade gluposti, bježe sa satova, ništa ne uče, nimalo ih ne zanima što će biti s njihovom budućnošću. I jednom kada vas ja trebam, vi mi okrenete leđa. Nisam dolazila u školu, jer sam imala operaciju i nisam bila u stanju. I zbog toga ćete me kazniti?”

Nastavnica me gleda zbunjeno. Odjednom sjeda na jednu od stijena, vadi kutiju cigara. Pali.

“Moj otac je nedavno imao operaciju”, govori otpuhujući prvi dim. Gleda izgubljeno ispred sebe. Šutimo. “Ja se moram vratiti u razred. Ti slobodno ostani tu. Sve će biti dobro.”

Odjednom u lijevoj ruci držim njenu kutiju cigareta. Zaboravila ih je.

“Nastavnice, ostale su vam cigare!”, vičem za njom.

“Zadrži ih. Pozvat ću ti prijatelja iz razreda”, izlazi iz smrdljivog WC. Otvaram kutiju. U njoj se nalazi veliki joint.

Na najboljem dijelu sna se budim. Daleko je stari razred, more koje smrdi na govna, učiteljica i joint. Ležim u mraku dnevne sobe. Sama. Okrećem se na drugu stranu. Presijeca me oštra bol. Pa da, kako sam mogla zaboraviti. Danas sam bila rezana. Daleko blaženi san, dobrodošla u realnost. Znojna sam. Počinjem smrdjeti. Zašto iz sna nisam mogla ponijeti travu-zdravu umjesto smrada? Čitala sam negdje da se trava preporučuje u terapiji bolesnika raka. Da im umanji bolove. Ne bih imala ništa protiv da mi je doktor Pila nakon operacije dao koju srolanu školju. Kao nagradu za hrabrost. Da mi ublaži bolove. Učini ovo stanje prihvatljivim. Sada bih ležala u krevetu otpuhujući loše misli daleko od sebe. Znala sam ja da sam nešto iz Nizozemske zaboravila – koju dobru sjemenku. Do sada bi mi možda štogod i izraslo ovdje na sunčanom balkonu.

Mada nisam spavala duže od sat vremena osjećam se bolje. Imam više energije. I dalje me boli. Petar se odavno vratio, družu se s mojima u kuhinji. Čujem kako tata vodi jedan od svojih brojnih monologa. Ovaj put o nogometu. Za to nema često priliku. Iskoristi je kada Lovro dođe na kavu. Lovro se trudi slušati ga sa zanimanjem. Tata naime ne zna da on ne prati nogomet. Zato se s Petrom našao na istoj valnoj. Svaki put kada on dođe iz Zagreba, tata je u elementu. Duhovit, vrckast, pun raznih priča. A posebno obožava raspravljati tko je kako igrao, tko je koga prodao i gdje. Sve one stvari koje mu ja nikad nisam mogla pružiti. Najbolje je kada sjednu, obojica piju pivu i gledaju utakmicu. Tata uživa. Petar nije ni svjestan koliko ga čini sretnim kada argumentirano pobije neku tatinu dubokoumnu misao.

“Bolesnica se probudila. Kako si mi Elice?”, ulazi mama na prstima u sobu. Pali malu lampu na polici. “Osjećaš li se išta bolje?”

“Nije mi više muka i glava me manje boli.”

“To ti je sigurno od lijekova, nisi cijeli dan ništa konkretno jela. Zvala je Super Sestra. Pita kako si.”

“Nekako mi to pitanje zvuči suvišno.”

“Rekla je da ćete danas vraški boljeti, možda još malo sutra.”

“To sam već uspješno sama ustanovila.”

“Rekla je da si bila hrabra.”

“Hrabra? Ako ona tako kaže.”

Svi su se uhvatili te hrabrosti. Jedini je problem što sam je ja ostavila na operacijskom stolu. U biti nisam ni tamo. Ostala je u čekaonici kad je čula Štikla curu i seciranu sisu. Možda me još čeka? Trebala bih predložiti roditeljima da svratimo i skupimo je.

“Trebala bi nešto jesti. Šta hoćeš da ti napravim?”

“Daj mi samo svoje štrudle.”

“Mihaela, moraš pojesti nešto konkretno. Da ti narežem malo pečenice?”, pita mama zabrinuto.

“Mama, sutra ćemo konkretizirati stvari. Daj mi samo štrudle.”

Odlazi iz dnevne. Čujem poznate korake kako se približavaju.

“Draga, jesi li se probudila? Kako si mi? Šta bolje?”, pita Petar s vrata.

“Malo jesam. Bilo mi je gadno kad si otišao.”

“Znao sam da nisam smio otići”, gleda me zabrinuto. Miluje me po licu.

“Bolje da si otišao. Treba ti malo promjene. Nećeš sada 24 sata sjediti sa mnom u jednoj sobi. Malo sam uspjela odspavati.”

“Zato sam došao, da budem uz tebe”, ljubi me u čelo.

“Znam, uz mene si. Sanjala sam da mi je nekadašnja nastavnica dala trave da se opustim”, govorim uživljeno.

“I kako je bilo?”, smješka se.

“Nisam pušila. U tom sam se trenutku probudila.”

“Ni u snu ti ne ide?”

“Ni u snu”, zaključim ironično.

“Jesi stavljala išta leda?”, pita zabrinuto.

“To sam potpuno zaboravila.”

“Idem ti ja po led, možda te bude manje boljelo.”

Skidam se. Najveći problem mi predstavlja potkošulja. Ruku ne mogu dignuti u zrak. Pravi sam invalid. Tek kada sam skinula majicu postala sam svjesna koliko sam se oznojila. Cijeli dan u istoj odjeći. I još se ne mogu istuširati. I to punih šest dana. Na što ću ličiti? Ili bolje rečeno na što ću smrdjeti? Strašno, koja kazna. Postajem tvor. I što je najgore ne spavam sama u krevetu. Smrdjet ću i svojoj okolini.

“Mislila je mama na sve. Kupila sam ti baby vlažne maramice da se možeš obrisati ispod pazuha, vrat i ruke. Šta bi ti bez mene?”

Odlično, vraćam se na početni stadij razvoja. Da barem mogu mozak vratiti 21.5 godinu unatrag. Osjetila bih da me nešto boli, cijelo vrijeme bih plakala, ali ne bih ništa razumjela. Pogotovo ne bih o tome razmišljala, a ni sanjala propast vlastite budućnosti. Ne bih trebala ići ni na WC, jednostavno bih srala u pelene.

Ne mogu obrisati vlastita leđa. Petar mi pomaže. Kako ponižavajuće.

Svi spavaju. Petar duboko diše. Stisnuo se uza zid, kako me ne bi slučajno u snu udario u rez. Ja i dalje na desnoj strani. Trudim se lijevom rukom previše ne stiskati razrezanu dojku. Prije spavanja sam popila još jednu tabletu protiv bolova. Samo ležim i gledam u jednu točku otvorenih očiju. Trebala bih i ja spavati. Dan je bio dug i naporan, kako mama kaže. Svaki put kada zatvorim oči osjetim Piline prste u svojoj dojci. Mučan osjećaj. Gnječi mi stanice, razmješta na sve strane. Da ih bolje posloži, onako kako trebaju biti posložene.

Osluškujem Petrovo disanje. Spava duboko i čvrsto. I njemu je bio dug i naporan dan. Putovao je danas iz Zagreba. Dok sam ja bila na stolu, on je pušio u vagonu. U nagibnom vlaku. Svako malo je držao kavu u ruci. Zbog nagiba. Zato se i zove nagibni vlak. Dok sam ja gledala u zid operacijske sale, on je promatrao krajolik. Ne mogu ga zamisliti. Kao ni roditelje u čekaonici. Ni ostatak svijeta. Koji se kao i uvijek bavio svojim svakodnevnim poslovima. Roditelji su išli na posao, sretni što napokon djecu mogu ostaviti u vrtiću. Srednjoškolci su pušili u WC-u, profesori potajno u zbornici. Teta u trgovini je naučenim automatizmom rezala savršeno tanku šnit u salame, a bakica u redu je sebi u bradu komentirala da je spora. A ja sam bila na operaciji. Nitko ne mari za to. Ne marim ni ja za njih. Vanjski svijet trenutno ne postoji. Samo tamna prostorija, Petrovo disanje i rez koji bubri. Podsjeća na današnji dan.

Kada me uhvatio san, prebacio me u operacijsku salu gdje sam bila dio kirurškog tima koji je presađivao kožu dojke jedne stare pacijentice. Škakljiva operacija. Srećom uspješno je završila.

...

Uz razrađenu taktiku dizanja iz ležeće pozicije započeo je još jedan dan oporavka. Navodno zadnji koji boli. Već se podižem uz manje jaukanja. Vratio mi se i apetit. Uspjela sam pronaći barem nešto izgubljeno. Ipak, većinu dana provodim u krevetu. Svaka promjena položaja i dalje boli. Posebno uspravno hodanje. Sila teže i dalje vuče. Naravno, svijet se i dalje vrti. Nije ga briga što moj trenutno stoji na jednom mjestu. Raspoloženje se također popravilo. Zbijam šale. Sa zanimanjem čitam novine. Ne gledam samo slike. Najgore je očito iza mene

Fizički da. Fizički je operacija i popuštanje anestezije bilo ono najgore. Dio kada je psiha isključena. Jedina misao je da sve što prije prođe. Kako god. Samo da prođe. Čisto preživljavanje. Nagon. Kada se tijelo smiri, psiha se ponovno uključuje. Njen oporavak tek kreće. Dug i naporan.

Sjedeći pored Petra dok surfa internetom stavljam, po ne znam koji put do sada, led na dojku. Nije mi jasan smisao svega toga kada ne smijem stavljati na zavoj. Jer će se smočiti. Stavljam ga okolo. Ne osjećam baš neki učinak. Uvijek je bolje slušati doktore i pretjerano ne razmišljati zašto nešto radimo. Samo trebamo raditi.

Kao i svaki put Petar ide na Facebooku kako bi provjerio što ostatak svijeta radi. Otvara sliku neke cure. Neke Japanke. Provjera da što je netko napisao. Vidim slatku mladu curu na dugoj pješčanoj plaži. Iza nje je more. Ona je u kratkim hlačicama i gornjem dijelu kupaćeg kostima. U rukama drži loptu i smije se veselo u kameru. Ispod slike se nalazi Petrov komentar. Kojeg je napisao nekad prije. Kako je taaakooo slatka. I to s više uskličnika. Možda i previše njih. Počinju plesati po ekranu. Skakuću oko vesele i zgodne Japanke. Barem mislim da je Japanka. Ona ih počinje hvatati po pješčanoj plaži. Smije se.

Petar odmah gasi stranicu. Kasno je. Uskličnici su izašli iz slike. Bacam pogled na svoju dojku. Skakuću oko nje. Oko kockica leda. Po cijelom zavoju. Slika jedne vesele Japanke s drugog kraja svijeta mi je u tom trenu uključila psihu.

Percipiram stanje. Raščupana kosa. Široka pidžama. Razrezana dojka. Veliki zavoj. Veliki ožiljak. Ta Japanka je zgodna, vesela, bezbrižna. Ona je tako deset uskličnika jebeno slatka. Ja sam zašivena. Natečena. Smrdljiva. Ne krasi me osmijeh. Nemam kratke hlačice. Na mene ne pada sunce. Iza mene nije duga pješčana plaža.

Kako me on doživljava? Da mogu zamrznuti svoju trenutnu sliku, bi li također komentirao kako sam taaakooo slatka? Sumnjam. On komentira druge. Ona je netaknuta. Ja sam obrađena.

Dojka se bori protiv uskličnika. Doziva me. Nije u stanju sama se obraniti. Ne znam ni jesam li ja sposobna boriti se protiv njih. Protiv svih

tih savršeno zgodnih veselih cura u tom vanjskom svijetu. Dok se one smiješe u kameru, ja u ruci držim led. Dok one skakuću polugole, ja ležim u krevetu. Dok se one kupaju na pješčanoj plaži, ja se ne mogu ni istuširati.

Raspoloženje je splasnulo. Šale su nestale. Ne čitam novine. Ne gledam filmove. Nemam apetita. Unatoč jakoj boli okrećem se na lijevu stranu. Pogledom uprtog u zid. Daleko od svih. Samo dojka i ja. Plačemo. Zar ćemo se moći nositi sa svim? Sa svijetom? Ako ne možemo mi, hoće li moći on? Hoće li on savladati uskličnike?

Iza mene je još jedna mukotrpana noć ispunjena noćnim morama. Vesele Japanke polugole na plažama. Tužna Mihaela u debelom kaputu na vrhu planine.

Počinjem osjećati zavoj na dojci. Kako steže. Počinjem osjećati rez. Sve svrbi. Posebno bradavica koja je čak i malo promijenila boju. Najviše osjećam probadanje u njoj. Poput duge velike igle koja čaš bode, čas ne. Ne mogu se počestati po rani, jer je zavoj debel. Počinje me svrbjeti vrat, prsa i leđa. Izbijaju mi mali prištevi. To je od ne tuširanja. Hvata me šuga. Do previjanja ću se pretvoriti u gubavca. Mama me više ne može gledati kako se dranjem desnom rukom. Sva sam crvena. Odlučila me je nekako istuširati, pomoću najnovije njene dosjetke - mokre spužve. Kao što peru nemoćne starce u staračkim domovima. Jer se ne mogu podići i sami istuširati. Ne mogu ni ja. Sve me to počinje živcirati. Gušim se.

Moji su odlučili malo me izvesti vani, na zrak. Kao psa. Zahvalna sam im na tome. Jednostavno se zidovi oko mene počinju sužavati, opkolili su moj krevet. Blizu su da me prignječe. Mene, razrezanu smrdljivu šugu.

Želim odjenuti svoju novu veselu usku majicu na pink zvjezdice. Da se osjećam kao zvijezda. Da se osjećam kao ljudsko biće. Barem malo slatko poput one Japanka. Lako to zvuči u teoriji, praksa je drukčija. Razmotrimo situaciju. Lijevu ruku ne mogu dignuti u zrak. Zapravo ne mogu je nešto posebno ni micati u stranu. Uz to treba uzeti u obzir da ne smijem ni stiskati ranu. I da je majica uska. Na pola puta oblačenja sam se zaglavila. Jer nisam htjela ničiju pomoć. Pomoć oko pranja, pomoć oko oblačenja, pomoć oko rezanja hrane. Ne želim više ničiju pomoć.

I tako stojim ispred ogledala u sobi zaglavljena u vlastitu majicu. Baš se osjećam zvjezdano. Primorena sam potražiti pomoć.

“Bože, Mihaela, zar moraš obući baš tu majicu”, govori mama dok pokušava dokučiti što s mojom lijevom rukom.

“Moram.”

“Daj, ajde skini to, obući onu zelenu majicu. Ona je lijepa.”

“Neću.”

“Pa zar ne vidiš da je ne možeš obući. Zaglavila si se.”

“Hoću ovu majicu”, uporna sam poput prgavog klinca.

“Daj reci joj da skine ovu majicu”, obraća se mama Petru.

Valjda u nadi da ću prije poslušati njega. Ne želim više nikoga slušati. Dosta mi je poslušnosti.

“Ako ne mogu ići u ovoj majici neću ni ići”, ponašam se poput iskompleksiranog razmaženog tinejdžera.

Očito ću tijekom ovog oporavka proći sve životne faze. Djetinjstvo, adolescentsko doba, penzionerstvo. Samo ta nemoćna razdoblja. Gdje

je moć? Zar ne bi trebala biti u mojim rukama? Zar nisu to svi tvrdili u onim pozitivnim baljezgarijama?

“Kako se to ponašaš? Radiš od muhe slona”, govori Petar dok pokušava iščupati moju ruku iz majice.

“Ako nisam u stanju obući ni običnu majicu ne moram ni ići vani”, namušeno odbrusim.

“Ajde daj, nekako ćemo je obući. Prvo provuci lijevu ruku pa ćemo se onda baciti na desnu”, pokušava me smiriti.

Nakon deset minuta borbe, majica je na meni. Nažalost, zvijezda nije rođena. Grudnjak ne smijem nositi. Pink zvijezde su mi progutale moje male mizerne sise. Ravna sam kao daska. Jedino što se nazire je mala nabreklina na lijevoj strani. Nije sisa u pitanju. To zavoj ponosno strši. Na kraju preko slatke majice oblačim široku crnu majicu na patent. I zatvaram ga do vrata. Ne želim da itko vidi ocvale doline mog poprsja. Japanka je pobijedila.

Otišli smo u trgovački centar. Kako ne bih bila previše na zraku. Mama smatra kako mi treba zraka, ali ipak ne toliko da duže od par minuta boravim na otvorenom. Mogla bih se prehladiti. Zaraziti se gripom. Bez obzira što sam se cijepila. Čak i pas ima više slobode od mene. On se barem vani posere i zapiša pola susjedstva. Ponosno se šepuri. Mene su odveli u šetnju iz jednog zatvorenog prostora u drugi.

Petru je za dva dana rođendan. Nisam mu stigla ništa kupiti. Priznajem, to mi je bilo zadnje na pameti. Teško se poklon probio u mislima kroz krv, hladno oružje i smrtonosne igle. Osjećam se loše zbog toga. To dobre cure ne rade. Zaboravljaju dečku na rođendan. Možda mu je ona Japanka poslala virtualni poklon na internetu. Neki puno bolji od mog. Kojeg ni nemam.

Pogrbljeno hodam prodajnim centrom. Kaput mi je previše uzak na prsima i stišće mi grudi. Centar je pun. Najnovije splitsko otkriće. To je nova žila kucavica grada. Trenutno se nitko u novim skoro pa netaknutim Uggsicama i i cvikama velebnih okvira ne prešetava Rivom. Nova špica je trgovački centar. Jedini je problem što se unutra ne mogu baš nositi sunčane naočale. Redikul si onda.

Osjeća se miris omamljujućeg kapitalizma. Krpice, majice, parfemčići, kafići, kino. Što još srce može poželjeti? Danas mi je i previše ljudi tu. Bilo bi najbolje da sretnem neku koku iz srednje škola koja je uvijek mislila da je bolja od nas dobrih učenika. Štrebera, kako su nas oni zvali. Da me vidi ovako pogrbljenu, ne istuširanu, nabubrenu, a ipak ravnog poprsja. Taman da kompletira svoju sliku. I još da me pita kako sam, što ima novog kod mene. A ona šminkerski idealno odjevena u pink majicu u kojoj izgleda poput zvijezde. Uspjeli eksperiment.

Fali mi zraka.

Ulazimo u sportski dućan gdje je Petar ugledao zelene tenisice. Tako dobro izgleda u njima. Kupujem. Za rođendan. Daleko je romantika iznenađenja. I previše iznenađenja je trenutno u mom životu. Treba ih smanjiti na minimum.

Odjednom mi se počinje vrtjeti. Pokušavam izoštriti sliku ispred sebe. Izložene tenisice i dalje igraju nogomet. Još samo fale moj stari i Petar da komentiraju sve poteze.

“Ela, jesi dobro?”, pored mene je odjednom mama.

Tražim neku stolicu. Klupu. Bilo što. Samo da mogu sjesti.

“Blijeda si. Jesi dobro?”, stiže i Petar.

Svjetla su prejaka. Zrak je presuh. Sjedam na nisku policu na kojoj su izložene majice. Uspijevam ih gurnuti u stranu.

“Vrti ti se? Je li ti zlo?”, raskolačenih očiju pita mama.

Tako puno ljudi. Tako puno ljudi je oko mene. Fali mi zraka. Ne mogu disati. Odmahujem rukom. Stavljam glavu između koljena.

“Šta joj je?”, stiže i tata.

Slobode ljudi, slobode molim. Zraka. Vode. Pokušavam disati duboko. Grlo mi je suho. Ne mogu gutati.

“Znala sam ja da nismo smjeli nigdje ići. Pa još je iscrpljena”, trabunja mama.

“A ti govoriš bolje da malo izađe”, obraća se tati. “Vidiš kako je bolje. Elice jesi bolje?”

Polagano dolazim sebi.

“Molim te Petre, odvedi me do WC-a. Trebam vode”, jedino je što izgovaram.

“Polagano samo, nemoj se žuriti. Uhvati me ispod ruke”, sigurno me podiže.

Ruke su mu tople. Moje su ledene. A znojim se. Uspravljam se. Pola dućana gleda u mene. Još mi se vrti, no barem su tenisice na svom mjestu. Utakmica je završena.

Zalijevam se hladnom vodom. Po čelu, po vratu, iza glave. Bolje mi je. Ispod neonskog svjetla WC-a izgledam poput neprepoznatljive verzije sebe. Tamni podočnjaci, blijedi obrazi, umorne oči. Prištevi. Polumasna kosa. Istrošena. Iscrpljena. Iva, ovo je definitivno svjetlo ispod kojeg ne želim da me dečko proučava. Imala si pravo. Gdje je jebena svijeća s mirisom vanilije?

...

“Što se događa Mihaela?”, zabrinuto me pita Petar kada su moji idućeg dana otišli na posao.

“Kako misliš što se događa?”, uzvraćam pitanjem.

Pucketam s prstima i gledam u stranu. Kako me u ovoj situaciji uopće može pitati što se događa?

“Čudna si mi.”

“Pa mislim da je teško trenutno biti normalan. Ili se ti s tim ne slažeš?”

“Ne mislim na operaciju. Nešto drugo se dogodilo. Od sinoć si čudna. Okrenula si se odjednom na jednu stranu i cijelu večer me nisi pogledala.”

“Bila sam umorna. Boljelo me. Nije ništa”, pokušavam zvučati iskreno dok mi uskličnici skakuću oko glave.

Počinju se savijati. Previjaju se oko njega.

“Nekako mi se čini da nije u tome problem. Možda se varam. Ali čini mi se da nešto ipak ne štima.”

Iza njega se pojavljuje Debela Berta. Šulja se polagano iz kuhinje u dnevni boravak. Ali ona se ne može šuljati. Njene debele zdepaste noge proizvode prodorne zvukove svaki put kada dotaknu pod. Čuje se škripa parketa. Proviruje svojom velikom glavom kroz vrata. Počinje se širiti nenasnosni smrad. Pokušavam svoju pozornost prebaciti na Petra. Vidim mu znatiželju u zelenim očima. Naginje se prema meni. Uzima mi ruke.

“Jesam li nešto krivo sinoć napravio? Bila si cijeli dan odlično raspoloženja i onda odjednom si zaključala. Što se dogodilo?”

Naglo izvlačim svoje ruke iz njegovih. Prostrijeli me bol u lijevoj dojci. Trzam se. Ne želim da osjeti kako su mi ruke hladne. I kako se počinju znojiti. Smrad Debele Berte ispunio je cijelu sobu. Navala znoja i učmalosti proteže se preko i oko nas. Ne mogu disati.

“Nije ništa, stvarno. Bila sam umorna i to je sve. Ne moraš se brinuti.”

“Znaš da se brinem. I znaš da sam tu ako želiš razgovarati. O bilo čemu.”

“Znam ja to sve. Nije mi do razgovara. Da gledamo neki film?”

Filmovi su najbolji bijeg od stvarnosti. Gledaš u ekran i isključiš se iz ovog svijeta. Gdje nisu važni uskličnici na drugom kraju svijeta. Niti Debela Berta. Ona nije dio filmskog svijeta.

Sjedimo jedno pored drugog. U zraku se ne osjeća samo učmalost. Osjeća se napetost. Osjeća je i on. Osjećam je i ja. Teško ju je poreći. Teško u odnosu koji se temelji na iskrenosti. U odnosu u kojem se prepoznaju problemi. I bez da se o njima priča. Petar točno osjeća da moje jučernjašnje ponašanje nema veze s operacijom. Da nema veze s

bolovima. A kamoli s umorom. No, ne zna o čemu je riječ. Ne mogu zamisliti da ga sva šugava, smrdljiva, razrezana pa zašivena, u plavoj flanel pidžami pitam jesam li mu i dalje seksi. Jesam li i ja jebeni uskličnik?! Svjesna sam svog trenutnog izgleda. Ali i svog ponašanja. Koje sve samo ne normalno. Ne mogu se iz toga trgnuti. Ne mogu dok u sobi nismo samo nas dvoje. Dok su tu uskličnici i dok Debela Berta viri i dalje na pragu sobe.

...

Stigao je dan prve kontrole. Dan suočavanja. Dan kada ću napokon ugledati svoju dragu cicu u novom sjaju. Ispod doktorskog neonskog svjetla. Cijela obitelj se sprema na zajednički izlet. Više me je strah nego pred samo rezanje. Osjećam nelagodu pri ulasku u auto. Svi oko mene su pričljivi, komentiraju lijepo vrijeme i kako se sve lagano bliži kraju.

Kraj jedne seksi ere. Nikad u životu se neću moći baviti nekim zanimanjima. Nikad neću moći biti striptizeta ili porno zvijezda. Tko bi se napalio na dojku koju krase vojnički ožiljak oko bradavice? Kada ideš na plastičnu operaciju doktori se barem potrude smjestiti taj ožiljak negdje na manje vidljivo mjesto. Ispod sise, kod pazuha ili razrežu bradavicu pa tu ubace silikone. Imaš prpošne i poželjne dojke, a jedva da ti se i vidi jedini dokaz da ih nije podarila majka priroda. Ja ću cijeli život imati dokaz onoga što mi je majčica dala na poklon jednog lijepog dana – tumor. Uvijek kada se budem pogledala u ogledalo vidjet ću manju sisu i dokaz njezinog smanjivanja. Trebala sam ja otrčati s onog stola kada je me Pila razrezao i mahnito vrebati po bolnici estetske kirurge. Pasti na koljena i moliti za silikone. Vidite već sam na pola puta, samo ga ubacite tu u ovu rupu. Ja ću se onda vratiti sama do svog doktora da me zašije. Ne morate me ni voziti u kolicima. Vidite kako sam skromna. Onda bih imala rez po sred sise, ali barem bi bila veća. Vjerujem da bi se to i njoj svidjelo.

Više se neću moći sunčati u toplesu. Svi bi buljili u moje sise ne zato što su poželjne nego zato što su drukčije. Drugačije nikad nije dobro. Dobro, nije da sam se ikad sunčala u toplesu. Ali možda jednog dana baš poželim.

Pila je naglasio da bi bilo izvrsno ako mi Super Sestra uspije srediti pregled preko neke veze. Inače ću čekati satima i satima. Taj dan najavljeno je 70 žena na pregled. 140 sisa za provjeriti. I to samo taj jedan dan. Gdje je ostatak tjedna, ostatak godine, ostatak bolnica po državi? Sve žene s nezdravim izraslinama u svojim nekad poželjnim dojkama. Gdje je bezbrižno razdoblje kada se pekao kruh, muzle krave, gonile ovce po livadama? Razdoblje kada se nije ništa napipavalo. Ili se barem nije marilo. Manje je žena umiralo od toga. Jedini ožiljak koji si mogao imati je ako si se pri razbacivanju sijena nabio na grablje. U moderno doba nabijaš se na igle, skalpele, pile. Ležiš bespomoćno na operacijskom stolu. Tvoj svijet se vrti oko tumora, ostatak oko svega ostalog. Nikog nije briga. Kao na pokretnoj traci bace se na drugu pacijenticu.

Jedan ubod, jedan rez, jedno vađenje, jedno šivanje, i za ostatak života jedan ožiljak – za vas. Za njih tek jedan u nizu uboda, rezova, vađenja, šivanja i nikad više viđenog ožiljka.

Čekaonica je prepuna. Žene raznih godina čekaju svoj red. Mirne demonstracije se odvijaju pored vrata doktora. Očito se ponovno rak dijeli besplatno. Vlada drugačija atmosfera nego na dan operacije. Tada se osjećala panika. Žene su mutnog pogleda gledale ispred sebe čekajući da napokon i one budu na pokretnoj traci. Kada bi netko izašao na svojim ne toliko čvrstim nogama iz sale, sve bi gledale u iščekivanju u ženu. Je li bilo strašno, je li boljelo, je li bilo krvavo – sve se to može očitati iz jednog jedinog pogleda.

Danas se nad ženama nadvio tamni oblak straha. Svako malo kada se čuje prozivanje, grom udari svaku od pacijentica. Jesam li na redu? Što će mi reći? Kakav je nalaz? Je li rak? Kakav je ožiljak? Je li velik? Teški miris probuđene psihe. Na ženu do sebe više ne gledaš u iščekivanju, ona ti nema što za reći. Ono fizički najgore je iza tebe. Ili te tek čeka. U tome si sam. Želiš što prije doći na red, čuti dijagnozu, suočiti se sa svim. Žena pored tebe tek je jedna od 69 pacijentica koji pune red. Kojih bi se radije riješio. Samo kako bi napokon čuo jednu jedinu riječ koja će promijeniti tvoj svijet. Na dobro, kako bi izlazeći iz ordinacije imao olakšavajući osmijeh. Na loše, kako bi izlazeći zurio u prazno i izgubljeno tražio izlaz. Iz bolnice, iz svog života. Kojeg možda nemaš više zadugo. Dijele se jedino dobroćudni i zloćudni tumori. Druga opcija ne postoji. Ne možete birati. Bira vas sreća. Sudbina nema veze s tim.

70 odabranica sudbine zure prazno kroz vrata ordinacije i čekaju svoj red. Među njima sam i ja. Mada je punkcija rekla da je riječ o Gigi u veoma dobrom mrdajućem raspoloženju, nikad se ne zna dok to čudo ne izvade van. Dok ga ne seciraju na patologiji. Malo tkiva ovdje, malo tkiva ondje. Malo dobrog ondje, malo lošeg ovdje.

U čekaonici se jedva pronalazi slobodno mjesto. Mama, tata, Petar i ja. Četiri spodobu u iščekivanju rezultata utakmice. Danas su većinom cure mojih godina na odjelu. Sređene, lijepe, u strahu. Netko je tu s najboljom prijateljicom, netko s majkom, malo njih s dečkom. Nemaju dečka? Ostavio ih je na početku svega? Moj je tu, naslonjen na zid i prati sve pogledom. Vidi da sam nervozna. Skakućem s jedne noge na drugu. Počinjem gristi nokte. Prilazi mi.

“Šta to radiš? Prestani gristi nokte!”, uzima me u zagrljaj. “Znaš da će sve biti u redu!”

“Pa valjda. Nisam sigurna. Izgledat ću poput zašivene svinje. Preparirane životinje”, mrzovoljno otpuhujem u njegovu jaknu.

Mirišem poznati i drag miris. Zaklapam oči.

“Dobro izgledat ćeš poput preparirane životinje. Ali bit ćeš posebna. Sve sise izgledaju isto, tvoja će dobiti osobnost.”

“Blago meni.”

Tata se počinje znojiti. Krupne kapljice graška znoja mu klize niz izborano čelo. Otkopčava još jedan gumb na košulji. Nikad nije volio bolnice. Nikad nije gledao liječničke serije. Čim ugleda malo krvi mu pozli. Poput pravog kršnog muškarca tada gleda u zid. Dok igle ne prođu. Nakon pola sata zaključa svaki put iznova da te serije nisu za njegov osjetljiv želudac. I svaki ih put iznova prestaje gledati.

“Jesi ti dobro?”, upita ga mama.

“Ma jesam, sve savršeno”, briše znoj sa čela rukavom.

“Ne izgledaš dobro. Opet ti je zlo?”

“Pa...”, ne želi priznati istinu.

“Ajde vas dvojica fino otiđite do automata i uzmite si kavu. Petru bi dobro došla cigara vidim”, zaključuje mama mudro.

“Uvijek dobro dođe u ovakvim situacijama. Da ostanem s tobom?”, pita me.

“Ma ne moraš, idi ti pušiti. Vjerujem da ću ionako brzo doći na red. Sve ćeš doznati kada izađem. Obećajem.”

“Dobro. Drži mi se. Nije sve tako strašno”, grli me još jednom.

Jedina osoba koju trenutno želim pored sebe je mama. Žena sa sisama koja razumije moje brige. Napokon pronalazimo mjesto za sjesti. Između nakinđurene žene srednjih godina plave raščupane kose i cure u skupom plavom kaputu. Nakinđurena žena bezbrižno lista neke trač novine. Na naslovnici se nalazi poznata zvijezda u borbi protiv raka. Kako prikladno štivo! Svako malo Nakinđurena poliže svoje debele prste s dugim crvenim noktima i lista novu stranicu. Ima nabrekle prste u koje se urezalo zlatno prstenje s blještećim kamenjem. Jedan prsten, dva prstena, tri prstena, dva na istom prstu...

U čekaonicu ulaze dvije žene. Jedna srednjih godina, koja za ruku vodi staru bakicu u debeloj pernatnoj jakni koju je vjerojatno kupila na pazaru. Izgubljeno gleda ispred sebe. Jedva stoji na nogama. Nitko se ne diže. Svako gleda u prazno. Nakinđurena okreće novu stranicu. Pri tome glasno liže masni kažiprst. Čini to dosta ritualno, kao da pri tome usputno poljubi neki masivni prsten. Dižem se i nudim bakici svoje mjesto. Žena s njom mi usputno, ali srdačno zahvaljuje. Bakica nije u najboljem stanju. Možda čak nije ni svjesna gdje se zapravo nalazi. U rukama drži žutu Kerum vrećicu u kojoj se nalazi hrpa nalaza. Rukama nervozno stišće vrećicu. Proizvodi zvuk šuškanja. U čekaonici nema priče, nikakav žamor se ne čuje. Tek listanje časopisa, šuškanje i pucketanje prstima. Svakih deset minuta tišinu prekida novo ime izgovoreno preko mikrofona. Otvaranje vrata. Još jedna od 70 žena je otišla po svoj novi život.

Nakon pola sata stajanja približavam se i ja vratima ordinacije. Priključujem se ženama koje nestrpljivo vrebaju otvaranje vrata. Ulazi

mlada cura predivne plave kose. Tek nakon 40 minuta izgovara se novo ime.

“Mihaela Puljić, Mihaela Puljić, kabina dva!”, čuje se snažan glas Super Sestre preko mikrofona.

Sada znam gdje se nalaze koja vrata i koju kvaku moram pritisnuti. Čovjek brzo uči kada je primoren na to. Čim sam ušla u mali uski hodnik prilazi mi Super Sestra.

“Kako mi je najdraža pacijentica?”, pita nasmiješeno.

Kada vidim njeno ozareno lice, odmah mi je lakše. Žena ulijeva sigurnost svakim svojim pokretom. Pored nje se svijet napokon okreće i oko tebe. Nisi na pokretnoj traci. Tvoj rez nije samo tvoj. Pomalo je i njen.

“Dobro sam. Više me ne boli toliko, ali je bilo gadno prvi dan”, jadam se.

“Rekla mi je tvoja mama. To je kada popusti anestezija. Eto, vidjela si da nije ipak tako strašno”, miluje me po ramenu.

“Jedva čekam da se napokon istuširam. To mi je najgore palo. Imam osjećaj da sam se sva ošugavila.”

“Eto, i to ćemo danas riješiti. Ova uputnica ti vrijedi i za skidanje panti, tako da ne moraš opet vaditi novu. Skini se do pasa.”

“Ako ništa to sam naučila do sada.”

“Imaš prsluk?”

Kakav prsluk? Nitko nije spominjao nikakav prsluk. Zar doktori ne znaju da prsluci danas više otkrivaju nego pokrivaju?

“Grudnjak mislim, jesi ga ponijela?”

“Ne, nisam. Nisam ga ni nosila do sada, jer mi smeta zavoj. A i boli malo pa ne bih sada baš sisu stezala.”

“Dobro, nema veze. Danas ćemo ti skinuti zavoj i više ga ne trebaš nositi. Samo u grudnjak stavi ono za šminku. Možeš malo natopiti kamilice na ranu. A pošto nemaš sad grudnjak zalijepit ću ti s malo gaze, to skini kada dođeš doma. Da ne stavljaš više ljepljivu traku ili flaster, to isušuje kožu dojke”, objašnjava detaljno. “Ti lezi unutra na stol, doći ću ubrzo da ti skinem zavoj.”

Opet na starom mjestu. Opet skidam istu bijelu košulju. Odsad ću je pamtit i po bolnicama. Ulazim u praznu ordinaciju. Prohladno je, prozor je otvoren. Nigdje nema nikoga, ni doktora ni Super Sestre.

“Lezite samo na stol”, odjednom se pojavljuje iz susjedne prostorije doktor Pila.

Ovaj put ne pjeva. Užurbano pregledava neke papire. Nadam se da trganje zavoja neće boljeti. Ipak je ta ljepljiva traka preko cijele moje dojke. A možda se zgrušala i sama krv na gazi. Pa kada mi povuku, otkinu pola konaca i počnem krvariti na stolu. Barem je cijela svita doktora i sestara tu negdje okolo, valjda neću iskrvariti.

“Tate ti danas nema?”, pita Super Sestra dok se zlokobno približava svojim rukama zavoj.

“Tu je on, bez brige. Privatni nam je šofer ovih dana.”

Odjednom je zavoj u njenoj ruci. Nije boljelo, nigdje ne šiklja krv. Uspješno obavljeno. Gaza je smečkasto crvene boje. Nestaje iz mog vidokruga. Pokušavam uočiti stanje dojke. Veliki plavi konci strše iz reza. Zgrušana krv oko njih. Rez je poprilično velik. Na sred dojke, u laganom luku oko bradavice. Izgledam poput tatine božićne purice punjene jabukama i zašivena koncima.

“Ajme kako ovo strašno izgleda”, izgovaram bez razmišljanja.

“Ma nije, baš imaš lijep šav. Doktor se potrudio, stavio je na ovako malu površinu pet konaca, a ne samo četiri. Tako da će to lijepo izgledati kada se skine. Fino će zarasti”, tješi me bezuspješno Super Sestra.

“Definitivno se nikad neću moći sunčati u toplesu.”

“Pa dobro, nije to baš najbitnije.”

“Nije baš da sam se ikad sunčala u toplesu, ali ono. Nikad se ne zna.”

Super Sestra me zbunjeno gleda. Prilazi mi natopljenom gazom preko dojke kako bi je očistila. Bradavice mi se ukružuju. U tom trenutku prilazi doktor Pila.

“Evo, bacite oko na šav”, govori mu Super sestra.

Doktor na brzinu baca pogled i mudro zaključuje da je to sve u najboljem redu. Svima se čini da to izgleda prelijepo, osim meni i mojoj cici. Oko šava su modrice žute boje. I onda mi netko kaže da je to bezbolan zahvat. Modrice dokazuju suprotno. Super Sestra mi lijepi malu gazu na ranu. Pila zapisuje nešto na moje nalaze.

“Nikako da te pitam zašto je ona cura onako dugo ostala”, pita Super sestra doktora dok završava sa mnom.

“Ma ništa, malo je metastazirala”, smije se Pila. Onako usputno.

Smije se Super Sestra. Više usiljeno. Gleda me, kao da mi želi poručiti da moram igrati po njegovim pravilima. Meni šala nije nimalo smiješna. Cura je mojih godina. Povezati dvadesetak godina i riječ metastaze nije baš najsmiješnija kombinacija. Što će reći iza mene? Pomodрила je?

“Za šest dana Mihaela doći na skidanje konaca. Do tada će valjda i patološki nalaz biti gotov da potvrdimo dijagnozu”, govori mi Super Sestra kada se pribrala od doktorskog humora.

“Do tada mogu sve normalno?”

“Sve normalno. Možeš se tuširati, pazi samo da ne zahvatiš konce. Nosi prsluk.”

“Prsluk?”, provjeravam za svaki slučaj.

Svoj novi uski crni prsluk sam ostavila u Zagrebu.

“Grudnjak. Povremeno stavi malo kamilice. I to je sve za danas. Vidimo se u ponedjeljak oko 13 sati.”

Izlazim u mali hodnik. Gledam u svoju dojku. Ispod gaze se naziru žuto zelene modrice. Koža mi se osušila, posebno tamo gdje je bila ljepljiva traka. Oblačim košulju. Želim što prije izaći iz ovog uskog hodnika, iz ove bolesne bolnice.

...

Nakon operacije svi su pitali kako se osjećam, je li boljelo, jesam li u dijelovima i mogu li normalno funkcionirati. Nitko nije pitao kakav je rez, to tada nije bilo bitno. I svi su me kudili kada god bih spomenula ogroman ožiljak i moju jadnu unakaženu sisu. Nakon previjanja uslijedila je drugačija priča. Nikoga više nije zanimalo kako se osjećam u svom novom ruhu. Kako sebe vidim. Jesam li šokirana. Mrzim li se. Gadim li se sama sebi.

Ali zato su svi zainteresirani da im opišem veličinu, oblik i crvenilo reza. Boju i dužinu konaca. Ima li krvi, ima li modrica, je li bradavica ista? Je li sisa manja?

Veliki rez zavezan s pet dugih kričavo plavih konaca oko kojih se zalijepila tamna zgrušena krv izgleda gadno. Nećemo se lagati. Pet šavova iz kojih strše dugi konci. Tamnija bradavica. Žutilo na dojci. Nitko mi ne može, na pogled tako gnjusnog prizora, reći da to sve izgleda dobro. Što u biti znači dobro? Neutralna riječ koja se koristi kako bi se opisale nešto što nije ni odlično, ali nije ni sranje. Neutralna riječ koja zamjenjuje surovu istinu. Moja dojka nije dobro. To osjećamo i ona i ja veoma DOBRO. Ništa nije dobro. Pa tako i moja zašivena, žuta krvlju umazana dojka.

Nisam se pripremila na taj prizor. I ovaj put sam vjerovala doktorima da nije sve tako strašno. Naivno sam vjerovala da takve stvari nisu bitne. Ali kada sve prođe, pogleda vas vlastita psiha i ocjenjuje negativno. Vidite samog sebe samo pod neonskim svjetlom. Gdje vam je najmanji problem celulit koji se tijekom godina nakupio i tamni podočnjaci od noćnih mora. Jedino što vidiš je taj rez. Zamišljao si ga tijekom neprospavanih noći. Zamišljao si ga pri oblačenju grudnjaka. Zamišljao si ga tijekom tuširanja. Zamišljao si ga gledajući svoj odraz pred ogledalom. Zamišljao ga, ali u vlastitim mislima nije bio tako gadan. Sad je tu. Tvoj je. Zauvijek. I ne možeš ga prihvatiti.

Dojka je tužna. Svjesna je da mi se gadi, da je više ne mogu dotaknuti s jednakom ljubavlju kao prije. Plače. Plače jer je mrzim. A ja plačem s njom. Jer mrzim sebe. Gadim se sama sebi. Ožiljak je dio mene, on je ja. Ne povezujem te dvije zamjenice. Ali one su povezane.

U ogledalu ne prepoznajem svoju dojku. Koliko god puta se pogledala, lagano prešla prstima preko štrkljavog reza, ne shvaćam da sam to ja. Novo ruho koje mi se nimalo ne sviđa.

Nitko ne pita kako se osjećate. Nikoga ne zanima gadi li vam se vlastita dojka. Nikome nije zanimljiv je li je možeš dotaknuti, a da ti se ne vrati osjećaj Pilinih prstiju u njoj.

Sve zanima samo anatomski opis. Bez osjećaja. Samo kristalno čist i surov opis.

...

S toplim mlazom vode i mirišljavom kupkom ponovno se osjećam poput ljudskog bića. Šest dana se nisam tuširala. Šest dana sam se brisala vlažnim maramicama. Dobila sam osip po vratu, velike crvene fleke koje vraški svrbe. Izgledaju poput monstuoznih prišteva. Par dana sam ih prekrivala kosom, no kako se i ona zamastila morala sam je staviti u rep. Nisam znala ni kako oprati kosu. Misija je bila nadasve nemoguća. Trebala sam oprati kosu iznad kade, no to je povuklo sa sobom nagnuće. A to stanje mi najgore pada. Osjećam kako mi razrezana sisa visi u zraku, kako je gravitacija vuče prema sebi. Tada sila stišće šav, zahvaća ga i povlači. Tako da sam odabrala opciju ne pranja. Gadila sam se sama sebi.

Kada je čovjek zdrav, kada mu ništa u životu ne fali, nije ni svjestan koliko svakodnevnicu čine male stvari. Možeš li odrezati meso za ručkom, možeš li se istuširati, možeš li se sam odjenuti? Hej, ček, možeš li otkinuti list WC papira, a da to činiš, onako, usputno? Sve su to banalne stvari. Ali...

Ljudskost se probudila pjenom šampona. Gledam se u ogledalo. Ispred mene je izmorena osoba, skoro ne ja. Ali, ipak se iza tih natečenih očiju negdje nalazim. Lagano dolazim k sebi. Opet radim stvari samostalno. Opet pronalazim doticaj sa svojom izgubljenom rutinom.

Dan nakon kontrole Petar mora za Zagreb. On nema opravdanje za izbjivanje iz svakodnevnih obveza. Ja bih bila presretna kada se ne bih morala pravdati. Ali ja ostajem u Splitu. Ja svoje zdravstvene obveze još moram obaviti.

Teško mi je zamisliti sate kada on ode. Po cijele dane nismo radili ništa posebno. Roditelji me nigdje nisu puštali u gužvu, kako me ne bi netko dok ne skinem šavove, udario u dojku. Pa tko zna što se može tada dogoditi. Brojni su mogući scenariji. Meni je to pak zvučalo nadasve filmski. Ja u nekom klubu, polupijana i onda dođe neka budala i laktom me opali posred reza. Petar ga u napadu bijesa ruši na pod, a ja vrištim. Vrište ljudi oko mene. Rez je pukao i sada šiklja krv na sve strane. Svi me gledaju u strahu, a ja se okrećem kameri i pitam žele li me snimiti iz profila.

Moj život se trenutno odvija pod istim scenarijem. Bolnica, doma, doma, bolnica, kava negdje u zatvorenom, doma, bolnica. I još će par puta tako ići. Kada zaklopim oči, samo kako ne bih počela osjećati liječničke prste u svojoj dojci, razmišljam o raznim scenarijima. Naravno u ovom sam tužila tipa koji me je udario u dojku. Nisu mi dokazali prisutnost alkohola u krvi. Tip je morao platiti veliku odštetu, za fizičke i, posebno, za psihičke boli. Tako da kada sam izašla iz bolnice, doduše s većim šavom, imala sam brdo love. I otišla sam na plastičnu operaciju.

Napravila si bolje sise. Koje sam onda prezentirala na Maldivima. Skinula se za Playboy. Zaradila još veću hrpu love. I do kraja živjela u brdu love. Otprilike su takvi scenariji. Gdje sam ja bogata, uspješna i sisata. Naravno, bez ožiljka, zadovoljna sobom. Bez noćnih mora.

Za razliku od trenutne stvarnosti koja se sastojala od gledanja glupih filmova, igranja „Čovječe ne ljuti se“ i mozganja nad šahom. Kada Petar ode, ostajem sama. Moji su se vratili svojim svakodnevnim obvezama. Lovro također radi. Ostajemo ja, sisa, ožiljak i moja psiha.

...

Došao je dan skidanja konaca. Ne mogu više gledati u taj rez, proučavati plave konce koji strše i pitati se što je tu konkretno ožiljak. Gdje su me to rezali. Ružno izgleda koža povučena sa šavovima. Sisa izgleda zategnuto. Kada se malo zgrbim, rez dolazi još više do izražaja. Vidi se udubljenje. Vidi se da se tu nešto prčkalo.

Po ne znam više koji put ulazim u auto s jednim odredištem – bolnica. Neke stvari bi se trebale odvijati drukčije. Po nekom normalnom scenariju. Gdje djedovi i bakice, eventualno roditelji, budu vođeni u bolnicu. A ne njihova unučad, njihova djeca. Djeca bi trebala razmišljati o veselim stvari, o svemu onome što ih tek čeka u životu. A ne započeti odrasli život s odlascima po bolnicama. Tko to danas piše scenarije? Tko to ima bolestan smisao za humor? Sada film sniman po mom tumornom scenariju igra po kinima diljem svijeta. Riječ je o parodiji. I svi se dobro smiju glavnom liku.

Kao i svaki put do sada čekaonica je prekrkana. Red za predaju uputnica seže i van odjela niz dugi hodnik. Ljudi stoje naslonjeni uza zid. Ono malo mjesta za sjedenje je ispunjeno. Prozor na kraju čekaonice je zatvoren, a grijanje radi punom parom. Toplina se miješa sa smradovima znoja i straha, lijekova i skalpela.

Tata je ostao pronaći parking. Oko splitske bolnice veoma je teško pronaći iti jedno normalno mjesto. Nije problem u tome što se mom ocu ne da plaćati, nego u tome da grad grca u manjku parkirnog prostora. Dapače, ne bi bilo sretnije osobe od njega kada bi imao osiguran parking kojeg mora platiti. Jer u Splitu ionako svi gledaju kako mogu proći da ništa ne plate. Od parkinga, kave, do poreza. Sve se želi izbjeći. A sve se želi imati. Tata malo toga želi imati. Danas bi bio zadovoljan i s jednim parkirnim mjestom. Koje treba platiti. Nas je ostavio ispred bolnice. Pri prelasku ceste zamalo me je udarila žena u mrcina crvenom autu. Na sebi ima krzno. Ne mari za pješačkim prijelazom. Dere se na mene kako ne pazim. A ona priča na mobitel, žuri ispred bolnice, ne primjećuje zebri. Želi sve što prije, drugi su joj nevažni.

Nakon pola sata čekanja tate, gledam u mamu koja u ruci drži još uvijek uputnicu.

“Mama, a da ti odeš pitati nekoga gdje je Super Sestra. Sjedimo ovdje i gubimo vrijeme. A red postaje samo veći i veći.”

“Pričekat ćemo tatu, zna on što treba raditi”, zburnjeno odgovara.

“Nema se tu šta znati ili ne znati. Pitaš gdje je ona i onda pokucaš i daš papire”, objašnjavam joj.

“Pričekat ćemo tatu”, gnječi nervozno papire u ruci.

Vidim kako ostavlja mrlje od hladnog znoja koji joj klizi niz smrznute dlanove. Tu ni zatvoreni prozor ni grijanje ne pomažu.

Tata stiže, zbunjeno gleda u nas. Zbog čega nismo ostavili papire. Ispostavilo se da je Super Sestra danas za pultom gdje se prihvaćaju uputnice svih ljudi. Uzima papire mami iz ruku i zauzima svoje mjesto u redu. U kojem će čekati preko 45 minuta.

“Jesam ti rekla da si trebala stati u red”, iziritirano komentiram mami.

“Sad je kasno. Adje, stići ćeš na pregled. Gdje se žuriš”, izgovara skoro pa ravnodušno.

Znam da nije. Ljuta je na sebe.

Gdje se žurim? Želim što prije sve ovo završiti, napustiti ovu smrdljivu čekaonicu. Izbjeći upitne poglede penzionera oko sebe. Baš me zanima što li se njima mota kroz glavu kada me tako proučavaju. Jadnica, što li ona tu radi? Raspuštenica, tako joj i treba? Ne osjećam se ugodno u vlastitoj koži.

Stiže stari bračni par. Zauzima mjesto preko puta nas. Dedek je lijepo odjeven u tamno staro odijelo, na pročelavoj glavi ima sivu beretku. Hoda kratkim nesigurnim koracima. Svako malo mu se ruke počinju tresti. Pored njega je baba u žutom džemperu. Ima hladan i otresit pogled. Pomaže mužu da skine jaknu. On nije u mogućnosti to napraviti sam. Stavlja mu jaknu na sjedalicu, kako se valjda ne bi prehladio. Jadan. Par minuta se namješta u idealnu poziciju iz koje se može spustiti na sjedalicu. Ne priča, samo tužno gleda ispred sebe. Pored odjela za kirurgiju grudi nalazi se odjel neurologije. Njih dvoje čekaju red za popravak živaca.

Nakon sat vremena napokon im dolazi doktor na odjel. Bakica se žustro diže, u jednom potezu vadi nalaze i zauzima poziciju ispred vrata. Namrgođeno gleda na protivnike. Poput prave žene zmaj pozorno vrebava.

Dedek i dalje gleda tužno ispred sebe. Kao da ga se sve to ne tiče. On je u svom svijetu. Usne mu se lagano razvlače u topao osmijeh. Zasigurno je lijep taj njegov svijet. Ljepši od ove ordinacije i bolesnih ljudi u njoj.

Dolazi muškarac srednje dobi. Iza njega je žena koja u naručju drži dječaka od nekih šest godina. Baba vrebatorica gleda u muškarca. Muškarac gleda u nju. Dječak nema desnu šaku. Batrljak ruke mu beživotno visi s majčinog ramena. Sestra odjela za živce napokon proziva. U ordinaciju ulazi obitelj jednorukog dječaka.

Vrebatorica podiže bunu. Napada sestru. Ona je tu došla prije. Ona ima bolesnog muža. Muža koji se i dalje toplo smiješi na svojoj stolici. Oni su stariji ljudi. Kako može netko ići tako preko reda. Gdje ide ova država? Što si umišlja ta obitelj? Vrebatorica ima bolesnog starog muža. I ona je stara. Nekoć su živjeli zdravi. Uživali u životu, uživali u braku. Sada joj je muž bolestan. Ali barem je star. Dječak nema ruku. A ima cijeli život ispred sebe. Njegovi roditelji vode jedinog sina po bolnicama. Oni već odavno ne žive zdravo.

Sestra u netremici gleda u babu. Hladno joj govori da roditelji s malom djecom imaju prednost. Posramljena sjeda do svog muža. I nastavlja čekati svoj red.

Pacijentice s odjela kirurgije grudi se ne miču. Nitko ne ulazi u ordinaciju, nitko ne izlazi iz nje. Red je stao. Žamor se podiže. Pored mene sjedi žena srednjih godina i jada se mužu. Navodno nema doktora, navodno je na odjelu. Debelim prstima prolazi preko svoje masne kratke kose i komentira kako ga može biti stid. Ljudi satima čekaju svoj red, a on se vucara po odjelu. Sigurno pije kavu i uživa.

Iznenaduju me ljudi. Ne znam da li to iz njih progovara bolest ili su uistinu uvjereni da doktori po cijele dane ispijaju kave na svom odjelu. Nitko ne radi vizite, nitko ne vrši operacije, nitko ne pregledava, svi samo ljenčare. Njih nije briga za rak i za bolesnice. Njih je briga samo za vlastitu guzicu.

Koliko sam shvatila, na odjelu su dva kirurga. A dnevno prođe oko 70 žena. Svaka ima dvije sise. Kada se zbroji cijeli tjedan to je popriličan broj cica. Doktori imaju i svoj odjel. Gdje leže žene koje nisu baš miljenice sudbine. I njih treba paziti. Kava je tim ljudima zasigurno zadnja stvar na pameti. Prije bih rekla nešto jako i kratko.

Bitno je svakih pet minuta se teatralno taknuti po visećim sisama, kako bi se ljudima oko sebe pokazalo koliko vas boli. Bitno je malim debelim prstima proći preko kose i prokomentirati nerad današnjih liječnika. Koji se pola života školuju. Koji žrtvuju svoju intimu. Za male novce. Bitno je mrko gledati na bolesne ljude oko sebe. Bitno je napasti mladu obitelj koja ima jednorukog dječaka. Bitno je misliti samo na sebe. Kao što čine i ti doktori. Koji sada po odjelu sigurno ispijaju kave.

Počinjem se gušiti od bolesničkog žamora, nesnosne vrućine, smrada i manjka zraka. Ne mogu se pomaknuti sa svog mjesta. Tko zna kad ću doći na red, tko zna koliko ću onda stajati na nogama. Jer uvijek je tu netko tko vrebava tvoje mjesto. Ne mogu izaći na svježi zrak gdje je život barem malo pozitivniji. Tko zna kad će se čuti moje ime iz mikrofona. Počinjem i ja vrebati. Hvata me masovni sindrom čekaonice.

Prazno buljim ispred sebe. Ljude prestajem doživljavati. Jedino što čujem su ubrzani otkucaji vlastitog srca. Jedino što osjećam su sokovi vlastitog želuca. Vraćam se deset dana unazad, ispred sebe vidim seciranu sisu, iščekivanje operacije, malaksalost koljena. Postaje mi zlo.

Ovo jutro sam bila nemarna. Nisam ništa jela. Pomisao na ponovni *date* s doktorima mi je ubio apetit. Došla sam praznog želuca.

“Dušo, nešto si blijeda? Jesi dobro?”, zabrinuto me gleda mama.

“Malo mi je zlo”, hladno izgovaram.

Već sam se navikla na to stanje. Zlo prije operacije, zlo nakon operacije, zlo je svugdje.

“Jesi ti šta jela ujutro?”

“Nisam bila gladna.”

“Kako si mogla ići, a da ne jedeš. Daj, otiđi, kupi joj nešto za jesti”, obraća se tati koji izgubljeno lista besplatne tanašne novine.

“Što želiš? Što uopće ima ovdje za kupiti?”, pita on.

“Uzmi mi nešto slatko.”

“Moraš jesti nešto slano”, navaljuje mama.

“U ovom smradu od bolnice mi stvarno nije do ničega, a kamoli do jedenja nekog sendviča ili pizze. Ovdje izgubiš želju za životom, a ne za hranom.”

Masnokosa svojim debelim prstima pokazuje mužu na mene. Gleda me s prezirom. Miluje se po sisi. Muž klima glavom.

“Dobro, kupi joj neku čokoladicu”, obraća se mama stupu naše obitelji.

Tata revno ostavlja novine, uzima nešto novca i nestaje u gužvi.

Počinjem se znojiti. Krupne kapljice klize mi niz sljepoočnice.

Bolesnici oko mene se previjaju, face im postaju izobličene. Masnokosa počinje gristi svoje čevape. Sve smrdi na luk i ajvar. Svugdje se širi miris prastarog ulja. Hladne ruke brišem o nogavice. Ostavljaju mokar trag na njima.

Tata se vraća nakon deset minuta s više različitih čokoladica. Sve su drugačijeg okusa. Okusa. Meni trenutno ništa nema okusa. Uzimam prvu koja mi dolazi pod ruke. Miris čokolade se širi, nešto vrijedno življenja osvanulo je oko mene. Čokolada se topi u ustima. Teško pada na želudac.

Red i dalje stoji. Sve više i više žena zauzima svoju poziciju ispred triju vrata kirurških ambulanta. Doktori i dalje ispijaju kavu na odjelu. Ja sam već odavno izgubila pojam o vremenu.

Odjednom se kroz mikrofona začuje glas Super Sestre. Sve pacijentice su se trznule. Nada je rođena. Masnokosa je prestala gristi svoje prste.

Super Sestra izgovara meni poznato ime. Na brzinu se okrećem, no jedino što vidim od žene su njena leđa kako ulaze u ordinaciju. Nadam se da sam krivo čula. Nadam se da nije riječ o toj osobi. O mami mog nekadašnjeg školskog kolege koji je cijelu srednju bio zaljubljen u mene. Ja ga nisam doživljavala. Ja sam tada bila impresionirana neradnicima i nitkovima koji su me osvajali svojim ljenčarskim stilom života. Tipovi koji su marili samo za svoju guzicu. Za mene ne.

Čula sam onako usput da mu je mama oboljela od raka dojke i da situacija nije najbolja. Da je bila na operaciji. Navodno su joj odrezali cijelu dojku. Navodno se rak proširio na kosti. Nije dobro. Rak ne mari za žrtve.

Okrećem se po ordinaciji u nadi da ću vidjeti njega. Zašto? Da mu kažem da mi je žao? Za što? Za moje nemarenje njegove ljubavi ili za nemarno ponašanje raka u njegovoj mami?

Srećom nije u čekaonici. Ironija sudbine. Voljena majka i srednjoškolska ljubav čekaju na istom odjelu, odjelu za sise.

Počinjem njušiti smrtni strah između redova. Do sada su sve žene za mene bile tek bolesne sise. Osobe koje nikad više neću vidjeti. Žene koje sa mnom dijele tek istu prostoriju. Danas sam u toj prostoriji vidjela osobu koju znam. Osobu koja za mene nije tek bolesna dojka. Žena s pričom. Žena s obitelji. Debela Berta ipak ne živi u svom učmalom svijetu. Bliže je meni nego što sam mogla zamisliti.

Sve pacijentice su žene s pričom. Neke su stare, njih za ruke drže zabrinute kćerke. Druge su srednjih godina, uz njih je prestrašen i pomalo izgubljen muž. Kod kuće ih čekaju djeca na početku odraslog života koja se još školuju. Tu su i žene koje su tek nedavno osnovale obitelji. Muž ih drži za ruku, doma ih čekaju klinci. Njima ne mogu objasniti što se mami događa. Mogu se samo nadati najboljem. A tu su i djevojke u 20-ima. Njih u strahu prate roditelji koji bi sve dali da mogu zauzeti njihovo mjesto. Da mogu svu patnju preuzeti na sebe.

Stotine i stotine žena s jedinstvenom pričom. I sve s jednom životnom željom – da tumor nije zloćudan. Da rak ipak nije izabrao njih. Da se njihova priča nastavi. A ne da stane na operacijskom stolu kirurške ambulante.

Više ne mogu sjediti na jednom mjestu. Radim lagane krugove po čekaonici. Na prozvano ime diže se mlada cura sa svog mjesta i ide prema vratima. Tupo gleda u kvake, nije joj jasno gdje je ulaz. Tako sam izgubljeno i ja tragala za putem kada sam došla na ovo mjesto. Iza mene je dosta toga. Previše suza, previše krvi, previše bolova. Neprimjereno stanje za ove godine. Ali tu je. I moram se nositi s tim kako znam. Gledam u curu i objašnjavam joj gdje je ulaz. Zahvaljuje mi. Sad sam se i ja pretvorila u veteranku odjela.

Iza drugih vrata izlazi meni poznato ime. Gledam u ženu i počinjem vezati ime uz lice. Da, to je ona. Priča je ipak stvarna. Prolazi pored mene kao pored duha. Ne gleda nikoga oko sebe. Ide ravno prema mužu. Želim joj prići, no ona me se ionako ne sjeća. Što bih joj i rekla. Ah, i vi ste tu, pa kako ste? Kako će žena biti. Svatko tko je tu ima neki problem, manji ili veći, to je na doktorima da ustanove. Ostajem tek tužno gledati u njenom smjeru. Žena je u ove četiri godine dosta ostarjela. Blijeda je, a veliki podočnjaci odavaju neprospavane noći. Kako se on drži? Zna li cijelu težinu mamine zdravstvene situacije? Da mu se javim? Sigurno sam ja zadnja osoba koju bi u ovakvom trenutku volio čuti. Nisam bila tu kada je on mario, nemam pravo iz nekog

sažaljenja sada moliti za neku priču. Vjerujem da je i dalje veliki borac. Uvijek je to bio. Zato i ostvaruje svoje snove. Za razliku od ništarija koje sam ja nekoć dizala u visine. Čudno je to adolescentsko doba.

“Mihaela Puljić, Mihaela Puljić, kabina dva!”, izgovara napokon Super Sestra iz mikrofona.

Odlučno kročim prema ambulanti, u nadi da su patološki nalazi napokon na stolu. U nadi da će se potvrditi nalaz punkcije. Moram biti hrabra. Ne događa se ovo samo meni. U svemu ovome nikad nisam bila sama.

Bez uputa skidam majicu, grudnjak ostavljam na vješalici, bez oklijevanja ulazim među bijele kute. Tješi me pomisao da je većina toga iza mene. Za razliku od one cure koja nije znala za koju kvaku treba posegnuti. Ako ništa, ja barem znam to.

U ambulanti se nalazi Super Sestra i mlađa sestra tupaste tuta frizure. Prvi put je tu vidim. Zasigurno je ovdje na praksi. Eto draga moja, imaš ekskluzivu.

“Mihaela, kako si mi? Izgledaš pomalo blijedo?”, obraća mi se Super Sestra.

“Pa iskreno, ne znam ni ja šta mi je. U čekaonici mi je malo pozlilo. Dobro, nisam bila ništa ni jela.”

“Tamo vani je strašno, nema ni zraka. Nije ni čudno što ti je pozlilo. Ali dobro, ubrzo je sve iza tebe. Danas ćemo ti skinuti konce i onda si gotova. Samo ćeš morati dolaziti na kontrole. Žao mi je što si danas morala dugo čekati, nije bilo doktora. Morali su biti na odjelu. Lezi ti tu na stol kao uvijek, ja idem po doktora.”

Tuta sestra me zbunjeno gleda, cijelo vrijeme se skriva iza Super Sestre. Nakon što sam legla na stol, prilazi s moje lijeve strane kako bi proučila čudo od sise. U trenutku kada je ugledala šav, na licu joj se pojavilo izraz gađenja. Svi dobro znamo taj izraz kojeg radimo kada nam, primjerice, kućni ljubimac ima proljev. Ili bacamo smeće na koje smo zaboravili, a ono je puno ustajale ukiseljene ribe. No, Tuta sestra se brzo pribrala. Valjda je zaključila da nije baš etički kao bolničko osoblje izražavati gnjusnost nad ljudskim sudbinama. Meni je bila dovoljna samo sekunda njenog pogleda punog zgražanja i sažaljenja da izgubim hrabrost s kojom sam ušla u ordinaciju. Sebe sam uspjela uvjeriti da ovo što mi se događa i nije tako strašno. Dani suočavanja s vlastitim stanjem i njegovo prihvaćanje srušeno je u samo jednoj sekundi. Od Tuta sestre. Dovoljan je tek jedan pogled gađenja. Mala moja, ako tako nastaviš ništa od blistave doktorske karijere.

Neugodnu šutnju prekida Super Sestra koja dolazi u društvu doktora Markantnog. Nisam ga vidjela od prvog pregleda. I dalje je zgodan. I dalje je šarmantan.

“Evo doktore pogledajte rez pa da mogu vaditi konce”, obraća mu se Super Sestra.

Je li ona svjesna njegovog utjecaja na pacijentice ili je tijekom godina postala imuna na njegovu moć zavođenja jednim pogledom?

“Sve je to u redu. Vadite”, njegov pogled je doktorski. Bez imalo emocija.

Postajem napeta gledajući u pincetu koju Super Sestra drži u rukama. Boli li? Nisam se ni snašla, a ona je svojim vještim rukama istrgnula dva konca van.

“Mihaela, vidim sve je dobro prošlo. Morat ćete nam doći za mjesec dana na kontrolu, a onda za koji mjesec s ultrazvukom”, izgovara dok u ruke uzima neki papir.

I onda zastoj. Jedan ide teže. Osjećam zatezanje kože. I zadnji je vani. Dojka mi lagano počinje bubriti.

“Kako to da je nalaz već tu?”, pita Markantni.

“Veza, dragi moj!” odgovara mu ponosno Super Sestra dok čisti rez hladnom tekućinom. Počinje me peckati.

“Nalaz je u redu, potvrdio je punkciju. Tumor je dobroćudan. Vrijeme je Mihaela da nastavite dalje sa svojim životom. Za koji mjesec ćete morati obaviti ultrazvuk. Gdje ste ga radili prvi put?”, smješajući mi se obraća Markantni

“U jednoj privatnoj klinici. Joj, stvarno vam se ne mogu sjetiti imena doktorice. Malo sam tada bila izvan sebe”, pokušavam se izvući.

Ne mogu mu reći da sam bila u totalnom šoku, da se ne sjećam ni kako je ginekologinja uopće izgledala, a kamoli da znam kako se preziva. Tog dana se jedino sjećam dijagnoze tumor i sumorne virusom zaražene kave. Dižem se sa stola. Konci su vani, dojka je očišćena. Sudbina mi je dobro naklonjena. Ovaj put mi je poklonila dobroćudni tumor. Imala sam sreće. Osmijeh mi se nakon dugo vremena pojavljuje na licu.

U malom hodniku držeći nalaze u ruci duboko uzdišem. Gotovo je! Kako doktor Markantni kaže, vrijeme je da nastavim sa svojim životom.

...

S osjećajem olakšanja, s osmijehom na usnama, dobrim nalazom u ruci sretno izlazim iz ordinacije. Ponovno u surovi svijet čekaonice gdje se ostatak pacijentica tek treba suočiti sa svojom sudbinom. Ja sam jedna od sretnica. Ali, tek jedna od rijetkih koja veselog lica izlazi iz bolnice. Sretna, jer je ipak cijeli život ispred mene. Bez kemoterapije. Bez zračenja. Bez vlasulja. Čak sam uspjela zadržati i veličinu sise. Mala je i dalje, ali je barem donekle čitava.

Roditelji su presretni. Mada su cijelo vrijeme ponavljali kako je nemoguće da se rak ugnijezdio u moj organizam, sumnja uvijek postoji. Sumnja da su geni koji su mi podarili ipak defektni. Sumnja da su oni krivi za ovo stanje. Okovani tumorskim mislima. Okovani težinom života za koju nikad nisi pripremljen.

Možda bih mogla od toga napraviti biznis. Početi davati tečajeve za najgore slučajeve. Ako postoji tečaj za mladence, tečaj za roditelje, tečaj jezika i plesa, zbog čega ne može postojati tečaj bolesti. Gdje naučite kako reagirati na razne dijagnoze. Slučaj broj jedan – žena vam dozna da ima rak dojke koji se proširio na cijeli organizam, što činite? Dijete vam ima leukemiju, što činite? Muž vam umire od raka debelog crijeva, što činite? Što možete? Oplakujte vlastitu sudbinu. Kad bolje pogledam, tečaj ne bi bio nimalo uspješan. Zar postoji ikakva utjeha koja se može dati oboljelim? Jedina utjeha koja se može pružiti je dobar nalaz, dokaz da život ne staje. A to može dati samo doktor. Ili bolje rečeno, utjehu može pružiti samo život. Ali on i oduzima. Ovisno kakav omjer imamo danas na raspolaganju.

Pred spavanje, oblačeći pidžamu stojim pred ogledalom. Od uzbuđenja cijeli dan nisam pogledala vlastitu dojku. Bitno mi je bilo samo da je sve prošlo po najboljem scenariju za tu situaciju. Ožiljak me nije zanimao.

Ali svi smo mi na kraju dana samo ljudi. Kada splasne početno olakšanje, kada prihvatimo novo stanje kao normalno, psiha se ponovno javi. Ona je uvijek tu, nikad ne miruje, može se samo vješto pritajiti. Poput tumora. Prisutna kako bi pokvarila raspoloženje. Kako bi srozala mentalno stanje. Kako bi vas ubila u pojam. Jače nego što to ikad može učiniti pogled Tuta Sestre. Kričavo crveni ožiljak nasred dojke kvari dojam. Duž njega nalaze se sa svake strane male crvene točkice. Mjesto gdje su bili konci. Koža oko ožiljka je suha. Počinje se lagano ljuštiti. Na točkicama se nalazi tamna, skoro crna, zgrušena krv. Na dodir ožiljak je hrapav. Suh. Gledanje mi priziva operaciju. Vidim skalpel u Pilinoj ruci. Hladan metal dodiruje mi sisu. Reže je. Naglo oblačim pidžamu, ne mogu gledati u to. U to ružno čudo. U vlastitu dojku. Ne mogu gledati samu sebe u ogledalo.

...

Vrijeme je da nastavite sa svojim životom, riječi su koje mi je Markantni uputio pri izlasku iz ordinacije. Iz njegovih usta to je djelovalo tako lako.

“Evo mene, operirane, zaživene, sređene, beztumorne, evo mene, došla sam nastaviti sa svojim životom”, govorim vlastitoj psihi.

Stolica je malena i izrazito neudobna. Drvena. Bez naslona. Svjetlo upereno u mene muti mi vid. S druge strane stola psiha me u pičkasto uskom odijelu pomno promatra. U ruci drži fascikl s analizom mog trenutnog stanja. Gleda me hladnog pogleda.

“Tvrdite da ste spremni?”

”Mislim da jesam”, nesigurno odgovaram.

“Ne smijete misliti, trebate znati. Znate li? Jeste li sigurni u svoju odluku?”

“Pa ne znam”, s oklijevanjem izustim.

Dlanovi mi se znoje. Osjećam se nelagodno u vlastitoj koži.

“Boli li vas?”

“Što?”

“Dojka”, mrzovoljno odbrusi.

“Na dodir mi je rez još uvijek tvrd. Iskreno rijetko kad ga i diram. Nekako me strah. A kada spavam, uvijek sam na desnoj strani ili na leđima. Ne mogu još normalno leći na lijevu stranu. Nekad me i prostruji jaka bol. Ali kratko traje.”

“U rezu?”, nešto zapisuje na papir.

“Da, ali kratko traje. Nekoliko sekundi.”

“Boli li vas?”, ponavlja isto pitanje.

“Pa rekla sam vam”, migoljim se u neudobnoj stolici.

“Boli li vas?”, diže glas.

“Što?”

“Ja”, hladno odbrusi.

“Pa ne mogu reći da me boli, ovaj, šta ja znam...”

“Kako to ne znate?! Je li vam ugodno?”

“Sada?”, počinjem cupkati nogama.

Niz sljepoočnice mi klize kapljice znoja. Svjetlo upereno u mene postaje sve jače. Gledam u pod.

“Općenito”, izgovara spodoba u pičkastom odijelu.

“Općenito. Općenito nisam baš najbolje. Činite me nervoznom.”

“Zašto?”, nastavlja škrabati po papiru.

“Postavljate neugodna pitanja. Svjetlo je prejako. Stolica je neudobna. Vi ste neljubazni. Nepristupačni”, ljutito odgovaram.

“Niste još spremni. To nije dobro. Nažalost, ne mogu vam dati otpusno pismo”, zaklapa fascikl, sprema ga u ladicu stola.

Gasi svjetlo i napušta prostoriju. Ostajem sjediti na neudobnoj stolici.
Sama u mraku.

...

“Srećo, kad mi se vraćaš u Zagreb?”, pita Petar preko telefona par dana nakon mog zadnjeg posjeta liječniku.

“Ne znam. Moji su još zabrinuti za mene pa žele da ostanem barem još tjedan dana. Dok malo ne dođem sebi, kažu oni” odgovaram poput pičkaste psihe s druge strane stola.

“Ja sam se nadao da ćeš doći za koji dan. Nije li doktor rekao da možeš sad sve normalno?”

“Rekao je. Ali znaš moje starce. Žele biti sigurni.”

“A dobro. Fališ mi, to znaš”, nježno govori u slušalicu.

“Znam, i ti meni. Što se događa u Zagrebu? Jesi bio na onom razgovoru za posao?”, okrećem temu.

“Zvali su me da dođem za dva dana. Podijeljeni smo po grupama, ja sam u prvoj. Neću se ništa ni pripremati. Moram jedino napisati životopis. Ne znam ni želim li uopće to raditi.”

“Mislim da ti je to dobra prilika. Ako ništa otiđi pa ćeš znati što nude, koliko će platit”.

“Vidjet ćemo. Dosadno mi je bez tebe.

- I meni. Ništa ne radim po cijele dane”, to je bila jedina istina koju sam rekla, da ništa ne radim po cijele dane.

Lažem da me roditelji ne puštaju u Zagreb. Da me oni žele pored sebe. Istina je da ja njih trebam. Svoj pravi dom. Gdje se osjećam sigurno. Zagreb mi se čini tako dalekim. Tako stranim. Tako nesigurnim. Ovdje sam zaštićena. Bez otpusnog pisma ne mogu nigdje. Ali, kako to drugima objasniti? Za sve je ovo već gotova stvar. Završeno poglavlje koje je uspješno završilo.

“Pa gdje si draga moja?”, pita uzbuđeno Izabela.

“A, evo, doma, jel’.”

“Kad stižeš u Zagreb? Mogle bi van ovaj vikend da proslavimo što je sve gotovo”, puna energije počinje planirati.

“Ne dolazim još u Zagreb.”

“Kako to? Pa Petar mi je rekao da te možemo očekivati ovaj tjedan”, zbunjeno pita.

“Starci žele da još ostanem ovdje, znaš ono tatina kuhinja, mamina briga i tako to.”

“Naravno, razumijem. Pa dobro, bit će još izlazaka. Glavno da si ti dobro.”

“Kako ti je bilo u Nizozemskoj?”, mijenjam temu. Već poznati scenarij zadnjih dana.

“Bilo je odlično. Svi su me dočekali raširenih ruku. Ujaka nisam vidjela godinama. Svugdje su me vodili, tetošili. Baš sam se lijepo

odmorila. Vidjela sam svašta. Ma slike će ti sve pokazati”, uživljeno prepričava.

“Baš mi je drago.”

“Nadam se da ćeš brzo doći. Svima fališ, znaš to.”

“Naravno. Pozdravi sve.”

Istina je da meni nitko ne fali. Ali, to naravno ne mogu reći. Kako bi dečko reagirao kada bih mu odgovorila da sam odlično i bez njega? Kako bi cure shvatile da o njima uopće ne razmišljam? Svima nedostajem, a meni nitko. Kako sam bezosjećajna. Kako bezobzirno lažem. I što je najgore bez imalo grižnje savjesti. Trenutno jedino želim ostati u svojoj čahuri što dulje mogu. Vanjski svijet može pričekati. Sigurno neće stati zbog mene.

Kako bih barem malo bila produktivna hvatam se knjige. Potrebno je početi učiti za ispite. Propustila sam sve rokove zadnja tri mjeseca. Ništa nisam dala. Nitko ne vrši pritisak na mene. Ali, zato ja sama sve to nadoknađujem. Neizlaženje na ispite vidljiv je dokaz koliko me je tumor uspješno izbacio iz moje svakodnevnice. Trudila sam se zadržati je. Ali, ipak je sve to bilo prekrvavo za moje osjetljive misli.

Koncentracija je nestala već pri pronalasku neidentificirane izrasline. Svi se miču s mrtve točke. Roditelji su počeli raditi. Lovro već hvata neku novu koku. Za sada je u fazi idealiziranja. Petar se sprema za razgovor za posao. I to za posao u struci. Izabela je bila u Nizozemskoj na zasluženom odmoru. U međuvremenu je i ona radila. Iva je dala skoro sve ispite i odlučila ne previše razmišljati o tome što Amerika vuče sa sobom.

A ja već mjesecima trunem na istom mjestu. Sad je prilika da sjednem u vlak i odem u Zagreb, u svoju tako pomno kreiranu rutinu. Sada mi se samo čini prenapadnom. Predinamičnom. Odgovaraju mi knjige. Učenje o povijesti. Ništa povezano sa surovom sadašnjošću. Tu sam negdje i ja zapela. U rascjepu događaja. Knjige su mi i idealna isprika za neizlazak iz kuće. To je prihvatljiv razlog. Bolje nego loša procjena na vlastitom psiho testu.

...

Lovro ima proslavu rođendan za koju nema opravdanja za izbivanje. Pozvao je sve pripadnike naše nekadašnje srednjoškolske ekipe. Na početku srednje škole svaki vikend smo visili polupijani na jednoj od brojnih splitskih plaža. U tom društvu sam bila jedina cura. Što je meni u potpunosti odgovaralo. Pazili su me i mazili. Povremeno bi se pridružila tadašnja aktualna cura jednog od prijatelja. Rijetke su se zadržale dugo.

Odavno se nismo okupili. Lovrina fešta bila je idealan povod za to. Rekao je da će sve organizirati kao nekad – isto društvo, isti alkohol, naša omiljena plaža plaža i pokoja pljuga.

Nekoć je sve bilo tako jednostavno. Glavna briga bile su ocjene u školi, kako skupiti novac za vikend i gdje izaći. Eventualno bi povremeno bio u emo fazi kada ne bi bio u mogućnosti pronaći dečka/curu u trenutku kada te pucaju hormoni. A znali su itekako pucati. Voljela bih se vratiti u to vrijeme. Barem jedan dan biti daleko od ovog preozbiljnog svijeta u koji smo svi tako nestrpljivo jurili. Nismo znali da se režije, stanarina, otkazi, a i bolesti ne mogu mjeriti po težini s jeftinim alkoholom, zabranom izlaska i neodgovaranjem onog pravog na poruku.

Nekoć smo se vidjeli barem jednom tjedno, danas dio ekipe nisam vidjela već poduži period. Vrijeme učini svoje, životi se razidu. Većina njih radi, odavno su zakoračili u taj usrani odrasli život.

Sada ne moramo razmišljati kako doći doma u pola noći. Ne moramo razmišljati odakle nam novac za točeno vino. Niti kako roditeljima opravdati izostanak s nastave. Nekoć se skupljalo deset po deset kuna i točno se znalo gdje je najjeftinije crno vino i fejk kola. Oni najvještini među nama uzeli bi vrećicu i u njoj miješali bambus. Precizno se pazilo da niti jedna kap ne iscuri. Nije lako skupiti sve te kune. Večeras ih imamo i previše. Ah, taj radni narod i ozbiljan odrasli život!

Od svih nas Marin je uvijek znao što želi od života. Na kraju srednje škole odlučno je rekao da neće ići na fakultet, da njega to ne zanima. Svi drugi su izlazili na brojne prijemne ispite, neki upisali fakultete od kojih su brzo odustali. Bilo je bitno što više produžiti taj lagodni mladenački život. Marin je jedini koji je odslužio i vojsku. Njega nikad ničega nije bilo strah. On je bio taj koji je u tri ujutro nazvao moju mamu jer sam se na proslavi svog 16. rođendana toliko ubila u jeftinom vinu, onom što ostavlja tamne mrlje po zubima, da nisam mogla više stajati na nogama. On je uvijek bio taj u društvu koji bi preuzeo odgovornost pa čak i kad to nije morao. Nakon odslužene vojske, bacio se studiozno u pronalazak posla. Nakon ni sam više ne zna koliko molbi, pronašao je posao u struci. U međuvremenu je dobio višu poziciju, kupio si novi auto, čak upisao i fakultet. I sve stigne. Iako zna povremeno kukati kako nema vremena. Ali, svjestan je da sve to radi zbog sebe i da zna zašto to radi.

Mislav je upisivao brojne fakultete. Jednakom brzinom se iz njih i ispisivao. Pravo, ekonomija, filozofija... Nitko od nas ne zna što mu je sve bio novi životni poziv. Nekoć je crtao grafite po gradu, planirao se baviti dizajnom. Uvijek je imao neku curu o kojoj nam je uživljeno pričao. Obećavao je svašta, malo toga je ostvario. Neko vrijeme je radio posao koji ga nije nimalo ispunjavao. Htio je dati otkaz. Ni za to nije imao hrabrosti. Šef ga je na koncu otpustio. Višak radne snage. Kako sam kaže, trune. Curu nema. Grafite već odavno ne crta. Fakulteta se više nitko ni ne sjeća.

Nenad, sramežljivi dio ekipe, živi u svom svijetu. Radi u tiskari samo kako bi si zaradio za pušiti. To većinom po cijele dane i radi. Osim kad stvarno radi. U srednjoj se bavio crtanjem i stvarno je bio dobar u tome. Imao je planove upisati Likovnu akademiju. Ali nije bio dovoljno uporan. Uvijek je bilo lakše zapaliti novu pljugu nego se uhvatiti posla.

Luka je u jednom periodu potpao pod taj razorni utjecaj splitskog stanja uma. S Mislavom i Nenadom je ukrašavao oronule zidove grada. Sa sobom je uvijek nosio mali smeđi blok iz kojeg su vječno ispadali iscrtani papiri. Tada bi mu bilo neugodno, nije volio pokazivati svoje radove. Pokušao je upisati Likovnu akademiju. Nije uspio. Našao neki usputni posao jer više nije imao ni novaca, a ni kapacitet pluća za praćenje Nenada u pušenju. Iduće godine pokušao je opet. Za razliku od Nenada bio je uporan i nije dopustio da zbog trulog stanja svijesti naše generacije skrene s puta. Sada u Zagrebu studira na Likovnoj akademiji.

Sjedimo svi na plaži u krugu i pijemo. Nekoć smo pripadali istom malom svijetu. Sada je svatko u svom. I većina nije zadovoljna s njim. Sate i sate proveli smo na ovoj istoj plaži razmišljajući o budućnosti. Kovali razne planove. Nestrpljivo smo željeli započeti napokon živjeti. Tada nismo znali što znači živjeti. Danas većina ne želi pričati o onome što nas čeka. Prepričavamo događaje iz srednje. Sve smiješne scene koje su se dogodile na istom mjestu prije nekoliko godina. Bavimo se prošlošću. I svi želimo ponovno proživjeti neke sate. No, koliko god uživljeno prepričavali neke događaje, sjedeći na hladnoj stijeni uz more i dalje sam tu. Prostruji mi snažna bol u dojci. Podsjetnik na sadašnjost. Na sve ono što nisam planirala da će se dogoditi.

Večer je bila lijepa, no nije bilo kao nekada. Vrijeme se ne može vratiti, događaji ponoviti. Više nismo naivni 16-godišnjaci. Neki uspješno rade i studiraju, ne žive više sa starcima, neki se još traže u brojnim poslovima, drugi pak stoje na istom mjestu omamljeni dimom u maloj sobici na čijim zidovima i dalje vise najdraži bendovi i pokoji papirić iscrtan u jeku inspiracije. A neki sanjaju bijele kute umrljane krvlju.

...

Po cijele dane pada kiša. Kapi prodorno lupaju o prozor, jedini podsjetnik da vani postoji neki svijet. Ja sam u svom – nad knjigom, ispred televizora, u krevetu. Najubojitija kombinacija je ona trostruka – s knjigom u krevetu ispred televizora. Tada sam najsretnija. Svaki dan je isti. Budim se negdje oko jedan popodne, uspijem se umiti i oprati zube dok mama ne dođe s posla. Da mogu slagati da se nisam baš digla prije deset minuta. Da se, eto, već koji sat budna prešetavam kućom. Ili još bolje da već satima učim. A ni jedno ni drugo nije istina.

Popijemo kavu, a ja obavezno usputno naglasim kako mi je ova već druga danas te praznog pogleda listam novine. Prije sam znala čitala doslovno svaku stranicu, prsti bi mi bili crni od pustog listanja. Čitala sam i čak i one male posve nebitne vijesti, maštajući kako će jednom tu izaći i neka crtica napisana mojim rukama. Zato i pridajem pozornost svakom retku jer ipak je to pisao neki novinar.

Trenutno me ništa ne zanima. Proučim slike. Jedino pročitam crnu kroniku. Uživam u obiteljskim tragedijama, pljačkama, umorstvima, pedofiliji i svim ostalim dražesnim životnim stvarima koje se događaju u tom kišovitom vanjskom svijetu. Čiji dio ne želim biti.

Ubio bivšu djevojku hicem u glavu. Pijan autom pregazio dječaka. Bakica izgorjela u vlastitom stanu. Pronađen ubojica silovatelj. Susjed bludničio nad djevojčicom. I svi ostali bajkoviti naslovi za dobro jutro. Idealno za otvaranje apetita. U kombinaciji s turskom kavom dobivamo proljev. Ako ništa očistimo se brzo svih sranja. Nažalost, samo probavnih, ne i životnih. Ne mogu reći da uživam čitajući o tuđim tragedijama. Ne mogu ni reći da mi se moja onda čini manjom. Jednostavno mi pašu crni naslovi. Zašto? Zar je to uopće bitno.

Nakon toga mama na brzinu napravi ručak. Povlačimo se svaka u svoju sobu. Ona da malo odspava. Ja legnem u krevet. Buljim u televizor. I zaspem. Probudimo se negdje oko pet, šest predvečer. Čekamo da se tata vrati s posla. Onda s njim popijem kavu. Treću tog dana, obavezno naglasim. On lista novine. Ja buljim u televizor.

Kada svi legnu spavati, mir zavlada kućom. Ubojita tišina koju pokušavam nadglasati zvukom televizora. Mada smo svi u istom stanu, osjećam se usamljeno. Kiša i dalje lupa po mom prozoru. San me uhvati oko četiri sata ujutro. Odavno nisam sanjala ništa lijepo. Ako i sanjam onda je uvijek tu negdje krv, neki hladni ubojiti predmet, prljave kute, dugi hodnici. U snove mi više ne dolaze drage osobe. Tjednima se kroz njih nije prošetao Petar, mama, tata, Lovro, Izabela... Bilo tko meni drag iz tog vanjskog svijeta. Samo ja. U vlastitim noćnim morama. U svojoj vlastitoj crnoj kronici.

...

Shvatite da se niste pomakli s mrtve točke kada ljudi oko vas nešto naprave sa svojim životom. Mene se još pravda s Gigom. Ja imam dobrih i razumnih razloga zašto i dalje cmoljim u svoja četiri zida. Za razliku od ljudi oko mene koji se moraju uhvatiti u koštac sa stvarnim i okrutnim svijetom. Nekako svi vjeruju da sam ja svoje za neko vrijeme napravila. Moja borba na operacijskom stolu teži više nego Izabelina borba za Zorana i Ivine suze zbog konačnog prekida s dečkom. Netko je odredio da je njihova patnja manja od moje? Da njihove brige nisu u rangu sa mojima?

Zdravlje je uvijek na prvom mjestu – poznata je izjava. Slažem se s njom. Ali što se dogodi kada iz statusa bolesnika pređemo iznova u status zdrave osobe? Iz čisto fizičke perspektive. Što se dogodi kada smo psihom zapeli u procijepu? Nismo ni vamo ni tamo. Zdravi jesmo, ali i nismo. Osjećam se bolesnije sada nego kada je Gigo harao mojom dojkom.

“Kako si mi draga?”, pita Izabela brižljivo po ne znam koji put preko telefona.

Znam da joj je teško što nije uz mene. Što me ne može vidjeti. Što me ne može doživjeti kako treba. Ona je uvijek tu za ljude koje voli. I uvijek će se dati potpuno.

“Kad se napokon vraćaš? Dugo si mi dole, predugo.”

“Znam draga. Ali nekako još nisam spremna na to sve. Mislim na Zagreb. I sve što dolazi s njim”, trudim se najbolje što mogu da joj barem donekle objasnim svoje stanje.

Stanje. Zapala sam u stanje.

“Kako je gore? Što ima novog?”

“Svašta i ništa. Prije bih rekla da ima novoga u starom”, čujem joj duboki uzdah preko slušalice.

Kada je tako dubok u pravilu znam na što se odnosi. Točnije na koga. I ona je zapala u stanje. Stanje Zoran. Koje traje ipak nešto duže od moga.

“Čuli smo se. Hoće da se nađemo na kavi. Rekao je da mi ima nešto za reći. Nešto o čemu je razmišljao. Što misliš na što se to odnosi?”

Na njegovo ljubakanje s onom curom u klubu? Mislim da je to previše surov odgovor.

“Ne znam Izabela. Što on još može reći, a da nije do sada?”

“To se i ja pitam. Da se nađem s njim? Koliko to može škoditi?”

Kada nije posve sigurna u svoju odluku, kada zna da nešto ne smije napraviti, a to zapravo želi, Izabela traži savjet i podršku. Kada je posve uvjerenjena u svoju odluku, nema toga što joj možeš reći kako bi promijenila

svoje mišljenje. Ali kada je nesigurna, traži tuđe odobrenje jer svoje ne može nikako dobiti.

Može škoditi i previše. Kada izvrtim cijeli film njihove ljubavne saponice, sjetim se da poziv na razgovor nikad nije dobro završio. Povremeno se činilo da ide na bolje. Da to sve ima smisla. Da se to ustajalo stanje mijenja. No, njemu nikad nije trebalo dugo dok ne vrati odnos ponovno na staro. Izabeli je uvijek nakon toga trebalo i previše da se vrati u svoju rutinu. Onu bez njega.

“Ne znam što bih ti rekla na to. Vi imate toliko neizrečenih stvari. Toliko razgovora koje niste do sada vodili. A znaš i sama zašto niste. Jer on nije bio nikad spreman na njih. Misliš da je sada drukčija situacija?”

“Ne znam. Više ništa ne znam. U jednu ruku ga želim vidjeti. Želim mu reći sve ono što me muči. Da sam ga vidjela s onom curom one večeri. A onda opet me strah da me ponovno ne uvuče u svoj začarani krug. Da opet ne padnem na sve te fraze. Baš sranje, Mihaela!”, ogorčeno priznaje.

“Iskreno mislim da nećeš biti sposobna krenuti dalje ako neke stvari ne riješiš. Uvijek se vraćaš na istu priču”, iskreno odgovaram.

Znam da to boli. Boli jer je svjesna koliko je slaba na njega. Svjesna koliko uz njega gubi kontrolu i kada se najviše trudi. Njihov odnos traje pune četiri godine. Od toga su dvije godine bile veza koja je neslavno završila. Ostale dvije godine je odnos varirao. Period kada se ne čuju. Period kada ga donekle zaboravlja. Period kada pokušava krenuti dalje. Period kada mijenja postojeće stanje. Nije Izabela cijelo vrijeme čekala njega. Trudila se dati prostora i drugim muškarcima u svom životu. Bilo ih je. No, niti jedan nije imao tu moć poput Zorana.

Josip je bio dobrodošla promjena nakon drugog prekida. Otvoren, brbljav, uvijek spreman za dobro zezanje. Pružao joj je ono što joj je nedostajalo uz Zorana. Riječima joj je govorio koliko je želi. Koliko je zgodna. Koliko je posebna. I koliko želi da bude njegova. Želja za zaboravljanjem stare ljubavi bila je jedan od povoda da se spetlja s Josipom. I spetljala se. Vjerovala je da bi se nešto tu moglo i stvoriti. Sve dok nije doznala da Josip zapravo ima službenu curu. Koja mu ništa nije značila jer se Izabeli upucavao u društvu te iste cure. Obasipao je riječima koje je uvijek htjela čuti. Samo što je to činio u krivo vrijeme i pogotovo na krivom mjestu. Preko puta svoje cure. Izabela vjeruje u karmu. Vjeruje da ti se vraća sve ono loše što si nekome učinio. Ona nije mogla biti druga. Ona nikad ne može biti nečija ljubavnica. Netko tko se uzima po potrebi. Raskrstila je to stanje.

Povremeno bi uletio neki posve nebitan tip. Negativna iskustva naučila su je da bude oprezna. Da ne popušta tako lako.

Između svakog frajera javljao se Zoran. Kao da na podsvjesnoj razini zna kada se Izabela počinje udaljavati. Kao da njuši da netko novi

zapišava njegov teritorij koji mu već odavno ne pripada. Nekako je uvijek indirektno bespravno polagao prava na taj teritorij.

Kave, poruke, seks, izlasci. Tišina. Poruke, seks, kave, izlasci. Tišina. Izlasci, kave, poruke, seks. Tišina. Stanje je postalo močvarno nesnošljivo, gutalo je Izabelu sve dublje.

“Znam da se vraćam. Ali nekako se on uvijek vraća. Ne da mi mira. Naravno, da me zanima što mi ima za reći. Ne mogu to poricati. Ali strah me da opet ne pokleknem. Da opet sve ne krene iz početka. Ne znam je li imam još za to snage u sebi. Iscrpljena sam i previše”, tužno zaključuje.

“Možda bi ovaj put trebala to sve završiti. Poslušati što ti ima za reći i ajd bok. Ako ne zadovoljava ono što ti želiš čuti, reci mu da ste gotovi. Da izbriše tvoj broj. Da ti se više ne javlja. Ni preko mobitela, ni preko Facebooka, ništa.”

“U pravu si. Moram to nekako završiti. Predugo traje ovo stanje.”

“Drago mi je da si svjesna da si zapala u neko stanje.”

“A što je s tvojim stanjem?”

“Mojim?”

“Mihaela, znam te predobro. Nisu u pitanju starci. Nije u pitanju više zdravlje. Ti se ne mičeš i ne dolaziš u Zagreb jer si i ti zapala u tamo neko stanje. Samo se pitam u koje?”

“Iskreno, to se pitam i ja”, tužno odgovaram.

“Snažna si ti. Shvatit ćeš to sama. I vjerujem ubrzo. Znaš i sama da se nikad ne predaješ. Što je jedan Gigo za tebe? Ha?”, pokušava me razveseliti.

“To još nisam shvatila. Trudim se.”

“Znam da se trudiš. Trudimo se svi mi. Ali nekad su naša stanja jača od nas samih”, mudro zaključuje.

“To si dobro rekla. Smijemo li to dopustiti?”

“Ne bi smjele. Štošta toga ne bi smjele dopuštati. Ja ću se potruditi iz svog izaći. Potrudi se i ti mila. Za sebe.”

“Trudim se. Stvarno se trudim.”

Trudim li se uistinu? Izabela ispred sebe ima konkretan problem. Ima osobu s kojom se mora suočiti. Prihvatiti je ili odstraniti iz svog života. Poput ljubavnog korova. A ja? Moj problem sam zapravo ja. Svoje ja ne možemo tek tako iščupati. To činimo s tumorima. A što radimo sa psihom?

...

Zatrovana sam. Mojim žilama kola ljubomora. Pomiješana s veoma niskom dozom samopouzdanja. Minimum minimuma. Ogedala izbjegavam, sise više ne diram. Ja stojim na mjestu. Drugi nastavljaju dalje bez puno razmišljanja. Lovro već prekida s novom curom. Neki daju ispite. Drugi izlaze vani. U klubove pune jebozovnih uskličnika.

A ja? Kod mene je ravna nula. Želim puno toga, želim se pokrenuti. Izaći iz ovog nedefiniranog stanja. Želim živjeti. Makar se morala suočiti s uskličnicima. Ali ne mogu. Začahurena sam i zapravo mi je dobro. To mi odgovara. Sve do trenutka kada ne dobijem nove informacije iz tog vanjskog svijeta.

Petar je išao vani s društvom ovaj vikend. Velika stvar, možeš si misliti. Uvijek sam ga poticala da izlazi s dečkima. Ne želim biti jedna od onih cura koje brane nešto. Ja sam moderna liberalna cura koja je sigurna u ono što ima i u ono što je. Problem je što više ne znam koliko ja sama sebi vrijedim. Ako sam bezvrijedna, to će osjetiti i drugi oko mene. To će osjetiti Petar. U razgovorima se trudim zvučati lepršavo, vrckasto, neopterećeno. Ne želim pokazati koliko mi život izgleda kao noćna mora. Što je najgore, sama si je kreiram svaki dan iznova. Osjećam se obilježeno. Unakaženo. Potpuno bezvrijedno. I ono malo ženstvenosti odlepršalo je s mojom voljom za životom.

Cijelu noć ne spavam. Razmišljam gdje je, što radi, tko je oko njega. Javlja mi se sumnja. Sumnja da uskličnici imaju više samopouzdanja jer više vrijede. Lepršavi, vrckasti i neopterećeni plešu u klubu. Ja čitam viceve na internetu koji mi nisu nimalo smiješni. Zapravo mrzim viceve. Gledam na sat. Rekao je da će se javiti. Nije. Naravno, uskličnici su ipak uskličnici. Ja sam tek neutralna točka. Izjavna rečenica.

Dan poslije gledam slike s famoznog izlaska na internetu. Svi su nasmijani. Svi su zaigrani. Svi su u mladenačkom pokretu. Na slikama ima puno uskličnika. Kaže on prijateljice njegovog najboljeg prijatelja. Zašto uvijek prijateljice od prijatelja moraju izgledati tako dobro? Zašto nitko nema ružne frendice? Ispada da ružni ljudi nemaju prijatelja. Ili se družu samo s ružnim ljudima?

Jedna cura je na više slika s Petrom. Zapada mi u oči slika njih dvoje. Ona naslonjena na njegovo rame. Oboje gledaju u objektiv. Mladenački jebozovni. Komentare ispod slike ni ne želim čitati. Ne želim ni znati da netko komentira mog dečka s nekom drugom curom. Koja zna koliko vrijedi. Vrijedi mnogo.

Tonem sve dublje. Želim u taj vanjski svijet, ali svaki put kada pomislim na tu mogućnost, nešto izvana mi dokaže da nisam spremna. A tko zna kad ću biti? Tko zna koliko uskličnika može do tada proći kroz njegov život? Možda neki bude i na kraju njegove rečenice. Točka je ipak

dosadna. Može se tolerirati neko vrijeme, ali pasivnost ubija u pojam. Problem je u meni. Svjesna sam toga koliko i vlastitog usranog psihičkog stanja.

On radi iste stvari kao i prije. Ja više ne. Ja ni ne znam jesam li još uvijek ona stara Mihaela. Lakše je sumnjati u drugog. Najteže je sumnjati u sebe.

...

“Probudi se Mihaela, treba te markantni muški glas na telefon?”, upada mi mama ujutro u sobu.

Krmeljavih očiju pokušavam izoštriti njenu sliku na vratima.

“Koliko je sati uopće?”, mrmlijam si u bradu.

“Oko devet je. Požuri se, ne želiš da te čeka.”

“Reci mu da ću ga nazvati poslije kada dođem sebi. Zna on kakva sam ujutro.

“Rekao je da je hitno i da te obavezno probudim. Diži se.”

Mrzovoljno sam se izvukla iz toplog kreveta. Ostala sam do kasno budna. Ni ne znam kad sam zaspala. Što li Lovro treba ovako rano ujutro? Zna da ne funkcioniram prije podne i prije prve kave. Nikad me ne zove u ove sate

“Nadam se da imaš dobar razlog za ovako naglo buđenje?”, brundam u slušalicu. “Iza mene je burna i neprospavana noć.”

“Imam dobar razlog. Za koliko se možeš spremiti da odemo na kavu? Ne bi o ovome priko telefona”, ozbiljno izgovara.

“Čudno mi zvučiš. Nešto se dogodilo?”

“I je i nije. Pričan ti. Za koliko te mogu skupit?”, uporan je.

“Ajd gotova sam za petnaest minuta. Ali samo jer si ti u pitanju.”

“Znan, znan. Dođen ispid tvoje kuće pa odemo negdi popiti kavu u miru.”

Uistinu mi je zvučao neobično. Nikad o bitnim stvarima i događajima iz svog života ne priča preko telefona. Neće čak ni natuknuti o čemu je riječ. On je osoba koja voli razgovore u četiri oka. Često mislim da zapravo voli samo stvarati dodatnu napetost uoči razgovor. Ali to uvijek radi onako lagano, neprimjetno, da ne budeš svjestan da te zapravo zagrijava.

Vadim prve stvari koje mi se nalaze u ormaru. Smiješno, prvo što sam izvukla je majica na zvjezdice. Petar više nije uz mene da mi pomogne navući je preko glave. Jesam li spremna probati sama?

U par sekundi navlačenja zvijezda se rodila. Čak imam i grudnjak, tako da se štogod nadzire od mog poprsja. Ne puno, ali bolje išta nego ništa.

Vremena nemam za šminkanje, nabijam tek sunčane naočale koje će prekriti moje tamne podočnjake. Dokaze mojih razularenih noći ispred televizije.

“Skučaj šta te budin ovako rano, ali nisan zna koga da nazoven. Znan da ćeš ti to shvatiti”, pravda se pri mom ulaženju u autu.

“Gle, ne moraš mi se pravdati. Platiš mi kavu da se razbudim i to je sve. Ali iskreno malo me plašiš. Nešto se loše dogodilo?”

“Pričan ti kad sidnemo. Ma nije ništa loše, ne moraš se brinut. Nije nitko poginija ili tako nešto”, smješka se namješteno.

Živcira me njegovo konstantno življenje prema pravilima. Ovo je najbolji primjer za to. Potrebno je pričekati da kava dođe na stol, da se promiješa šećer i zapali cigareta, da bi započela priča. Nije važno što poput kretena iščekuješ što ima za reći u autu i tijekom narudžbe. Pa onda pričaš o vremenu, a zapravo nikoga nije briga za vrijeme, ponajmanje njega. Ali on se uvijek drži svojih pravila. Pravila kada ići na kavu. Pravila kada se nalaziti s curama. Pravila koliko često se tjedno viđati s curama. Pravilo kada i kako prekinuti. Pravila, samo pusta pravila.

Kada bi malo popustio, olakšao bi život ne samo sebi nego i drugima oko sebe. Ali u jednu ruku ti njegovi jedinstveni tikovi i način razmišljanja su razlog zašto ga tako volim. Zašto mi je toliko bitan prijatelj. On razvedri svaki šugavi dan. Jednostavno mu uspijeva. Lovro je naprosto lik. Moj najdraži lik.

I tako se vozimo do prikladnog kafića. Da, mora biti i prikladan kafić. Negdje na suncu. Ali ne pretjerano izložen. Po mogućnosti ne u centru. Negdje gdje se može u blizini parkirati. Vozimo se i pričamo o vremenu. A vidim mu po ponašanju da jutros nije sav svoj. Pokorno se držim pravila. To prijatelji rade. Prilagođavaju se.

Kada smo napokon dobili priželjkivanu kavu u prikladnog kafiću na prikladnom mjestu, Lovro je počeo pričati.

“Srea san sinoć Ninu nakon dugo vrimena”, rekao je ozbiljno.

“Gdje?”, pitam više usputno.

Nije mi čudno što ju je vidio. Split je mali grad. A toliko je vremena prošlo od njihove veze. Koliko taj susret može uopće značiti?

“Bez veze kad san iša nešto u grad. Stali smo i malo porazgovarali.”

“I što ima kod nje novog?”

“Udaje se”, hladno izgovara dok čika cigaretu na sve strane. Povlači sunčane naočale dublje na oči.

“Udaje se? Ona? Kad? Za koga”, šokirana sam.

“Za onog bivšeg”, tiho govori.

“Za onog s kojim te prevarila?”, istog trena sam se razbudila. I to bez kave.

“Upravo za njega. I to za misec dana. Sva je ozarena i sretna nekako.”

“Šta si joj ti na to rekao?”

“A šta ću joj reći. Čestita joj i to je to”, pali nervozno novu cigaretu.

“A da, i ja postavljam glupa pitanja. To je zato jer ne znam kako bi ja reagirala. Jebote, Nina se udaje. Koja vijest.”

“Zbog toga nisan oka sklopija cilu noć. Nije mi toliko zasmetalo kada mi je rekla. Al’ onda sam doša doma i nikako mi nije izlazilo iz glave. Muku san mučija cilu noć.”

“Što te toliko mučilo? Pa nije da osjećaš nešto prema njoj, bili ste vi zajedno prije mnogo godina. Još u srednjoj školi. Mislim šok je, ali sada da cijelu noć ne spavaš”, pokušavam zvučati razumno.

“Ne osjećan prema njoj ništa. Daleko od toga. Al’ san razmišljajući shvatija neke stvari. Znaš ti da ja od Nine nisan ima normalnu vezu? A kamoli da pričan dužu i ozbiljniju?” upitno me gleda.

“Svingerka je bila duža veza”, nevino se smiješim.

“Uozbilji se. To šta je trajalo pola godine ne znači da je bila ozbiljna. Pa znaš kako je završila.”

“Dobro znam.”

Njegove ljubavne dogodovštine su me uvijek uveseljavale. Bile su smiješne, to se mora priznati. No, bez obzira na to svaki put mi je bilo žao što je iznova prekinuo. Ili što mu se neka cura nije svidjela jer nije taj dan dobro obrijala pazuh, ima madež na krivom dijelu tijela ili zalazi po njemu na kriva mjesta u gradu. Želim da bude sretan. On to zaslužuje. Zato što znam da će djevojka, koja bude s njim u ozbiljnoj vezi, biti prava sretnica. Lovro će je paziti i maziti. To nije uopće upitno. On zna kako se ponašati s curom. Ali s onom koja njemu odgovara. Koja zadovoljava kriterije. Koji su ponekad previše visoki. Problem je što niti jedna cura ne dobiva tu priliku. Priliku upoznati Lovru kakvog ja znam.

“Shvatija san da san sjeban. Da me Nina sjebala. I to dobro. Virova san da to nije istina. Da je to bilo tako daleko u prošlosti. Al’ eto, sjebala me. Zbog nje nisan sposoban ostvariti normalnu vezu. Jer sjeben stvari na samom početku. Ne pružam priliku.”

Promatram ga dok uzrujano puši i pije kavu. Sa svakom novom rečenicom njegova gestikulacija se smiruje. Opuštenije sjedi. Mirnije puši cigaru.

“A vidi nje, brale. Ona se udaje. Ona nije sjebana”, zaključuje.

“Drago mi je da si to shvatio. Iskreno, ja to znam već godinama. Ali moje riječi ti ništa ne bi značile, niti bi išta promijenile. Trebao si sam shvatiti te stvari.”

“I mislija san si da ti to znaš. Ipak si žensko. Analiziraš i sva ta sranja. Mada povremeno ne djeluješ ka tipično žensko”, smije se. “Teško je to prominit. Svjestan san toga. Al’ probat ću nekom dat priliku. Mislim da je vrime da se otarasim Nine. Jadno je da kada me svaki put netko pita jel’ imam curu, ja samo kažem ‘Ma još se zajebavam’. Ne želin se zajebavati. Želin pronaći curu. Pravu.”

“Ne postoji ona lažna.”

Nasmijali smo se.

Nakon dugo vremena u njegovim očima vidim odlučnost. Hrabrost. Trebale su mu godine da shvati koliko ga je prva ljubav sjebala. Koliko ga je emocionalno dotukla. I koliko su sve djevojke poslije nje patile zbog toga. Jer niti jedna nije bila ravna njoj. Vidim hrabrost. Želju da se suoči s vlastitim manama. I strahovima. Jer jedino tako će ih pobijediti.

Dok sjedim s njim za kavom i slušam o planovima za pronalazak nove cure, pitam se gdje je moja hrabrost? Moja odlučnost da se suočim s vlastitim strahovima? Da se borim? Mene nitko nije sjebao. Nitko me nije prevario. Ostavio. Rekao sretnog osmijeha da se udaje za osobu s kojom me je prevarila.

Ja sam samu sebe sjebala. Samu sebe emocionalno dotukla.

...

U „najlipši grad na svitu“ došla je Marina i pozvala me van. Nekadašnja srednjoškolska kolegica. Nekadašnja cimerica. Nekadašnja prijateljica. Do trenutka kada smo uspjele šest godina povjerenja uništiti nezrelim ponosom i svakodnevnim posve nebitnim sitnicama. Zajednički život bio je sve samo ne uspješna epizoda našeg prijateljstva. Zapravo ga je uništio. Godinu dana nakon njenog iseljenja nismo se čule. Ni vidjele. Ni znale što ona druga radi. Tužno. Jadno. Potpuno nezrelo. Nakon što su neke stvari počele blijedjeti, uslijedile su poruke na mobitelu. Rijetka viđanja koja su ipak bolja nego totalno zatišje. Ona se u međuvremenu intenzivno počela družiti s Darijom iz našeg bivšeg razreda s kojom tijekom srednje škole nije bila ni u kakvim odnosima. Tada dva nepomirljiva društva. Razgraničena tinejdžerskim pravilima.

Da neke stvari u životu jednostavno nisu bitne, shvatiš tek kasnije, kada počneš živjeti. Tko je kad bacio smeće. Tko je kad platio račune. Tko je zadnji usisao kuću. Tko je zadnji oprao suđe. Sitnice. Sitnice koje nas ne čine čovjekom. Barem ja ne znam za osobu koja je u vrećici punoj smrdljivih ostataka nekadašnjeg ručka otkrila smisao svog života. Ili za nekog tko je usisavajući spoznao novu stranu vlastitog ja. A u to ne ubrajam manevriranje usisivačem u kutu prostorije. Možda postoji osoba koja je pronašla utjehu u plaćanju računa. Ja do sada nisam u tome uspjela.

Sve to ti pruža prijatelj. A ne svakodnevne sitnice. Ja sam zbog smrdljivih neplaćenih računa izgubila prijatelja. I to ne zato što Marina nije prala suđe, plaćala račune, bacala smeće. Nego zato što nije svijet onakav kakav ga ja vidim. A za to mi je trebao Gigo. Da preokrene malo moj način gledanja na život. Na onaj usrani zreliji.

Nakon što čovjek prizna svoje pogreške iskreno, bez traženja ičega zauzvrat ponovno se nazire ono nekadašnje prijateljstvo. Još je daleko, ali je barem opipljivo.

Zbog nje sam bila spremna izaći na kišu, u taj vanjski svijet. I društvo koje nikad nije bilo moje. Među ljude s kojima sam četiri godine dijelila istu prostoriju, a nikad isti život.

Moram priznati da sam čak malo i uzbuđena. Uživiljeno tražim što odjenuti za izlazak. Puštam svoju najdražu glazbu da me uvede u raspoloženje. Dobro se napiti i naplesati cilj je današnje večeri. Koga briga za unakaženu sisu. Koga briga za malo samopouzdanja. Večeras ništa nije bitno. Osim žicanja love kod staraca. To nisam radila od srednje škole. Tada sam uvijek tražila koju kunu više. Danas mi taj iznos ne bi bio dovoljan. Moji su velikodušni. To je zbog operacije. Trebala sam tražiti više.

”Nek' se mala zabavi. Ionako je po cijele dane doma pa ne troši”, govori tata.

”Molim te Mihaela, pazi se. Nemoj previše u gužvu, da te ne bi netko udario. Nemoj previše piti. Još se oporavljaš, još si slaba”, zabrinuto savjetuje mama.

”Mama prošlo je već koji tjedan otkako sam izvadila konce. Sve je već zaraslo.”

”A znaš gdje ideš?”, zeza tata dok me vozi autom do Darijine kuće.

”Gdje noć odvede”, smijem se.

Smijem se.

Plan je bio zagrijati se kod Darije u stanu. Starci su joj otišli na poslovni put. Opskrbljena alkoholom ulazim u nepoznati stan. Dočekuje me Marina, nasmijana u zelenoj uskoj haljini. Duboki dekolte. I ona je sretna vlasnica lijepih sisa. Kao i Darija koja izvire iz neke sobe. Srdačno me grli. Počinje me ljubiti. Čudan osjećaj. S njom nikad nisam bila bliska. Zapravo se nismo međusobno doživljavale. Eventualno ako je tko imao neki novi trač. Kada prođu određene godine, razlike koje su te dijelile u srednjoj školi nisu bitne. Nema ih. Sada smo svi odrasli ljudi. Koje možemo ili ne moramo prihvatiti onakve kakvi jesu. Ako uspijemo u tome imamo nove prijatelje. Ako ne, više ih nećemo vidati. Niti tračati. Oni su tek nebitne karike.

Vode me u dnevnu sobu koja je ispunjena dimom. Na velikom crnom kožnom kauču sjedi mnogo ljudi. Većina njih već ispija piće iz svojih plastičnih čaša. Netko puši cigarete. Netko puši travu. Mirisi se miješaju. U polumraku prepoznajem par ljudi iz srednje škole. Darijinu ekipu. Takozvane face koje su bile na vrhu srednjoškolskog lanca. Svi ostali su bili ispod njih. Nisu bili dovoljno kul.

Tu je Pejo. Bio je najviši dečko u razredu. Bio je ujedno iz najbogatije obitelji. Do škole je dolazio na skuteru kojeg je uskoro uspio razbiti. Tata ga je ubrzo nakon tog incidenta popravio. Svaki komad odjeće imao je na sebi markicu. Na geografskoj karti nikad nije pronašao zadani grad. Ali profesori su ga voljeli. Mislim da je razlog njegova biserna naušnica u uhu. Nekako hipnotizira.

Pored njega sjedi Eva. Bila je jedna od brojnih kokica u razredu. Ona koju je pola grada znalo. Pričala je o dečkima, seksu i prekidima već u prvom srednje. Koristila je neke izraze za koje ja do tada nisam ni čula, a kamoli da sam znala što opisuju. Tijekom malog odmora popela bi se na stol i pušila uz prozor. Valjda kako bi svi vidjeli da se ona bavi odraslim stvarima.

Za računalom glazbu bira Jurica. Bio je najmanji u razredu. Roditelji su ga vodili kod liječnika kako bi ustanovili je li s njim nešto ne štima.

Mislim da je njegov jedini problem bio što je padao na školske fufice, ta uzvišena bića koja su većinom bila van njegovog dosega.

Hana pali novu cigaretu. Šminkerski utegnuta sjedi pored Eve. Dosadu na satu kratila si je čupajući obrve. Budno je pazila na svoje savršene nokte na koje je mjesečno trošila koliko ja na svoju cjelokupnu odjeću. Mijenjala je pinove mobitela kako bi mijenjala dečke. Novo ime, novi kod. Često bi panično zvala teleoperatera jer bi zaključala mobitel.

Nemirno lupkajući nogom o pod pored Hane sjedi Dado, samoproглаšeni luđak našeg bivšeg razreda. On se nije uklapao ni u kakve klišeje. Grčevito se trudio da bude svoj. Mada je pola njegove tadašnje ličnosti bila tek loša kopija. Okruživao se takozvanim facama. U njihovom društvu djelovao je unikatno. Više svoj.

Prošlo je par godina od zajedničke mature. Svi su ostali u Splitu, ali su barem imali brojne planove. Većina toga se nije ostvarila. To je nekako ponovno povezalo nekadašnje društvo. Prvenstveno na seksualnom planu. Eva je bila s Juricom, Hana s Dadom, a on pak s Evom. Tu se negdje ubacio i Pejo. S kim, nisam više uspjela povezati.

Hana i Eva su i dalje na ekonomskom faksu. Otpuhujući dim cigarete hvale se kako su zadnja godina. S tim da su upisali višu školu. Ako me još računica dobro služi, to i nije baš za pohvalu. Možda splitska računica funkcionira nekako drukčije. Dado je upisivao dva faksa. I odustao brzo. Bacio se u mutne poslove, zarađuje kockajući. Hvali se time. Brza lova bez puno rada. Jurica i Darija imaju još koji ispit da završe taj famozni ekonomski fakultet. Kada ne uče, ispijaju kavu na Bačvicama. Jurica više ne jebe ženski dio ekipe. Barem tvrdi. Hana i Eva se na to smiju. Smijem se i ja, reda radi.

“A šta Mihaela ima kod tebe? Kako je u tom Zagrebu? Fali ti Split?”, cerekajući se upita Hana.

“A eto, i ja sam pri kraju. Dobro je u Zagrebu”, pokušavam biti što neutralnija.

“Ma nima grada ka šta je Split. Nikad se ne bi selija”, uvlači Jurica dim trave.

Počinje se smijati.

“A imaš dečka?”, uvaljuje se Eva.

To je glavna značajka života jedne cure. Uvijek se pita ima li štogod na ljubavnom planu, ako ništa barem na seksualnom. Nije bitno rasturaš li fakultet, dobivaš li stipendiju, radiš li. Jedino što te određuje je muškarac. Tako je bilo i u srednjoj školi. Samo što tada nisu postavljali takva pitanja. Jer su muškarci gledaju samo njih. Barem su one tako mislile.

“Da, imam. Iz Zagreba je”, gutljaj po gutljaj alkohola smiruje živce.

“Purger, je li? Haha! A koliko ste skupa?”

“Skoro tri godine.”

“Vidi ti Mihaele! Hana moja, pa ako može Mihaela imati dečka, valjda možemo onda i mi”, smije se uvlačeći dim.

Nadasve dražesno. Punim čašu alkoholom. Možda mi tako društvo postane prihvatljivo. Ili ih možda prestanem doživljavati. Nakon određenog vremena s pristojne glazbe prelazi se na cajke. Pravi fenomen. Prevladavaju jeftine srpske pjesme na koje se posebno pale najveće Hrvatine. Uspješna kombinacija.

Cijelu večer se nisam makla s jedne male stolice iz posve jednostavno razloga - pored nje sjedi Marina. Pasivno promatram neobično društvo i nije mi jasno kako se ona tu uklapa. Nikad se s njima nije družila u srednjoj. Prije par mjeseci se povezala s Darijom, a ovo je, nažalost, njena ekipa. Kada živiš u drugom gradu, nemaš baš puno izbora. Ili možda ideš samo linijom manjeg otpora.

Odjednom se diže Hana i naređuje da je vrijeme za pokret. Držim se Marine. Za razliku od ostatka ekipe, nije namješteno izopačena. Na mojoj je razini. Pri tome ne znam tko je na višoj. Je li njihov način života bolji, boli li od njega manje glava? Jesu li oni zdraviji? Bez obzira što piju, puše i seksaju se uokolo. Možda je to recept za sreću. Ako ništa, pola tih cura ima ljepše sise od mojih.

Ulazimo u mali klub pun ljudi. Od dima se ni ne vidi cijeli prostor. Iz zvučnika trešti takozvana hrvatska zabavna glazba. Svi skaču i plešu u euforiji. Zsigurno nešto dijele skupa s pićem. Cure su u crno-bijelim kombinacijama, dubokih dekoltea i kratkih minica. Previjaju se na podiju kao da im je ovo zadnji ples života. Oko njih dečki u košuljama raznoraznih modela. Za one jednostavnije tek obična bijela s dva otkopčana gumba. Malo odvažniji nose bijele košulje s velikim print natpisom, šljokicama, prugama, kvadratićima... I svi mirišu na jeftine brzohlapeće muške parfeme. Zbog dužeg mirisnog doživljaja stave uvijek malo više.

Do šanka sam se jedva uspjela probiti. Tamo vladaju nabildani muškarci obrijanih glava u kožnim jaknama. Jednom rukom naslonjeni na šank, druga im ležerno visi uz bok. Promatraju rasplesane minjake i dekoltee.

“Oprostite dečki, mogu ja samo nešto naručiti?”, pokušavam si ljubazno probiti put.

“Naravno, za tebe curo sve”, odgovara jedan Kožnjak.

Nasmiješim se, iz pristojnosti. Odmah naručujem.

“Volimo istu pivu”, smiješi se Kožnjak dižući svoje pola ispijeno pivo u zrak.

“Očito”, odgovaram.

Kožnjaku fali jedan zub. Simpatično.

Natrag u krugu ekipe osjećam se izvan prostora i vremena. Hana, Eva i Darija već su se rasplesale. Sudnji dan je blizu. Možda dođe i večeras. Ja bih bila sretna. Mojim mukama bio bi kraj.

Cupkam s jedne noge na drugu. Kao, dobro se zabavljam. Svako malo trgnem se kada mi se netko približi s moje lijeve strane. Povlačim ruku preko sise. Štitim je. Ne činim to namjerno. Dođe mi samo od sebe. Prilazi mi jedan Bjelokošuljaš.

“Ej curo, odaj mi di si uspila pronać tako savršene čizme da ti idu tako savršeno uz noge”, smješka se.

Gledam u njega. Jedan od boljih uleta. Počinjem se smijati. Ne znam bih li to trebala shvatiti kao kompliment. Ili je možda neki još neotkriveni stilist.

“Na sniženju”, odgovaram u smijehu.

Njemu ništa nije jasno. Nije ni meni.

Počinjem se s Marinom glupirati na podiju. Prilazi mi Jurica. Počinje me zašprehavati. Nije baš da mi mjeri savršene čizme, ali tu je negdje. Dečko s kojim sam četiri godine išla u srednju školu nabacuje se sada s nekim jeftinim forama. Zar naše poznanstvo ne znači više? Ili je ipak na razini ispraznog flerta u dimom napunjenom klubu u kojem trešti “zabavna” glazba? Unatoč alkoholu primjećuje da ne padam na njegov ulet. Nešto je promrmljao što nisam uspjela razumjeti. Na odlasku me mrko gleda dok zapinje o bocu piva na podu. Pada. Pri padu me udara u lijevu dojku. Oštra bol me presijeca, uspijeva nadjačati osjetila otupljena alkoholom. Njega hvata Hana. Oboje se grohotno smiju. Počinju se grliti. Ubrzo zatim se strastveno ljube.

Nitko se osim Marine ne obazire na mene. Jer nitko osim Marine ni ne zna što sam prošla prije par tjedna. Nitko ne zna da se ne smijem zato jer me pola lijeve strane boli. Cijela situacija je jednostavno perverzna.

Možda njihovi životi ne idu kako su planirali. Možda stoje na mjestu. Možda zbog toga traže malo ljubavi u smrdljivom klubu s ljepljivim podom. Ni moji planovi nisu išli onako kako sam ih zamišljala.

Glazba postaje sve jača. Hana i Jurica hvataju se sve žešće. Gužva postaje nesnošljiva. A ja sam u svemu tome izgubljena. Danima izgubljena sama sa sobom. Sate provodim s ljudima koji mi apsolutno ništa ne znače u životu. Koji me udare i na to se smiju.

Moje osobe me čekaju u Zagrebu. A ja im lažem. Zašto? Kako bih se mogla pervertirati s ljudima s kojima nemam ništa zajedničko? Nakon svega zaslužujem bolje. Ljudi koji su mi najveća životna potpora zaslužuju više. Sada je na meni da dajem.

...

“Kad već ti nećeš k meni, moram ja doći k tebi”, ozareno upada Izabela u moju sobu.

Osmijeh joj se ne skida s lica. Kosa svezana u dugi konjski rep poskakuje s jedne strane na drugu. Sjeda odlučno na moj krevet i grli me. Prisanja svoje hladne obraze na moje. Moji su vrući od noći. Od toplog pokrivača i udobnog kreveta. Paše mi ta hladnoća. Razbuđuje me.

“Kako si mi falila!”, izgovaram iskreno i sretno.

Nakon dugo vremena to osjećam. Ponekad nam je potreban poticaj. Od drugih. Drago mi je što je došla.

“Pa otkud ti? Baš si me ugodno iznenadila!”

“Uzela sam dva dana slobodno kako bih te mogla vidjeti. Da te malo protresem. Mislim da ti to treba. A i ti meni trebaš”, na licu joj se pojavljuje namješten osmijeh.

Tužan osmijeh. Nešto se dogodio. Nešto što ne sluti na dobro.

“Pa kako si mi, mila? Ne izgledaš tako loše.”

“Odmah sam bolje čim sam tebe ugledala. Nisam ni svjesna koliko mi nedostaješ.”

“Donijela sam ti nešto.”

Iz velike crvene torbe vadi mali poklon lijepo upakiran. Otvaram ga nespretno. Kidam papir. U ruci držim svijeću. S mirisom vanilije.

“Da imaš malo Zagreba pored sebe.”

“Ajme draga puno ti hvala. Baš si me iznenadila. Kava?”, ushićeno predlažem.

“Trebam kava. Znaš ti kako je teško voziti se skoro šest sati u onom šugavom busu? Nisam spavala pola noći kako bih došla što ranije.”

“Znam i predobro koliko je bus šugav. Vozim se godinama s njim. Čekaj samo da se malo sredim pa možemo negdje sjesti vani. Što kažeš na dobru dozu sunca? Znam da ga u Zagrebu trenutno nema previše.”

“Ni ne znaš koliko ga nema.”

Otišle smo u obližnji kafić koji ima ogromnu terasu s pogledom na more. More je mirno. Nakon dugih i intenzivnih kiša vrijeme se napokon smirilo. More lagano šušti. Sunce grije hladne obraze. Ispijamo kavu. Izabela skida svoje sunčane naočale i podiže glavu prema nebu. Upija svaku zraku sunca.

“Kako je ovdje lijepo. Tako je smireno. Tako je sve osvjetljeno. Baš opušta”, izgovara dok zaklopljenih očiju puši cigaru.

“U zadnje vrijeme i nije bilo lijepo. Padala je kiša cijelo vrijeme. A i nisam nešto pretjerano izlazila iz kuće”, izgovaram dok namještam majicu.

Grudnjak mi se pomakao i lagao gnječi moju lijevu sisu. Nije ugodan osjećaj. Trebala sam odabrati neki grudnjak koji nema jastučiće. Neki koji nije push up. Jer trenutno push ne odgovara mojoj sisi. Žao mi je draga, otići ćemo u kupovinu i nabaviti si prikladnu opravu. Onu za rezane cice.

“Nisam ti se javljala ovih dana mila. Žao mi je. No, toliko se stvari dogodilo da ni sama ne znam gdje se nalazim, a kamoli da o tome pričam”, počinje se ispričavati Izabela.

“Znam dobro kako se osjećaš. Dok sam nisi na čisto sa sobom, teško je pričati drugima o tome. A pogotovo donositi zaključke. Vjerujem da se nisu događale najbolje stvari vezane sa Zoranom. Mogu to iščitati iz tvog glasa. Iz tvog osmijeha. Što se dogodilo?”

“I previše toga. Ne znam gdje da počnem”, miješa šećer u kavu.

Ne smeta joj što je kava sa šlagom. Inače ne voli šlag. Danas je konobar pomiješao narudžbu. Nije se bunila, ona koja uvijek dobije točno ono što želi.

“Našla si se s njim, pretpostavljam.”

“I više puta. Mihael moja, nećeš vjerovati što mi se sve dogodilo u tako kratkom vremenu. Da nemam posao koji mi ne ostavlja pretjerano vremena za razmišljati, mislim da bih poludjela. Zato sam i došla. Treba mi promjena okoline. Trebaš mi ti.”

“Ajmo riješiti to stanje, što kažeš na to?”, predlažem.

“Mislim da je vrijeme da se toga uhvatimo.”

Nada nije uvijek kurva. Ponekad nam pokaže da je vrijedno vjerovati u nju. Našli su se na njenom teritoriju. Njenom omiljenom kafiću blizu posla. Barem da je mjesto njeno, kada je već ona njegov teritorij. Pojavio se pokunjeno, pognute glave i namještenog osmijeha. Izabela je bila hladna. Čelična dama. Kakva ona zna biti kada je u njegovom društvu. Ne želi pokazati koliko ju je obilježio. To je uspjela savladati. Barem u njegovoj blizini.

Nakon što su prošli općenite teme koje se nametnu same od sebe kada nekoga dugo ne vidiš, Zoran je po ne znam koji put pokrenuo priču o njima. O njihovom stanju. Izabela je nervozno provlačila prste kroz pramenove kose. Kao da u njima traži snagu za dalje. Pušila cigaru za cigarom. Ipak se ne može u potpunosti svladati.

Razmišljao je. O svojim postupcima. O njoj. O njima. Šetajući jedan dan na Jarunu s prijateljem ugledao je mladu ženu kako gura kolica za djecu. Imala je istu dugu crnu kosu. Bila je nasmijana. U kolicima je bila curica odjevena u rozo. Igrala se. Ususret im je dolazio muškarac. Nosio

je u ruci dva sladoleda. Poljubili su se. U tom trenutku je shvatio da jednog dana i on želi nositi sladoled. Nositi sladoled svojoj ženi. Izabeli. Rekao joj je da samo s njom može zamisliti djecu. I da samo s njom i želi djecu. Shvatio je da je cijelo vrijeme bježao od obveza koje to zapravo nisu. Želi da ona bude sretna. I da to bude s njim.

Izabela je prestala miješati kavu. Ruke je spustila u krilo i stisnula grčevito šake. Je li dobro čula? Je li on to priča o obvezama? O vezanju? O emocijama? Ostala je zapanjena. Riječi su u tom trenutku bile suviše. Nakon godina i godina on je govorio ono što je ona htjela od njega čuti. Da se želi vezati. Da je spreman više ne bježati od ljubavi. Da je spreman nositi se sa svim onim što dolazi s njom. Zoran, koji je nije zvao ni na svoj rođendan kako ne bi postala preveliki dio njegovog života, priča o djeci. Od nje ne traži ništa zauzvrat. Ne treba ništa reći. Ništa napraviti. Jedino što od nje traži je da mu ponovno da priliku. Priliku da pokaže da ovaj put to stvarno misli. Da ovaj put pokaže da je muškarac sposoban za osjećaje.

Kako bi pokazao koliko iskreno misli, pozvao ju je na vjenčanje svoj brata. Da ide kao njegova pratnja.

Bio je to veliki korak. Bio je to veliki događaj. Djeca, vjenčanja, iznošenje osjećaja – nepoznati teritorij za Izabelu. Njen svijet više nije bio isti. Nije imala sigurnost za koju da se hvata. Jer u tom trenu prostor i vrijeme nisu postojali. Njen najdraži kafić postao je tek hladan prostor koji ne pruža stabilnost. Zoran je još jednom uspio razoriti njene temelje koje je izgradila kako bi mogla funkcionirati bez njega. Kako bi mogla živjeti u stanju bez Zorana.

Odlučila je pokušati. Bolje nije ni znala. Godinama je čekala nešto s njegove strane. Godinama je čekala da on daje. I ništa ne traži od nje zauzvrat. I to je dobila.

Kupila je novu haljinu. Htjela je tu večer izgledati što bolje može. Osjećati se što bolje može u svojoj koži. Htjela ga je ponovno gledati onako naivno zaljubljeno kao na samom početku. Poput one cure iz kluba. Odlučila je prepustiti se osjećajima.

Na vjenčanju ju je upoznao s cijelom obitelji. Sjedili su zajedno za stolom. Nježno ju je dodirivao. Prolazio joj je rukama kroz njenu savršeno ravnu kosu. Držao za ruku. Činio sve ono što je njoj tada trebalo. Osjećala se poput žene koja uza sebe napokon ima muškarca kojeg priželjkuje.

Nakon vjenčanja otišli su u njen stan. Preplavljeni osjećajima sjedili su u njenoj sobi. Izabela je ponovno bila naivna. Ponovno ga je gledala zaljubljeno. Sve što se dogodilo bilo je zaboravljeno. Bila je spreman krenuti iz početka. On je ugasio svjetlo i upalio njenu mirisnu svijeću. Zavela ih je vanilija.

Kada se ujutro probudila, on više nije bio u krevetu. Sjedio je u dnevnom boravku i pušio. Napravio je kavu. No, na stolu nisu bile dvije šalice. Stajala je samo jedna. Ona za njega. Hladni žmarci su joj prošli tijelom. Ali što govori jedna kava, ona nema moći. Ona nije dokaz ničega.

Nakon zajedničkog doručka Zoran je otišao iz stana. Na rastanku ju je poljubio u vreli obraz i otišao bez da se okrene iza sebe. Izabela je dugo stajala na pragu. Pokušala je objasniti njegovo ponašanje. Objasniti po ne zna koji put.

Prošao je jedan dan. Prošao je drugi. I treći. Tišina je ponovno zavladala. Nakon tjedana dana Izabela je ponovno zapala u mučno stanje Zoran.

Nada je ipak kurva. Bila je potrebna samo jedna slika koja je uništila sve prethodne dane. Nakon što je po stoti put provjeravala je li joj se javio na Facebooku, ugledala je jednu sliku. Njega i jedne cure. No, ne bilo koje cure. One iz kluba. Na njenom profilu stajala je zajednička slika – nje i Zorana. Kako se ljube. Nada je puno gora od kurve.

“Izgubila sam tlo pod nogama. Takva sam tuka. Tako jednostavno sam pala na njegove fraze. On je točno znao što mi treba reći. Zar je moguće da je toliko iskvaren? Da mu toliko malo značim? Je li uistinu sposoban pričati mi o nekoj budućnosti samo kako bi se poseksao sa mnom?”, u kutu očiju joj vidim suze.

Po ne znam koji put klize niz njene obraze.

“Vjerujem da bih i ja pala na te priče. Znaš, nekad jednostavno želimo čuti da je budućnost onakva kakvu zamišljamo. Nisi zbog toga tuka. Svi se mi nadamo”, uzimam joj ruku koja drhti.

Koja je ledena unatoč znoju.

“Znam Mihaela, ali po koji put?”

“Možda je ovo posljednji put. Možda trebaš dotaknuti dno kako bi se napokon pokrenula. Kako bi krenula dalje. Shvatimo u kakvom smo usranom stanju kada gore ne može”, izgovaram iskreno.

Dotaknule smo dno. I jedna i druga. Zapali smo u kaljužu koju smo same stvorile. Nekad je lakše padati. Puno je teže je dići se.

“Nakon toga sam mu se javila. Ja, po prvi put nakon dugo vremena. Sjeli smo na kavu. Na moje pitanje zašto se danima ne javlja, odgovorio je hladno da je počeo raditi. Nitko ne radim osim njega. Uzela sam mobitel na kojem sam uslikala tu sliku s interneta. Bacila sam ga na stol. I pitala ga što to znači. On je hladno pogledao sliku. I rekao da on meni nema ništa za reći. Ništa. Opet je bio onaj stari. Opet je bio Zoran. Samo sam se digla i otišla. To je to.”

“On tebi nema više što za reći. On te ne može izbaviti. Od njega to ni ne možeš tražiti. Sad se sama moraš pokrenuti.”

“Znam i to sam odlučila. Pokrenula sam se u Split. Znam da me trebaš. Znam da ti mene trebaš. Ovdje je predivno. Tako je sunčano”, ponovno podiže glavu prema suncu i dopušta da joj zrake osuše mokre obraze.

“Zajedno ćemo se izbaviti iz stanja, što kažeš na to?”, predlažem dok i ja napokon uživam u suncu.

Nakon dugo vremena provedenog u svom učmalom svijetu.

“Kažem da je to odlična ideja. Započinjemo odmah večeras?”, gleda me nasmiješeno.

Iskren osmijeh. Znam da će biti dobro. Ona je borac. Duboko u sebi počinjem i ja osjećati hrabrost. Sitna je i skoro pa neprimjetna. Ali je tu.

“Započinjemo odmah večeras!”, odlučno izgovaram.

...

Nije bilo teško okupiti dobru ekipu koja je voljna na jednu večer zaboraviti trenutno stanje. Nekad mi se čini da se svi mi nalazimo u nekom rascjepu. A najlakše je popuniti tu rupu s prijateljima oko sebe. I s alkoholom. I u lijepoj haljini. I sa slatkim nakitom. Želim se srediti. Želim se osjećati dobro u svojoj koži. Škoditi svakako ne može. Stojim ispred ogledala i promatram se. Zadovoljna sam s onim što vidim. Barem kada je prekriveno. Barem kada sam odjevena. Tada mogu reći da sam i dalje ona stara. Da nemam novih ožiljaka. Nisu vidljivi. Dobro složena maska.

“Oko devet u parku?”, predlažem Lovri preko telefona.

“Idemo vanka?”, ushićeno pita.

“Došla mi je prijateljica iz Zagreba, pa da je malo izvedemo. Šta kažeš na to?”

“Kažen da je dobra ideja. Barem te ovaj put ne moran danima nagovarati da izađeš iz kuće. Je li dobra prija?”

“Prija je odlična. Onda vrijedi da se nađemo u parku? Malo zagrijavanja, a onda ćemo vidjeti gdje ćemo završiti”, provjeravam plan.

“Dogovoreno, ja sredin vino. Ima mi stari neko domaće. Dobro je, zagarantirano nema glavobolje dan posli.”

“Nadam se da nema. Nekako me u zadnje vrijeme uz svako ispijanje alkohola prati mamurluk jutro poslije.”

“Ovaj put neće. Obećajen.”

Izabela je bila oduševljena što će napokon upoznati moju ekipu iz Splita. Do sada nije imala prilike. Barem nečemu dobrom da služi taj Gigo. Jesam li ja to na pragu da pronalazim nešto pozitivno u cijeloj ovoj stvari? Nadam se da će to utjecati malo na moj optimistični proljev. Vapim za urednom stolicom.

Okupili smo se u gradskom parku gdje smo često boravili tijekom srednje škole. Pili. Zezali se. Brojne uspomene me vežu uz te klupice. Tako se čine dalekima. Kao da se neke stvari nisu nikad dogodile. Nije dobro zaboravljati svoju prošlost.

Lovro se držao obećanja. Sa sobom je donio četiri litre domaćeg vina. Koje je bilo upravo onakvo kako je opisao. Ne trebaš ga ni miješati s kolom. Nije gorko. Taman ono što nam je potrebno.

“Nažalost, ne mogu s vama ostati dugo”, odmah se pravda Marin dok si toči vino u čašu.

“Ma daj, okupili smo se svi. Moramo to proslaviti”, nadovezujem se.

”Znan ja to sve, ali radin sutra. Danas sam radija do sedam. Doša sam samo da te vidin na kratko.”

“E, vidiš zato ja ništa ne radin i mogu ti Mihaela praviti društvo cilu večer”, nasmiješeno se ubacuje Mislav.

Vidim da je odlično raspoložen. Nije u međuvremenu pronašao nikakav posao. Niti se posebno trudi oko toga. Kako sam kaže, odrađuje treće smjene na internetu. U obliku igrice. Gledanja filmova. I traganja za najčudnijim klipovima na koje se može nabasati. Internet mu je postao glavna životna zanimacija. No, čini se da bi se u njegovom životu ubrzo mogla pronaći još jedna zanimacija. Počeo je petljati nešto s dugogodišnjom frendicom. Još je sve u počecima.

“Malo mi je čudno jer se znamo godinama. Jednostavno se dogodilo. Neću ništa o tome pričati dok ne vidim na čemu san. Niti želim da sada cila ekipa zna. Ipak smo prijatelji”, objašnjava.

“Nikakve detaljčice neću doznati?”, pokušavam iz njega izvuci.

“Ne dok ne vidim na čemu san.”

Možda ipak nije sve po starom. Možda je ipak zaključio da ne treba dijeliti apsolutno sve. Da treba malo pričekati. Bedast osmijeh na njegovom licu dokazuje da se zaljubio. Drago mi je zbog njega.

Izabela i Lovro su cijelu večer proveli u priči. Povremeno bi se priključili nama, no većinu vremena su sjedili na rubu klupe odvojeni od nas. Žustro su raspravljali. Mlatarali su rukama na sve strane. Oboje uvijek gestama prate svoje riječi. Na njima se samo iz neverbalnih znakova može pročitati kako su raspoloženi. I o čemu pričaju. Čini mi se da im ide. Da su se pronašli na istoj valnoj dužini. Ne želim im smetati.

“Petar je rano otišao. Ja sam mislio da će duže ostati. Kad ti ideš gore?”, pita me Mislav.

“Ne znam još. Još mi se baš ne da. A on nije ni mogao duže ostati. Niti treba.”

“Pa da, možeš ti to sve sama. Uvijek si bila sposobna”, tapše me po ramenu u znaku podrške.

“Haha, nekako mi je to sve smiješno. Svi govore da ja to sve mogu sama. Da sam sposobna. Da sam hrabra. Odakle vam sve to?”, ironično ga pitam.

“Ti si od svih nas uvijek znala što hoćeš. Upisala si srednju koju si tila mada su starci tili nešto posve drugo od tebe. Čak si se posvađala tad s njima.”

“Da, to mi je bila najpametnija odluka u životu. Da sam ih barem slušala.”

“Vidiš, i sama priznaješ svoje greške. Netko ne bi. A onda si zapucala u Zagreb. I opet upisala po svom.”

“Čini mi se da su te stvari puno lakše od ovih s čim se danas nosimo.”

“A tada su ti se te iste stvari sigurno činile puno težim? Ma daj, sićam se ja tvojih neprospavanih noći pred prijemni ispit. Tada ti to nije bio mačji kašalj.”

“Kada tako kažeš nije”, palim novu cigaru.

Promatram Mislava dok toči novu rundu. Zar je moguće da svi u meni vide nešto što ja zapravo nisam? Zar je moguće da svi misle da sam hrabra, a u suštini sam samo kukavica?

“Gle, ja neman pojma ni šta ću sa sobom. Godinama ne radim ništa konkretno. Iskreno ne znam iman li muda prići toj curi. Ti se nikad nisi pitala imaš li muda.”

“Haha, ne moram se ni pitati, kad ih očigledno nemam”, smijem se punim glasom.

“Znaš šta mislin reć. Ti uvijek imaš muda. Bez obzira.”

“Kad ti tako kažeš. Ajmo onda nazdraviti da ih i ti imaš. Šta kažeš na to?”

Nakon što smo ispili sve što smo imali, uputili smo se u obližnji klub. Uletjeli smo puni energije. Ili bolje rečeno puni alkohola. Unutra se već skupilo podosta ekipe. Dim je ispunio mali prostor do zagušljivosti. No, očigledno to nikome ne smeta. Uputila sam se do šanka.

Za šankom susrećem curu iz moje srednje škole. Odahnula sam. Nisam pogrbljena. Niti sam blijeda. Imam opranu kosu. I osjećam se poput zvijezde. Ovaj put nisam imala potrebu da povlačim svoju malu crnu haljinu. Ovaj put sam se prilagodila. Odjenula sam lepršavu haljinu na volane. Cipele me ne ubijaju. Obukla sam ravne čizme. Ne treba ništa forsirati.

“Mihaela nisan te godinama vidila! Izgledaš odlično. Pa kako si mi?”, pita me Helena.

Cura s kojom tijekom srednje nisam progovorila tri poštene rečenice.

“Odlično. Evo malo s ekipom vani se zezamo.”

“Šta te dovodi u Split? Još si u Zagrebu, ili?”

Što me dovodi u Split? Zanimljivo pitanje. A na to se može dati i zanimljiv odgovor. Za koji ne znam je li prikladan ili nije. Je li sramotan ili nije. Kakav bih odgovor na to trebala dati?

Bacam pogled na svoje društvo. Mislav ispija pivo i sretno skakuće s jedne strane na drugu. Javila mu se prijateljica. Vjerojatno će doći. Rekla je da ga želi vidjeti. A on je odlučio da će joj sve reći. Pa gdje puklo, da puklo. Volio bi odrađivati treće smjene na neki drugi način.

Pored njega stoje Izabela i Lovro. Osjećam da je priča postala prisnija. Ona zavodljivo mota prste kroz raspuštenu kosu. Lovro je nagnut prema njoj. Širok osmijeh odaje da mu se sviđa. Kemija je očigledna. Odlučno stavlja ruku oko njenog struka. Izabela pogledom prati ruku. I samo se smiješi. Veza je uspostavljena.

“Imala sam nekih zdravstvenih problema pa sam to trebala riješiti”, odgovaram odlučno.

“Nadan se da nije nešto strašno u pitanju?”, zabrinuto me gleda.

“Sada više nije. Imala sam tumor na dojci. Operirala sam ga. Sad je sve dobro.”

Promatram je. Izraz na licu joj se mijenja. Prazan pogled. Promatra i ona mene. Očigledno ne zna što bi na to trebala reći.

“Odlično izgledaš. Ne bi se na tebi nikad reklo”, nakon kratkog oklijevanja odgovara.

“Hvala. I ti isto super izgledaš. Eto, vidimo se nekom prilikom. Pozdravi svoje.”

“Svakako. Bilo mi je drago vidjeti te.”

Prilazi mi Izabela.

“Mala jesi dobro?”, pita zabrinuto.

Očito je na mom pogledu iščitala da se nešto dogodilo.

“Odlično sam”, odgovaram sa smiješkom. “Učinila sam nešto što sam trebala već odavno učiniti. A to vrijedi runde, što kažeš? Vidim da i tebi večeras dobro ide.”

Pognula je pogled i zacrvenila se.

“Ide mi i nekako predobro.”

“Nikad nije predobro. Nemoj razmišljati.”

“Neću, obećala sam si. Ti si s tim u redu? Mislim sa mnom i Lovrom.”

“I više nego u redu. Nekako je stiglo vrijeme. Da se svi pomaknemo.”

Izabela je u jednom bila u pravu. Ponekad su nam potrebni prijatelji da nas poguraju. Da nas protresu. I da nas podsjetu na to tko smo i što smo. I za što smo sve sposobni.

...

Nakon dva dana Izabela se morala vratiti svojim obvezama u Zagreb. Koliko je god kratko ostala uspjela me razvedriti. Uspjela me nagovoriti da upijam sunce, izađem van, odlučno stanem iza sebe. Uspjele smo u tome zajedno.

Zadnji dan je provela s Lovrom. Šetali su Splitom, pili kavu, uživali u moru, uživali u međusobnom društvu. Uz njega je Izabela barem na kratko zaboravila na Zorana, a Lovro na Nininu udaju. Zajedno su uspjeli zaboraviti.

Rastanak je svima teško pao. No, nakon dugo vremena nismo razmišljali o budućnosti. A nismo se morili ni pretjerano s prošlosti. Jednostavno za to nije bilo potrebe.

Kada se bus zaokrenuo na kolodvoru, Izabela je s iskrenim smiješkom mahala Lovri i meni. On je odlučio posjetiti je u Zagreb jedan od narednih vikenda. Uzet će slobodne dane i dopustiti joj da ona njemu pokaže svoj grad. Da mu pokaže svoj život. Izabela je odlučila to učiniti bez pretjeranog razmišljanja. Bez dodatnog analiziranja. Bez straha da će ostati povrijeđena. Odlučila je nekome dati pristup svom životu bez suzdržavanja.

Oboje su znali da pri tome nije nimalo bitno hoće li si postati nešto. Po stranu je stavljeno kopanje preduboko i prerano. Došlo je vrijeme prepustiti se životu. I prihvatiti sve ono što nosi sa sobom.

“Imala si pravo da ti je prija odlična”, po prvi put ovih dana mi se Lovro obraća u vezi Izabele.

Šetamo jedno pored drugoga. Sunčane naočale sam ostavila u torbi. Danas mi paše žmirkanje, paše mi ugodna toplina.

“Znam ja procijeniti. Vidim da vam je bilo lijepo. To mi je drago. Potrebni ste si, barem na neko vrijeme.”

“Znaš što je u svemu tome smišno i pomalo ironično?”, znatiželjno me pita. “Izabela ima jednu veliku manu, a meni ona nekako nije trenutno toliko bitna.”

“A to je?”

“Nije u Splitu. Ne bi nikad pokušala nešto s curom koja nije u istom gradu ka ja. To nekako nema smisla. Teško je održavati vezu na daljinu. Al’ sada mi to uopće nije važno.”

Lovro je nakon dugo vremena isključio svoj crveni radar. Skrenuo je pogled s mana koje su mu nekoć bile tako bitne. Zbog kojih je propuštao izvrsne prilike i sam sebe svodio godinama na solo status. Misleći da to u suštini i želi. No, nekad dođe vrijeme kada je važno zauzeti se odlučno za sebe. Pokrenuti se. Promijeniti stanje.

Hoće li njih dvoje potrajati? To uopće nije važno. Ionako je teško planirati budućnost. Ne možemo odrediti tko će nam postati bitan dio života. Nije Izabela planirala Zorana u svom život. On se jednostavno dogodio. Nije ni Lovro planirao Ninu. A ipak je ostavila trajne posljedice. Nisam ni ja planirala Gigu. On se jednostavno uzgojio.

Nekako pomršeni planovi uvijek ostavljaju najdublji trag. Najviše nas obilježe. Na to ne možemo utjecati. Izabela nije mogla birati komu će predati srce niti je mogla znati da će ga vlasnik tog srca zdrobiti više puta. Previše puta. Lovro nije nikad zamišljao savršenu curu u obliku Nine. Ona se takvom nametnula. Kada zbrojimo sve neplanirane osobe i događaje iz svoje prošlosti možemo učiniti samo jedno. Nositi se s tim. Odlučno i hrabro. Možemo samo prošlosti dopustiti da nas podučí sadašnjosti. Da nas nauči kako iskočiti iz procjepa. Kako promijeniti neželjeno stanje.

...

Više ne listam novine proučavajući samo naslove i slike u njima. Inteligencija mi se pomalo vraća. Dobro da i nju nisam u potpunosti izgubila. Već sam se počela brinuti.

Vratila sam se dragom hobiju, čitanju knjiga. Gutam ih. Živim život kroz njih. Glavni lik u knjizi koju ovih dana čitam, za svaki doručak jede meko kuhano jaje i prepečenac. Meko kuhano jaje. Upravo ono koje moj tata obožava. I jede skoro svaki dan. Dok sam bila mala često smo dijeliti tu njegovu naviku. Budio bi me s mirisom prepečenog kruha. Na stolu bi u posebnim crvenim stalcima servirao za svakoga po jedno meko kuhano jaje. Kako je uvijek puno radio, taj doručak bi često bio jedino naše druženje. I upravo zbog toga je bilo posebno. Nisam tati nikad priznala da sam u početku jela to jaje s gađenjem. Nisam mogla shvatiti zbog čega netko jede nešto što nije do kraja skuhan. Niti ga žvačeš, niti ga gutaš. S vremenom sam tu vrstu doručka vezala uz nas dvoje i zavoljela meko kuhano jaje.

Meko kuhano jaje. Dugo godina ga nisam jela. Zaboravila sam čak i kakav okus ima. Trebala bih ponovno doručkovati s tatom.

Cijeli dan sam razmišljala o tome. Od toga koliko se dugo kuha, do toga s kojom žlicom ga jedeš. Bilo mi je neshvatljivo da sam potpuno zaboravila na naviku koju sam godinama prakticirala. Neshvatljivo da sam tako lako zaboravila na sve sate koje sam dijelila s tatom.

“Tata, što kažeš na to da sutra ujutro skupa doručkujemo meko kuhana jaja?”, priupitala sam ga za večerom.

Pogledao me je iznenađeno.

“Jela bi kuhana jaja?”

“Pa znaš da sam to godinama radila s tobom.”

“Znam, ali nismo dugo zajedno doručkovali. Hoćeš sutra da ti napravim?”, smiješak odaje radost koju je prouzrokovalo moje pitanje.

“Može”, uzbuđeno odgovaram.

“Svjesna si da se moraš dignuti rano”, provjerava koliko je moja nakana ozbiljna.

“Znam, pa kao da je teško dignuti se rano.”

“Tjednima se Mihaela nisi probudila prije podne”, ubacuje se mama.

“Eto, sutra se budim rano ujutro i jedem meko kuhano jaje.”

Priznajem, jedva sam se digla iduće jutro. Ali čim je miris dopro u moju sobu probudio je ne samo mene, nego i moja sjećanja. Kao u romanu Marcel Prousta. On je imao svoje kolačiće. Ja svoje jaje. Možda manje romantično, ali jednako efektno.

Kao nekoć, stol je bio savršeno dekoriran. Ponovno su izvučeni crveni plastični stalci koje smo sa sobom donijeli iz Berlina. Tata je sav ozaren vadio jaja. Objašnjavao način na koji se rade.

“Da znaš kad odeš u Zagreb, jaja se kuhaju točno tri minute nakon što voda proključa”, objašnjavao je glavni kuhar. “A kako bi lakše jela, dat ću ti svoju posebnu žličicu. Koju sam prije puno godina kupio u Njemačkoj. Samo za ta jaja. Spremit ću ti i posudice. Da jedeš onako kako treba”, smijao se.

Znala sam da je sretan. Jer sam nakon dugo vremena živnula. Jer sam se nakon dugo vremena rano ustala iz kreveta. Rano ustala da doživim puni dan.

Osjećala sam se na neki čudan način ponosno dok sam iz tatine žlice srkala jaje. Okus me vratio godinama unazad. U vrijeme kada sam još bila djevojčica. Kada sam još bila naivna, ali ne zbog lagodnog života nego zbog mame i tate koji su se uvijek borili za moj “normalan” život. Meni se nakon svega dogodi jedan Gigo i samo se prepustim. Jedan događaj naspram cijelog njihovog životnog truda. Kako sam nepravедna.

Nakon što je tata otišao na posao, ostala sam sama u tihom stanu. Opčinjena događajem. Opčinjena meko kuhanim jajem, malom žlicom i plastičnim stalkom. Jedina osoba za koju sam znala da je će u potpunosti razumjeti moje oduševljenje je bio Petar. A bio je kilometrima daleko od mene. Po prvi put nakon dugo vremena htjela sam se vratiti svom starom životu. Svom životu u Zagrebu. Koji mi je djelovao tako nesigurnim. Zbog čega? Jer su tamo ljudi koji me vole? Jer su tamo ljudi koji mogu shvatiti važnosti današnjeg doručka? Odmah sam birala Petrov broj.

“Ej srećo, dobro jutro!”, poletno sam ga pozdravila.

“Nešto se dogodilo?”, pita zabrinuto.

“Zašto bi se nešto dogodilo?”, čudim se.

“Jer me zoveš ovako rano.”

“Aha, ma ne. Dapače. Jela sam meko kuhano jaje.”

“Je li? Meko kuhano jaje? Zanimljivo. To ti je sigurno stari radio”, smije se.

“Dobro si pogodio. I sve je fino servirao. Jaje je moj madelein kolačić.”

“Vratio te u djetinjstvo? I koliko trenutno imaš godina?”

“Negdje oko osam, krenula sam u drugi razred i počela učiti njemački. Bio je to uspješan period za mene”, prisjećam se.

“Mrzim inače tog Prousta i to njegovo izgubljeno vrijeme. Kad pročitaš knjigu shvatiš da si izgubio svoje. Ali trenutak s kolačićem je tako dobro opisan. Obožavam takve trenutke. Nekako su životni.”

“Da, životni. Vrate te u totalno drugo vrijeme. I tjeraju na razmišljanje.”

“I o čemu ti razmišljaš trenutno?”

“O povratku u Zagreb”, sigurno izgovaram.

“Napokon! Živjelo meko kuhano jaje”, sretno izgovara.

“Da ponesem i tebi jedan stalak za jaje? Ako želiš jesti sa mnom. Dobro, ne baš svako jutro.”

“Obavezno. Možemo napraviti novi ritual. Izjedanje ljigavih jaja.”

...

Nalazim se u hladnoj bijeloj sobi. U središtu prostorije stoji velik drveni stol. S jedne strane stoji kožna stolica. S druge mala drvena. Ulazim nesigurnog koraka u sobu. Poznata mi je. Mada je malo promijenjena, točno znam gdje se nalazim. Odlučno sjedam na drvenu stolicu. Ona škripi pod mojom težinom. Iznenadno se iz mraka pojavljuje crna spodoba. Prepoznamo se. I dalje nosi pičkasto odijelo. Ima hladan i odrješit pogled. U rukama grčevito nosi fasciklu. Čini mi se da je deblja od prošlog puta.

Sjeda na kožnu stolicu. Čuje se šuškanje kože. Tišina vlada prostorijom. Stavlja naočale na nos i pažljivo otvara fascikl. Brojni papiri ispadaju iz njega. Neki su doletjeli i na moju stranu. „Gigo“, „Operacija“, „Ljubomora“, „Kukavica“, „Hrabrost“, „Iskrenost“. Promatram puste listove procjene moje psihe. Podižem pogled i susrećem se s njom. Neko vrijeme se gledamo. U tišini.

Odjednom iza sebe čujem poznate teške korake. Ispunjavanju svojim prodornim zvukovima malu prostoriju. Osjećam učmali miris. Prilazi mi Debela Berta. Stavlja svoju veliku ruku na moje rame i po prvi put mi se obraća.

“Spremna?”, odlučno mi se obraća.

Promatram joj lice. Do sada sam uvijek odvrćala pogled. U strahu da u njoj ne vidim sebe. Da ne zaključim da ipak to ne smrdi ona nego ja. Da ipak nema ona te teške korake nego ih to stvaram ja. Prodorne velike plave oči gledaju u mene. U njima vidim svoj odraz. Snažniji. Odlučniji nego što je to ikad do sada bio. Ogledalo mi više nije potrebno. U njenim očima mogu vidjeti sebe. I napokon vidim sebe.

Promatra me mlada osoba pomalo izmučenog izraza lica. Blijeda koža, mali, ali vidljivi podočnjaci. Ali na licu vidim i boju. Pune usne. Velike plave oči. Dubok i značajan pogled. Sjajna crvena kosa zavezana u visoki konjski rep. Podižem svoju ruku i po prvi put dotičem Debelu Bertu. Ruka joj je ugodno topla. Zajedno odvrćamo pogled i gledamo Psihu.

Ona i dalje sjedi nepomično, no više ne promatra moje papire. Skuplja ih na jednu hrpu. Iz ladice vadi svijeću i pali je malim upaljačem. Miris vanilije ispunjava prostoriju. Učmalost se više ne osjeća. Preplavljuje me ugodan miris i toplina koja mi struji cijelim tijelom. Podižem se uspravnije na stolicu. Stišćem ruku Debele Berte još jače.

Psiha ništa ne govori. Uzima svijeću u ruke i njenim plamenom počinje paliti sve moje papire. Jedan po jedan nestaju u mirisnom plamenu. Pepeo pada na bijeli stol. U prostoriji nema više Psihe. Nema više Debele Berte. Sjedim sama. Sama i ponosna. Na sebe. Na Psihu. i na Debelu Bertu.

...

Zadnja kontrola. Zadnji posjet bolnici punoj bolesnih sisa. Moja je napokon zdrava. Barem se nadam da će doktor reći da sam slobodna, da će Pila otpiliti mene i moju defektnu dojku daleko od sebe.

Prošlo je više od mjesec dana od operacije. Koji su, kad bolje pogledam, bili ispunjeni samo spavanjem i kljucanjem nad dosadnim programom na televiziji. Kljucanjem nad vlastitim jadnim stanjem. Izbjegavanjem stvarnog svijeta. Do mamurluka i bolnog udarca u sisu. Do Izabelinog dolaska. Do Lovrinog isključivanja crvenog rada. Do doručka s meko kuhanim jajem.

Pobjedonosno kročim u splitsku bolnicu. Ne smeta mi ni gužva auta ispred zgrade. Vreva mi godi. Nekako dočarava užurbanost života. Aktivu. Za razliku od pasive koja je vladala mojim životom zadnjih tjedana. Napamet znam put do odjela. Blijedi hodnici bolesti besramno se šire pružajući slike na ljude tupog pogleda. Neki od njih ispijaju kavu iz automata. Krate si vrijeme čekanja. Krate si vrijeme muke. Iako je teško pronaći utjehu u napitku za tri kune. Sve bi bilo jednostavno kada bi dozu optimizma mogli crpiti iz automata. Svijet bi bio puno jednostavniji. Ovako vidiš tek tužne spodobе koje su ispijajući topli bljutavi napitak svjesne kako su bacile u vjetar koju kunu za trenutak utjehe. Koja nikad nije nađena u automatu na odjelu bolnice.

Vrijeme je toplije, sunce isijava najavljujući proljeće. Bolnica je puna smradova koji isparavaju turobnim hodnicima ljudskih sudbina. Starci u kolicima, nemoćni hodati sami. Ljudi u ležaljkaма, doneseni s odjela na dodatni pregled. Koji njima djeluje ionako nepotreban. Sudbina je odabrala tupu bol.

Odjel za grudi je kao i uvijek pun. Svaka sjedalica zauzeta je što novim žrtvama, što starim pacijenticama koje proceduru znaju napamet. Tu pripadam i ja.

Samouvjereno stojim u masi. Masi žena koje prijetjećeg pogleda promatraju bijela vrata ordinacije.

Pored mene stoji mlada cura mojih godina, izgubljeno grizući nokte. Pogled joj je uperen u pod. Uz nju stoji starija žena, najvjerojatnije majka. Imaju iste plave oči, pune neke melankolije. Ili je to strah? Teško je procijeniti. Ne pričaju. Riječi su suviše. Djevojka u ruci nema nalaze. Došla je na odjel po prvi put. Osjeća se kao ugrožena žrtva u čekaonici punoj zvijeri. Povremeno baci pogled na žene oko sebe. Jesu li one u istoj gabuli poput nje? Idu li one na istu operaciju kao ona? Kakva je njihova sudbina? Ima li djevojka njenih godina?

Pogled joj pada na mene. Gledamo se neko vrijeme. Toplo joj se osmijehnem. Želim joj prići. Želim s njom podijeliti svoje iskustvo. No, što bih joj imala za reći? Da nije sve onako kako liječnici pričaju? Da mi je

pozlilo na operaciji? Da se ne mogu još gledati u ogledalo? A kamoli dirati po dojci? Da još uvijek boli? Sumnjam da bi joj to bilo od bilo kakve pomoći. Ili pak, da unatoč svim preprekama, dođeš do zadnje kontrole. Da ipak, unatoč vlastitom sramu i manjku samopoštovanja, zaključiš da je sve to život? Da si i nakon svega ipak još ti u ogledalu? Mada malo drugačiji?

Mislim da bi me pogledala praznog pogleda i zaključila da sam neki manično depresivni pacijent koji je zalutao na krivi odjel. Mogla bih joj u tom trenutku skinuti grudnjak koji skriva istinu. Sumnjam da bi htjela znati što je čeka.

Samo sam se sramežljivo osmjehnula. Na njoj je da sve to prođe sama. Na njoj je da sebe prihvati onakvu kakva će ubrzo biti - promijenjena.

Tata po zadnji put predaje moju uputnicu. Koja je to u nizu? Nadam se da je posljednja.

Sjedam na slobodno mjesto. Smireno čitam današnje novine. Znajući da mene u ordinaciji ne čekaju nikakve zlokobne vijesti. Nikakvi bolesni rezultati nalaza. Nikakve rakonje. Tek pogled na ožiljak i termin godišnje kontrole. Koja će me svaki put iznova podsjetiti na proživljeno. U nadi da je to tek jedno životno iskustvo. Koje se neće ponoviti.

Ne doživljam atmosferu čekaonice. Ne doživljam tuđe osjećaje. Odsječena od bolesne stvarnosti koja pritišće malu prostoriju na dnu bolnice. Dosta je bilo toga. I previše.

U stvarnost me vraća glas koji odzvanja kroz mikrofon. Prozvana sam. S osmijehom ostavljam roditelje koji su smireni. Nakon dugo vremena u njihovim očima ne vidim strah prije ulaska kroz vrata. Tek iščekivanje. Iščekivanje kraja.

U ordinaciji me čeka mlada sestra koju do sada nisam vidjela. Ima kratku crnu kosu i umirujući osmijeh.

“Dobar dan. Trebate skinuti...”

“Da znam. Trebam skinuti majicu. Bez brige znam cijelu proceduru napamet. Ponavlja se svaki put iznova”, smiješim se.

Smiješi se i ona. Više iz pristojnosti.

“Molim vas lezite...”

“Da legnem na stol, nije problem”, smješkam se i dalje.

Samouvjereno skidam majicu. Ožiljak ponosno strši van. Ona ga ne gleda. Ona je profesionalka. Zasigurno ih je vidjela u svim oblicima i veličinama. Moj nije iznimka. Ima nas ionako previše. Ja tu nisam posebna. Ja sam tek jedna u nizu.

Sobu znam napamet. U sredini je hladna ležaljka na kojoj tijekom dana prođe stotine žena. Raznih sudbina. S rakom ili bez njega. Sve defektne. Sve prestrašene.

Potrebno je skinuti se do pasa. Prezentirati svoj sram. S ponosom ako je to moguće. To čine zasigurno samo one žene koje su došle na kontrolu. Koje su ponosne na sve što su prošle. Koje su dobile otpusno pismo.

Po prvi put mi nije hladno.

Sjedam na hladan stol. Odjednom čujem poznati glas iza sebe.

“Što ovdje imamo, Mirela? Joj, pa to je crvenokosa, pa to su divne plave okice koje nikad neću zaboraviti”, upada u prostoriju doktor Pila, nasmijan kao uvijek. “Kada je, ono, bila operacija Mihaela?”, pita pun zanimanja.

“1. veljače je bio datum. Ni ja njega neću nikad zaboraviti. A ni vas. Ostat ćete mi urezani u sjećanje”, smješkam mu se.

Smješkam, jer znam da nema više što raditi na mojoj sisi. Koja je ponovno zdrava. Jedino je ožiljak svjedok svega onog što smo nas dvije prošle. Doktor Pila se smješka također. Nakratko pogledava moj nalaz. Prilazi mojoj dojci i baca pogled na nju. Ona se ponosno šepuri. Zna da je sve gotovo. Zna da je već kupljena karta za svakodnevni život koji nestrpljivo čeka van ove bolnice.

“Sve je u redu Mihaela. Za jedno deset mjeseci dođite s ultrazvukom ponovno na kontrolu. Uživajte!”, bile su zadnje riječi koje mi je doktor Pila uputio prije nego je izašao iz ordinacije.

Nova pacijentica čeka. Možda je to djevojka iz čekaonice. Djevojka sa strahom u očima.

“Hoću!”, odgovaram samouvjeren.

Po prvi put osjećam da će se to dogoditi. Skačem sa stola. Oblačim majicu. Danas na sebi nemam bijelu košulju.

“Mogu vas nešto pitati?”, obraća mi se mlada sestra dok vraća moju zdravstvenu iskaznicu i nalaze.

“Slobodno.”

Potajno gledam u kvaku. Samo me jedan potez dijeli od mog nekadašnjeg života.

“Koliko imate godina?”, pita toplog glasa.

“22.”

“Tako ste mladi. Mislim za ovako nešto.”

“Sranja se događaju”, odgovaram.

Kao da nikad nije bila riječ o dobroćudnom tumoru. O čudu koje se uzgojilo u mojoj lijevoj dojci. Kao da je dijagnoza daleko od mene. Kao da u mom životu nikad nije postojala Debela Berta.

“Tako ste mladi i lijepi. Tako ste nasmijani. Svaka vam čast”, smiješi se sestra dok posežem za kvakom.

“Hvala”, odgovaram iskreno.

Ona je Profesionalka.

Djelujem tako? Svjesna sam da je proces trajao dugo. Svjesna sam da osmijeh na mom licu nije došao sam od sebe. Meni je bitno da je ponovno tu.

Zvukom zatvorenih vrata Gigo se oprostio. Izlazeći iz ordinacije bacam pogled na sve žene. Tragam za mladom djevojkom pogledom ispunjenim strahom. Željela bih joj nešto reći. Nešto što je meni nedostajalo. Riječi utjehe nekoga tko je sve to prošao. Netko tko se riješio svog Gige. Teško, ali uspješno.

Nje nema. Zasigurno je pregledava Pila. Traži termin za operaciju. Ispred nje je težak period. Sama je u tome. Koliko god oko nje bili roditelji, rodbina, prijatelji, dečko, ipak je Gigo samo tvoj.

Gigo postoji u raznim oblicima. Debela Berta je oko tebe. Ali tada je ne vidiš. U ogledalu vidiš samo svoju defektnu dojku. Samo svoju sudbinu. Tek kasnije shvatiš da nije jedina. Shvatiš da je čekaonica puna.

...

Čudnog osjećaja u želucu ulazim u vlak. Odredište Zagreb. Karta jednosmjerna. Zaneseno mi srce skače pri polasku. Roditelji kao i svaki put stoje na stanici sve do trenutka kada im nestanem iz vidika. Svaki rastanak je omotan tužnim osjećajem da im jedinica odlazi od doma. Daleko od njih. No, ovaj put su iskreno sretni zbog mene. Znajući da je to dobar znak. Znajući da sam donekle stala na svoje noge. Da se sa svojim starim žarom vraćam studentskom životu. Koji treba biti bezbrižan.

Nadaju se da će ostatak njega to i biti. Potvrdu da sam ponovno zdrava trebao im je dati liječnik. To moraju imati na papiru. Za spoznaju da je njihova kćer odrasla nije potreban stručnjak. To su osjetili sami. Vjerojatno će se i dalje brinuti oko svakodnevnih stvari, poput plina u stanu, prelaženje cesta, ishrane i sumnjivih skupina tijekom večeri. Ali sada znaju da me oni od svega ne mogu zaštititi. Ali znaju da su me odgojili da to mogu činiti sama. Da se mogu boriti sama.

Naravno, oni su i dalje tu. Mašu mi sa stanice kolodvora kao da idem na drugi kraj kontinenta. I bit će uvijek tu. Uvijek će me čekati i pratiti. Mašem im natrag. Sve do trenutka kada mi nestanu iz vidika.

Vlak je poluprazan. Par sjedala ispred mene sjede dva starija gospodina. Pričaju s glasom visoke frekvencije. Pomalo su iritantni. Iza mene mladi par, turisti. Odaje ih velika *backpacker* torba. I vodič za jugoistočnu Europu.

Kaštel po Kaštel, iza mene ostaje Split i njegova okolica. Svakim novim kilometrom ostaje iza mene bolnički odjel za grudi, Super Sestra, luckasti Pila, doktor Markantni i njegove tople ruke. Iza mene ostaje operacija, hladan metal i noćne more. Sa mnom ostaje ožiljak. I sjećanje na sve proživljeno.

Hvata me san. U njemu se pojavljuje Petar. Nas dvoje u mom malom stanu u blokovskoj zgradi socijalističkog izgleda. Bezbrižno sjedimo na kauču i pijemo kavu. U sobu ulazi cimerica. Lice joj je ozareno. Viče da vani pada snijeg.

U tom trenu se budim. Vlak stoji na mjestu. Gdje se nalazimo? Bacam pogled kroz prozor. Ispred se proteže zasljepljujući prizor bijele boje. Napadao je snijeg. Velike pahulje lagano padaju i stvaraju još jedan sloj hladnog pokrivača.

“A e, vidiš ti to Bepo. Ovo je strašno. Snig u travnju, i to kod nas u Dalmaciji. Pa to nije normalno. I da je još toliko napada. Ima tu sigurno par metara”, dere se jedan od visokofrekventnih gospodina.

“Pravo zboriš Ivane. Nije to normalno. Nije to prirodno. Di ide ovaj svit?”, odgovara jednakim tonalitetom njegov kompanjon.

Ne, nije normalno. Prirodno nenormalno. Estetski lijepa slika prirodne abnormalnosti. Kratko će trajati. Ubrzo će doći ponovno sunce, otopiti će tu nenormalnost.

Priroda se zna poigravati s nama. Podari nam visoko funkcionalan organizam. Pokloni nam mladost. Bezbričnost. Ponekad podari tumor. Bijele kute i svjetleći hladni metal. Smrznuti strah pod bolesnim pokrivačem. Prirodno nenormalno, prirodno abnormalno. Prirodno ne lijepo. Gdje ide ovaj svijet? Gdje nas to vodi priroda?

U život koji se ne može planirati. Koji ne ide putanjom koju smo mi zacrtali. Vlak života stane usred prirode pokrivena metrima proljetnog snijega. On stane, a mi promatramo. Hvata nas jeza. Jeza nad tom abnormalnosti.

“Nije normalno. Ali je tako predivno”, odgovaram gospodi ispred sebe.

Vlak opet kreće.

Lagano, ali sigurno.

Ispred sebe topi smrznuti strah.